

Jaarverslag 2025

Protestantse Kerk in Nederland

Protestantse
Kerk

Inhoud

Vooraf	3	9. Enkelvoudige jaarrekening	57
1. Het jaar in vogelvlucht	4	9.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2025	57
2. Wat ons beweegt	5	9.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2025	58
3. Hoe we werken	6	9.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht	60
3.1 Samenwerking	6	9.4 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 2025	61
3.2 Langs vier lijnen	7	9.5 Nadere toelichting op de enkelvoudige balans	68
4. Terugblik op 2025	9	9.6 Nadere toelichting op de staat van baten en lasten	84
4.1 Een basis waarop je kunt bouwen	9	10. Geconsolideerde jaarrekening	92
4.2 Versterken wat onder druk staat	14	10.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2025	92
4.3 Op weg naar de toekomst	16	10.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2025	93
4.4 Open naar de samenleving	20	10.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht	94
4.5 Wereldwijd in actie	23	10.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2025	95
4.6 Organisatie in ontwikkeling	26	10.5 Nadere toelichting op de geconsolideerde balans	97
5. Vooruitblik op 2026	28	10.6 Nadere toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	105
6. Organisatie	29	Ondertekening van de jaarrekening	110
6.1 Organisatiestructuur	29	11. Overige gegevens	111
6.2 Onze mensen	31	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	111
6.3 Communicatie	33		
6.4 Risico's in beeld	34		
6.5 Duurzaam werken	37		
6.6 Goed bestuur	40		
7. Financiën	46		
8. Consolidatiekring	52		

Foto cover: De dienstenorganisatie ondersteunt lokale gemeenten en andere kerkplekken, zoals De StadsOase in Emmen, als vindplaats van geloof, hoop en liefde.

Leeswijzer

In dit jaarverslag lees je wat de dienstenorganisatie en de samenwerkingspartners van de consolidatiekring in 2025 hebben gedaan. Het verslag bestaat uit twee onderdelen:

Het bestuursverslag | hoofdstuk 1-8

Dit deel vertelt wat de dienstenorganisatie en de partners van de consolidatiekring in 2025 aan activiteiten hebben gedaan.

De jaarrekening | hoofdstuk 9-11

In dit verslag zijn de financiële cijfers van 2025 in kaart gebracht, met een uitgebreide toelichting.

Vooraf

2025 was een intensief jaar voor de dienstenorganisatie. Samen met lokale gemeenten en classes konden we mooie stappen zetten in toekomstgericht kerk-zijn. Tegelijk stond het verslagjaar in het teken van bezinning en het begin van een heroriëntatie.

In het afgelopen jaar hebben onze medewerkers zich volop ingezet voor het ondersteunen van gemeenten - op het gebied van diaconaal en missionair werk, pionieren, predikantszaken, juridisch en financieel advies, en nog veel meer. Die ondersteuning wordt gewaardeerd en vormt een belangrijke basis voor het functioneren van de kerk als geheel.

Tegelijkertijd was het nodig om onze ondersteunende rol tegen het licht te houden. De huidige vormen van dienstverlening sluiten niet altijd goed aan op de diversiteit van gemeenten en de uitdagingen waar zij mee te maken hebben. Daar komt bij dat de dienstenorganisatie de komende jaren fors moet bezuinigen. Samen vraagt dit om scherpe keuzes, betere afstemming met onze achterban en een transparantere manier van werken.

2025 laat zien dat verandering tijd vraagt en dat niet alles meteen opgelost kan worden

Interne ontwikkelingen in het verslagjaar maakten ook duidelijk dat aandacht voor de eigen organisatie geen randzaak is. Signalen over de werkcultuur en de samenwerking binnen de dienstenorganisatie hebben geleid tot indringende gesprekken en een onafhankelijk onderzoek. Dat proces heeft impact op medewerkers en andere betrokkenen. Het raakt aan de kern: een organisatie die betrouwbaar en veilig is. Alleen vanuit die basis kunnen we onze taak waarmaken.

2025 laat zien dat verandering tijd vraagt en dat niet alles meteen opgelost kan worden. Openheid, aanspreekbaarheid en zorgvuldigheid zijn essentieel om verder te komen. Als bestuursvoorzitter en interim-directeur zetten wij ons actief in voor herstel van vertrouwen en een heldere koers.

Samen met alle collega's werken we aan een dienstenorganisatie die haar opdracht met toewijding en professionaliteit vervult. We weten ons verbonden in een gezamenlijke roeping: dienstbaar zijn aan de kerk en aan Gods missie in de wereld. Dat besef geeft richting aan ons werk en motiveert ons om - ook in tijden van verandering - betrokken en bewogen onze verantwoordelijkheid te dragen.

Trijnie Bouw
bestuursvoorzitter

Lianne van Jaarsveld
algemeen directeur
(interim per medio maart 2026)

1. Het jaar in vogelvlucht

De dienstenorganisatie werkte in 2025 samen met plaatselijke gemeenten, classes en andere partners aan allerlei initiatieven. Met elkaar zetten we ons in voor een levende kerk.

4x dienstverlening in beeld

De dienstenorganisatie steunt plaatselijke gemeenten rond vier dienstverleningslijnen. Een greep uit de vele activiteiten.

Werken aan de basis

protestantsekerk.nl werd doorontwikkeld tot kennisplatform voor plaatselijke gemeenten

Werken aan toekomstgerichtheid

Vanuit de pioniersbeweging ondersteunden we bestaande en nieuwe proefplekken in heel Nederland

Werken aan toekomstbestendigheid

Vijf classisteams trokken actief op met gemeenten die in hun voortbestaan bedreigd worden

Kerk zijn tussen 18 miljoen Nederlanders

In de communities Graceland, Move en Hoedan vonden jongeren elkaar online en offline

In 16 studentensteden

gaan **categoriaal pastores** aan de slag gaan met projecten voor jongeren en zingeving.

236 medewerkers in dienst

- ▼ **33** uitstromers
- ▲ **35** instromers
- ▶ **3,4%** ziekteverzuim (gelijk aan 2024)

Het nieuwe *Handboek kerkvergroeners* helpt kerken bij het **verduurzamen** van hun geloofspraktijk

64%

van de **plaatselijke gemeenten** maakt gebruik van onze dienstverlening

Loopbaancheck

In een speciale training konden **voorgangers** reflecteren op hun **loopbaan en werk-privébalans**

1 januari 2025

Start van het **onderzoeksproject Toekomstgericht kerk-zijn**

23 april 2025

Start van het **Boaz Duurzaam Beleggingsfonds** en het **Boaz Impact Beleggingsfonds**: duurzaam en impactvol beleggen voor kerken en diaconieën

Kerk in Actie

Bijna **16.000 mensen** namen deel aan activiteiten ter bevordering van inter-religieuze samenwerking

Bijna **7.900 jongeren** volgden een vaktraining

Meer dan **330.000 mensen** werden bereikt met noodhulp

Meer dan **18.000 boeren** volgden een training in weerbaarheid tegen klimaatverandering

2. Wat ons beweegt

Overall in Nederland zijn protestantse geloofsgemeenschappen te vinden. Klein en groot, in stad en dorp, van wijkgemeente tot pioniersplek, pas gestart of eeuwenoud. Allemaal zijn het op hun eigen manier vindplaatsen van geloof, hoop en liefde. De dienstenorganisatie staat naast deze vierplekken, op weg naar de toekomst.

De dienstenorganisatie is opgericht om het werk van de Protestantse Kerk en haar werkers te ondersteunen - lokaal, regionaal en landelijk. Die steun heeft allerlei vormen. Van het ontwikkelen van collecteroosters tot liturgiemateriaal voor feestdagen. Van training van ambtsdragers tot begeleiding van predikanten in complexe situaties. En van ondersteuning van de synode tot hulp aan classes en colleges.

Betrokken op God en mensen

Door al dat werk heen loopt één rode draad: de missie die de synode heeft meegegeven aan de dienstenorganisatie. Ze staat verwoord in ons beleidskader 'De toekomst open tegemoet':

De dienstenorganisatie draagt bij aan een toekomstgerichte kerk: betrokken op God, elkaar en de wereld. Zij ondersteunt lokale gemeenten, andere kerkplekken, classes en het geheel van de Protestantse Kerk als vindplaats van geloof, hoop en liefde.

Die missie krijgt kleur in onze dienstverlening. We proberen allereerst met lokale gemeenten op te trekken in het vormgeven van hun kerkelijk leven: woord en sacrament, de geloofsgemeenschap, geestelijke vorming en identiteit, gebed en muziek. Daarnaast zoeken we samen hoe de kerk missionair, diaconaal en pastoraal present kan zijn in de samenleving. En in

de laatste plaats kijken we samen naar de toekomst: naar diverser en lichter kerk-zijn, naar de plek van jongere generaties, naar een duurzame omgang met mensen, middelen en de schepping.

▲ Vierplekken - zoals De Stadsoase in Emmen - zijn op hun eigen manier vindplaats van geloof, hoop en liefde.

Open en verwachtingsvol

Onze taak is nadrukkelijk om ondersteunend te zijn aan de kerk. Het is niet de dienstenorganisatie die de agenda bepaalt. We bewegen mee met de uitdagingen, vragen en behoeften van protestantse geloofsgemeenschappen, de classes, de landelijke kerk en de ambtelijke organisatie. Tegelijk staat die kerk niet zelf aan het roer. Ze richt haar blik op wat God wil doen in deze wereld. Vanuit die houding mogen we ontspannen en tegelijk verwachtingsvol op weg zijn.

We bewegen mee met de uitdagingen en behoeften van de kerk

3. Hoe we werken

De dienstenorganisatie is een samenwerkingspartner binnen de brede beweging die bouwt aan de toekomst van de kerk. In onze rol als ondersteuner van kerken en hun werkers sluiten we aan bij allerlei andere partners. Samen zoeken we het goede voor de Protestantse Kerk.

3.1 Samenwerking

Onze organisatie is opgebouwd uit twee clusters. Het cluster Begeleiding & Ontwikkeling geeft inhoudelijke steun aan het mozaïek van kerkplekken en de mensen die daar werken. Kerk in Actie is onderdeel van dit cluster en helpt de kerk heel concreet om diaconaal, missionair en oecumenisch in actie te komen. Het cluster Ondersteuning & Beheer zorgt voor allerlei (praktische) zaken die komen kijken bij het kerk-zijn en speelt een sleutelrol in het contact met de plaatselijke, regionale en landelijke kerk (zie ook 6.1).

Lokale gemeenten en classes

Vanuit beide clusters werken we samen met lokale gemeenten en andere kerkplekken - zoals pioniersplekken, kliederkerken en onlinecommunity's. Deze geloofsgemeenschappen brengen allerlei ideeën, werkvormen, vragen en dilemma's binnen bij de dienstenorganisatie. Wij helpen met het zoeken naar antwoorden op hun uitdagingen, met materialen, advies en training.

De classes en de CCBB's (classicale colleges voor de behandeling van beheerszaken) spelen een sleutelrol in de ondersteuning van lokale gemeenten. Samen met de classes zetten we ons bijvoorbeeld in voor lokale gemeenten die het hoofd amper boven water kunnen houden.

Consolidatiekring

Binnen ons werk is de 'consolidatiekring' heel belangrijk: dit zijn samenwerkingspartners die vanuit de formele zeggenschapsstructuur verbonden zijn aan de Protestantse Kerk en bijdragen aan de basisdienstverlening. Ze leggen samen met de dienstenorganisatie en Kerk in Actie verantwoording af in dit jaarverslag (zie hoofdstuk 8). Met twee partners trekken we extra intensief op:

- **De Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)** ontzorgt kerken met spaar- en betaalproducten en zet kerkelijk vermogen in ter versterking van de diaconale en missionaire taak van de kerk.
- **De Protestantse Stichting Hydepark Beheer (PSHB)** beheert samen met de Protestantse Kerk het landgoed Hydepark, dat onder meer wordt ingezet voor diaconale vakantieweken, training en scholing.

De Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen (BCKP) voert de arbeidsvoorwaardenregeling van predikanten uit. De verantwoording van hun activiteiten is ook in dit jaarverslag opgenomen.

Synode

De generale en de kleine synode geven leiding aan het leven en werken van de kerk als geheel. Ze nemen belangrijke besluiten over grote thema's zoals het ambt en de quorumregeling. De dienstenorganisatie helpt mee met zowel het voorbereiden als het

De dienstenorganisatie werkt hand in hand met allerlei samenwerkingspartners

Plan en check

Elk jaar maken we een organisatiebreed plan voor het komende jaar. Op basis van dit overkoepelende jaarplan maakt elk team een gedetailleerd teamplan, met meetbare doelen. Om te kijken of deze doelen behaald worden, wordt de voortgang van het werk getoetst via maandelijkse financiële rapportages en tertiaalrapportages.

uitvoeren van deze besluiten. Het dagelijks bestuur van de synode is in handen van het moderamen. Ook daarmee werken we nauw samen, voor een goed verloop van de dagelijkse gang van zaken in de Protestantse Kerk.

Andere partners

Verder sluiten we aan bij allerlei partnerorganisaties die werken aan de toekomst van de kerk. Over en weer stemmen we onze dienstverlening op elkaar af en versterken we elkaar. Zo heeft het bestuur van de dienstenorganisatie in 2022 een samenwerkingsovereenkomst met het bestuur van de Vereniging Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB Kerkrentmeesters) gesloten rond toekomstgericht kerkbeheer, plaatselijke geldwerving en de gezamenlijke training van kerkrentmeesters. De samenwerking varieert van praktisch uitvoerbaar tot strategisch beleid. In 2025 hebben we bijvoorbeeld een online-alfabet ontwikkeld voor kerkrentmeesters en is een pilot rond de ontwikkeling van een regionaal kerkelijk bureau gestart (zie 4.2).

GZB, IZB en HGJB

We hebben een heel nauwe samenwerking met de GZB, IZB en HGJB, de zogenoemde modale uitvoeringsorganisaties. Samen met de GZB is bijvoorbeeld Wilbert van Saane uitgezonden naar Beiroet, Libanon. Als studentenpastor van de christelijke Haigazian Universiteit verleent hij pastorale zorg aan studenten. Met de IZB werken we aan passende ondersteuning voor de beweging van proefplekken. En met de HGJB versterken we over en weer elkaars aanbod.

Onderwijs en onderzoek

Voor onderwijs en onderzoek trekken we op met een aantal hogescholen en universiteiten. De Protestantse Theologische Universiteit (PThU) bijvoorbeeld is een essentiële kennispartner voor werkers in de kerk. Samen met deze universiteit is ook Nieuw Kerkelijk Peil ontwikkeld, een instrument waarmee lokale gemeenten in kaart kunnen brengen waar ze staan en waar ze naartoe willen.

3.2 Langs vier lijnen

Onze dienstverlening is erop gericht om bij te dragen aan vitale en betekenisvolle geloofsgemeenschappen in de samenleving van vandaag en morgen. We werken hieraan langs vier lijnen.

1. Werken aan de basis

Onze basisdienstverlening richt zich op de opbouw van de geloofsgemeenschap en de ondersteuning van professionals en vrijwilligers daarin. Dan kun je denken aan heldere beschrijvingen van taken, rollen en verantwoordelijkheden, aan de diaconale, pastorale en missionaire roeping, en aan de verplichtingen waaraan gemeenten dienen te voldoen.

2. Werken aan toekomstbestendigheid

Samen met kerkplekken, classes en colleges ontwikkelen we ondersteuning voor kerken die moeite hebben om staande te blijven. Daarvoor vormen we classisteams die gemeenten ondersteunen bij het ontwikkelen van een toekomstvisie en het samenwerken met andere gemeenten.

3. Werken aan toekomstgerichtheid

We helpen kerkplekken om zich uit te strekken naar de toekomst: hoe kunnen ze in hun context bijdragen aan het werk van God in deze wereld? Wat is hun kracht en hoe kunnen ze die het beste inzetten? De pioniersbeweging en een analysetool zoals Nieuw Kerkelijk Peil vallen hieronder.

4. Kerk-zijn tussen 18 miljoen Nederlanders

Met verschillende partners ontwikkelen we vormen van zingeving voor mensen die door de kerk zelf minder of niet bereikt worden. Dan kun je denken aan tv-programma's, onlineplatforms, events en het werk van het categoriaal pastoraat.

In 4.1 t/m 4.4 lees je meer over de activiteiten in 2025 binnen deze vier lijnen.

Samen met de wereldkerk

De Protestantse Kerk is geroepen om eenheid en samenwerking met andere kerken te bevorderen. Kerk in Actie ondersteunt het moderamen daarin. We geven actief vorm aan het samen optrekken met kerken en alle mensen van goede wil, om dienstbaar te zijn aan Gods werk in deze wereld. In het vele werk van Kerk in Actie heeft dit brede oecumenische netwerk een sleutelrol.

In Nederland

De Protestantse Kerk is een belangrijke pijler onder de Raad van Kerken in Nederland. We dragen veel bij, met menskracht en financiële middelen. In 2025 werkte Kerk in Actie bijvoorbeeld samen met de Raad van Kerken in werkgroepen rond vluchtelingen en duurzaamheid. In november organiseerden we met elkaar de inspiratiedag over vluchtelingen, met speciale aandacht voor strafbaarstelling van illegaal verblijf. Binnen het Nederlands Christelijk Forum geven we samen vorm aan het geloofsgesprek tussen vertegenwoordigers van een breed palet van kerken. En op het protestantse erf ontmoeten we elkaar in het verband van de Nationale Synode.

Wereldwijd

De Protestantse Kerk maakt onder meer deel uit van de Wereldraad van Kerken (WCC), de World Conference of Reformed Churches (WCRC), de Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa (GEKE) en de Council for World Mission (CWM). De vele internationale oecumenische ontmoetingen voeden het kerk-zijn over en weer. Internationale verbanden maken dat we ons deel weten van het wereldwijde lichaam van Christus. Medewerkers van Kerk in Actie en de Protestantse Kerk zijn onder meer vertegenwoordigd in het bestuur van ACT Alliance, the Lutheran World Service, de Wereldraad van Kerken en de Conference of European Churches (CEC).

4. Terugblik op 2025

Training voor musici in de kerk, ondersteuning van diaconale proefplekken, financieel advies voor kerken in nood, online en offline ontmoeting voor jonge generaties. Op allerlei manieren werkten kerk en dienstenorganisatie in 2025 samen aan een levende geloofsgemeenschap.

4.1 Een basis waarop je kunt bouwen

De basis van het kerkelijk leven is de gemeenschap rond Woord en tafel. Van daaruit kunnen gelovigen geïnspireerd en gesterkt het dagelijks leven in. De dienstenorganisatie ondersteunt lokale gemeenten bij het goed houden van dit fundament. We doen dat via de dienstverleningslijn 'Werken aan de basis'.

Vieringen vormen een van de kernmomenten van het gemeentelven. Vanuit de dienstenorganisatie delen we kennis over vormen in de liturgie, om de beleving van vieringen te verdiepen. Op dit vlak is veel ontwikkeld in 2025. In de nieuwsbrief staan artikelen over de zondagse liturgie: van 'hoe begint de dienst' tot informatie over de betekenis van de kaarsen.

De Dienstboeken van de kerk zijn online gezet in een toegankelijke omgeving. Werkers in de kerk vinden hier allerlei informatie, van consistoriegebeden en leesroosters tot een structuur voor een viering. We introduceerden ook een jaarplanning voor kerkenraden met aangegeven wat verplicht is (volgens de kerkorde), wat goed is om te doen, en hoe de dienstenorganisatie hierin kan ondersteunen.

Thematisch jaar

Elk seizoen is er een jaarthema dat plaatselijke gemeenten kunnen gebruiken als rode draad door het kerkelijk jaar. Vanaf september 2025 was dit 'Kijk! Laat je verrassen door het werk van Gods

Geest'. Het jaarthema daagt uit om bewust aandacht te schenken aan de onverwachte manieren waarop de Geest zich manifesteert. Vooral de bijbelquiz en het gespreksmateriaal bij het jaarthema worden elk seizoen veel gebruikt.

Klinkende muziek

In bijna alle kerkelijke vieringen klinkt muziek. Het lijkt vanzelfsprekend, maar de muziektraditie staat onder druk door een tekort aan menskracht en kennis. Reden voor de dienstenorganisatie om amateur- en professionele kerkmusici actiever te steunen met de Praktijkcursus Amateur Kerkmusicus.

In september 2025 deelden tientallen musici hun kennis tijdens de meerdaagse Europese conferentie voor protestantse kerkmuziek in Utrecht. Tijdens deze conferentie werd de inspiratiedag 'Muziek in de kerk' gehouden, waar zo'n 300 bezoekers op afkwamen.

Steun voor werkers in de kerk

Kerkelijke professionals en vrijwilligers zijn de steunpilaren onder een gezonde geloofsgemeenschap. Met een breed trainingsaanbod proberen we hen te ondersteunen in hun werk. In 2025 is een training over het pastorale gesprek toegevoegd, de training voor beroepingscommissies vernieuwd en een training ontwikkeld in stervensbegeleiding door gemeenteleden (in 2026 beschikbaar). Voor predikanten en kerkelijk werkers is voor de permanente educatie onder meer de cursus Vitale roeping opgezet,

De Dienstboeken zijn online gezet in een toegankelijke omgeving

die supervisie en spirituele herbronning voor pastores biedt. Veel predikanten en kerkelijk werkers ervaren een forse werkdruk. Daarom blijven we werken aan het voorkomen van uitval. Het volgen van deskundige begeleiding - zoals coaching of supervisie - is in 2025 actief gestimuleerd. In zo'n begeleidings-traject is ook ruimte voor vragen rond life events, zoals veranderingen in de gezinssituatie of het verlies van een partner. Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van integraal verzuimbeleid: van preventie en begeleiding bij ziekte tot re-integratie.

Verder hebben we ambtelijke colleges geholpen door mee te denken bij de werving: wat zoekt men in een nieuwe kandidaat? We hebben de procedures administratief ondersteund en onze kanalen ingezet voor werving.

Jong in de kerk

Er is in christelijk Nederland al veel jeugdwerkmateriaal beschikbaar. Uit onderzoek blijkt dat gemeenten hier graag gebruik van maken. De markt lijkt verzadigd en dus is het niet zo zinvol dat de dienstenorganisatie hier nog methoden aan toevoegt. Om die reden hebben we gewerkt aan een totaaloverzicht per leeftijdsgroep, zodat gemeenten snel kunnen vinden wat bij hen past. Verder blijven we de succesvolle spellen Sirkelslag, PaasChallenge en KerstChallenge aanbieden. In 2025 is een heldere educatieve lijn aangebracht tussen deze drie. Daardoor kunnen tienerclubs elke maand een avond organiseren met de spellen als hoogtepunt.

Predikantentekort

Met de groei van het predikantentekort vragen steeds meer lokale gemeenten om steun bij het invullen van vacatures. Via het mobiliteitsbureau helpen we hen bij het vinden van een voorganger. Zo gaven we in 2025 honderden adviezen aan gemeenten over mogelijke kandidaten en hadden we veelvuldig contact met beroepingscommissies en classes.

Tegelijk zetten we in op ontwikkeling en bevordering van de arbeidsmobiliteit van de beroepsgroep. Bijvoorbeeld door loopbaangesprekken voor meer dan honderd predikanten en proponenten. We stimuleerden ook jongeren en 'late roepingers' om theologie te gaan studeren met hulp van het studiefonds.

Er werd weer volop gebruikgemaakt van de mobiliteitspool. Vanuit de pool waren bijvoorbeeld interim-predikanten heel actief bij het begeleiden van gemeenten in veranderprocessen. Ook werkten in 2025 meer ambulante predikanten als waarnemer bij langdurig vacante gemeenten.

▲ Gemeenten maken graag gebruik van het jeugdwerkmateriaal voor kinder- en tienerclubs.

Online en offline contact

In 2025 is protestantsekerk.nl doorontwikkeld tot kennis- en dienstverleningsplatform voor kerken, ambtsdragers en andere betrokkenen. Er zijn onder meer nieuwe online modules over pionieren gepubliceerd en de hele kerkorde is online beschikbaar. Op basis van het zoekgedrag hebben we ook besloten om bijvoorbeeld consistoriegebeden op de website te plaatsen - inmiddels een van de meest bezochte onderdelen.

Verder is kerkinactie.nl opgeschoond, ook de basisnavigatie is vernieuwd. We hebben ook onderzocht hoe we diakenen beter kunnen bereiken. protestantsekerk.nl en de e-nieuwsbrief spelen daarin een sleutelrol, omdat het bereik groot is.

Via het magazine *Petrus*, de *Petrus*-niewsbrief en het tv-programma 'Petrus in het land' is afgelopen jaren een band opgebouwd met kerkleden in het hele land. In 2025 werden website en nieuwsbrief vernieuwd en maakten we meer video's, waardoor het aantal volgers op Instagram groeide.

Archief op orde

Voor een goed beeld van de kerkelijke geschiedenis is het belangrijk dat de archieven van de Protestantse Kerk op orde zijn. Een archiefmedewerker werkt samen met de classes aan het harmoniseren en inzichtelijk maken van de classisarchieven. Tijdens dat proces zijn veel verdwenen classisarchieven weer boven water gekomen. Verder zijn we in 2025 gestart met een onderzoek naar een plek om ons digitale archief veilig te bewaren.

► 'Petrus in het land' was onder meer bij ds. Ella Kamper in de Wilhelminakerk in Apeldoorn-Noord.

Jaarthema

+/- 1.000

aanvragen van
de bijbelquiz

+/- 1.500

aanvragen van het
gespreksmateriaal

Websites

Kerkinactie.nl werd vernieuwd

18%

meer bezoek
van de
pagina's over
actielanden

52%

meer bezoek
van de pagina
schenken en
nalaten

protestantsekerk.nl ontwikkelt
zich tot kennisplatform

9%

stijging
van pagina-
weergaven

4%

stijging van
actieve
gebruikers

De nieuwe
jaarplanning
werd

19.732

maal bekeken

Petrus

72.500 nieuwsbriefabonnees

Van **2000** naar **8000** volgers
op Instagram

In de training 'Loopbaancheck'

konden **voorgangers**
reflecteren op hun
loopbaan en de
werk-privébalans

35 deelnemers

uit **15** landen
volgden de
conferentie over
**protestantse
kerkmuziek**
in Utrecht

Beroepingswerk en mobiliteitspool

301

adviezen
aan vacante
gemeenten over
mogelijke kandidaten

19

studenten
ontvingen een
beurs uit het fonds
voor zij-instromers

140

plekken
waar professionals via de
mobiliteitspool aan het
werk gingen (7,6% stijging)

'Ik wil het nieuwe liedboek nog beter leren kennen'

Om kerkmuziek te versterken, organiseert de dienstenorganisatie sinds een paar jaar de Praktijkcursus Amateur Kerkmusicus. In september 2026 start een nieuw oriëntatiejaar. "Door de kerkmusicus in je gemeente de kans te geven naar zo'n cursus te gaan, geef je de praktijk van je kerkmuziek een nieuwe impuls."

Lees het verhaal over de praktijkcursus kerkmuziek op protestantsekerk.nl/jaarverslag2025.

4.2 Versterken wat onder druk staat

Voor een deel van de plaatselijke gemeenten is het erop of eronder. Binnen de dienstverleningslijn 'Werken aan toekomstbestendigheid' trekken dienstenorganisatie en classes gezamenlijk op om lokale gemeenten te helpen zoeken naar perspectief.

Sinds de start van deze dienstverlening zijn vijf classisteams gevormd (zie hiernaast). Ze staan lokale gemeenten, kerkenraden en colleges bij in vraagstukken rond toekomstgericht kerk-zijn. Elk team bestaat uit drie mensen die het beleid van het BMCV (breed moderamen van de classicale vergadering) verder vormgeven. De classispredikant heeft vooral een geestelijk leidinggevende rol en onderhoudt contact met het BMCV. De financieel beleidsadviseur heeft een adviesrol rond kerkbeheer richting gemeenten en het CCBB (classicaal college voor de behandeling van beheerszaken). En de adviseur dienstverlening ondersteunt gemeenten bij het verkennen van toekomstscenario's.

Persoonlijk contact

De classisteams worden (zeer) positief gewaardeerd. Vooral de 'live' bezoeken dragen eraan bij dat vragen en zorgen op tafel komen. Bovendien hebben de adviseurs een breed netwerk van experts binnen en buiten de dienstenorganisatie die kunnen meedenken over vraagstukken.

Kerkelijke bureaus

Lokale gemeenten en diaconieën kunnen ook ontzorgd worden door een regionaal kerkelijk bureau. In het project 'Regionale kerkelijke bureaus' werken de Vereniging Kerkrentmeesterlijk Beheer (VKB Kerkrentmeesters) en de dienstenorganisatie samen aan de doorontwikkeling van deze ondersteuning. In 2025 heeft de projectgroep onderzocht welke mogelijkheden kerkelijke bureaus hebben. Er zijn pilots gestart en concrete pakketten voor gemeenten uitgewerkt.

'Het is geen tovermiddel, maar de beweging is goed'

Met name kleine gemeenten hebben het moeilijk: kerkenraden komen niet meer rond, er zijn te weinig vrijwilligers, predikantsplaatsen lopen terug. Samenwerkingsverbanden van een aantal gemeenten kunnen een oplossing zijn. In Groningen-Drenthe en Delta denken classisteams hierover mee. Wat levert dat op? "Vaak gaat er toch een knop om."

Lees het verhaal over de classisteams op protestantsekerk.nl/jaarverslag2025.

4.3 Op weg naar de toekomst

Pioniersplekken, diaconale proefplekken, verandertrajecten: allerlei gemeenten binnen de Protestantse Kerk verkennen nieuwe wegen. Niet om het vernieuwen zelf, maar om vindplaats van geloof, hoop en liefde te zijn in de 21e eeuw. Via de dienstverleningslijn 'Werken aan toekomstgerichtheid' ondersteunt de dienstenorganisatie deze beweging.

De brede beweging van proefplekken is volop in ontwikkeling. Door heel Nederland vinden mensen hier een thuis. Bijvoorbeeld in de diaconale Woonkamers in en rond Leeuwarden, waar iedereen welkom is voor koffie of een maaltijd. Of in buurtkerk De Fontein in Groningen (zie pag. 19), waar de verhalen van buurtbewoners worden verbonden met de Bijbelse verhalen. Om deze plekken te ondersteunen, is de afgelopen jaren een breed aanbod van programma's ontwikkeld. Sinds 2025 staan ze allemaal online. In het najaar lanceerden we een app voor pioniers. Tijdens netwerkbijeenkomsten en in proeverijen was er ruimte voor ontmoeting en het delen van ervaringen over pioniersplekken en kliederkerken. Er is ook een eerste stap gezet richting de evaluatie van de kerngemeente - een pioniersplek die zelfstandig is geworden. Dat vraagt nog de nodige uitwerking.

Gemeente in beeld

Plaatselijke kerken die willen ontdekken wat hun kracht is en waar ze de prioriteit aan willen geven, kunnen hiervoor Nieuw Kerkelijk Peil gebruiken. Met deze gemeentescan maak je een duidelijk profiel van je kerkelijke gemeente. Uit ervaringsverhalen blijkt dat gemeenten hier vaak mee geholpen zijn. Maar in 2025 werd er minder gebruik van gemaakt dan verwacht, ondanks de kortingsactie. Het bijbehorende gratis werkboek kreeg een update. Hiermee kunnen gemeenten zelf al van start. Gemeenten die zich een beeld willen vormen van waar ze staan en waar ze naartoe willen, kunnen ook aan de slag met de tool 'Kerk in kaart'. Die helpt om de vitaliteit van de gemeente in zicht te krijgen.

Roeping als basis

Als gemeente op weg naar de toekomst stuit je onherroepelijk op de vraag: waarom doen we wat we doen, wat is onze roeping? In de afgelopen jaren heeft de dienstenorganisatie verschillende initiatieven opgestart rond dit thema, zoals de Roepingenzondag. In 2025 hebben we de 'roeping van alle gelovigen' verder uitgediept. In het kader van het ambtstraject is een hulpmiddel ontwikkeld voor kerkenraden. Dat brengt onder meer in beeld wat de roeping van de gemeente en de ambtsdragers is. Ook bij webinars voor vacante gemeenten komt roeping aan bod. Want de roeping van een (nieuwe) predikant is mede om de gemeente te helpen haar roeping te vervullen - en andersom.

De brede beweging van proefplekken is volop in ontwikkeling

Voortrekkersrol

Predikanten, pioniers en kerkelijk werkers hebben vaak een voortrekkersrol bij het zoeken van (nieuwe) wegen. Dat geldt zeker als een gemeente echt een verandertraject ingaat. Er ligt dus de nodige druk op hun schouders. De opleiding voor interim-predikanten die we samen met de PThU geven, rust voorgangers hiervoor toe. Niet alleen interimmers volgen deze scholing, ook andere predikanten en kerkelijk werkers maken er gebruik van om beter toegerust te zijn in de eigen gemeente.

Kennis delen

Binnen de Protestantse Kerk en de dienstenorganisatie is veel kennis aanwezig over (toekomstgericht) kerk-zijn. In het verslagjaar is actief gewerkt om deze expertise beter beschikbaar te maken via protestantsekerk.nl. Bijvoorbeeld met stappenplannen over beroepingswerk of samengaan van gemeenten. In 2025 is ook gestart met het aanbieden van dienstverlening rond de basis van kerk-zijn, zoals verankerd in de kerkorde en uitgewerkt in de praktijk van gemeenten. Deze dienstverlening sluit aan bij Nieuw Kerkelijk Peil en Kerk in Kaart.

Onderzoek doen

Een mijlpaal in 2025 was de start van het onderzoeksproject Toekomstgericht kerk-zijn, dat we samen met de PThU uitvoeren. Dit eerste jaar stond in het teken van de 'diagnose': Wat speelt er in kerk en samenleving? Wat vraagt aandacht als we willen leven vanuit de verwachting dat de toekomst van God is? Een team van meer dan twintig onderzoekers dook in Bijbel en boeken, sprak vele mensen in kerk en samenleving, belegde themabijeenkomsten en nog veel meer. Verschillende onderzoekers diepen inmiddels meerdere

thema's uit. Het vormgeven van de samenwerking tussen PThU en dienstenorganisatie blijkt wel een flinke uitdaging. Maar juist dat is ook een van de doelen van het project.

▲ Er is geld beschikbaar voor bijvoorbeeld begeleiding van kleine gemeenten die samen willen werken.

Solidair met elkaar

Plaatselijke gemeenten die een project willen uitvoeren maar daarvoor de financiële middelen missen, kunnen steun aanvragen uit de solidariteitskas. Hiervoor is de commissie steunverlening opgericht. Er is geld beschikbaar voor bijvoorbeeld begeleiding in de samenwerking tussen gemeenten, deskundige hulp bij gemeentevernieuwing, en restauratie of verduurzaming van kerkelijke gebouwen.

In 2025 namen het aantal subsidieaanvragen en subsidietoekenningen en het totaal toegekende subsidiebedrag af. Mogelijk hebben gemeenten in de jaren na de coronacrisis actief gewerkt aan toekomstperspectief en is nu sprake van stabilisatie.

Met stappenplannen helpen we gemeenten bij bijvoorbeeld het beroepingswerk

Nieuw Kerkelijk Peil

40
gemeenten
startten in
2025 met de
gemeentescan

Op 1 januari
2025 ging het
onderzoeksproject
Toekomstgericht
kerk-zijn van start

Solidariteitskas

116

Totaal toegekende
subsidies

Een daling van **16%**
t.o.v. 2024

€ 1.055.600

Totaal toegekend
subsidiebedrag

Een daling van **20%**
t.o.v. 2024

Pioniersbeweging

32 online programma's
kwamen beschikbaar
voor pioniersteams

2 netwerkdagen
met 300 pioniers

Nieuwe app voor pioniers

De **onlinekennis**
over kerk-zijn
wordt gebundeld
onder

10
inhoudelijke
thema's

'Ik zie veel behoefte aan een ander verhaal'

De eerste rol voor de kerk ligt volgens **Ruth Pruis** in het verbinden van de Bijbelse verhalen met het heden. "Als ik het nieuws volg en om me heen kijk, zie ik dat er veel behoefte is aan een ander perspectief, een ander verhaal." Zelf doet ze daar in het klein iets aan in haar buurtkerk, De Fontein in Groningen-Noord.

Lees het verhaal van Ruth op protestantsekerk.nl/jaarverslag2025.

4.4 Open naar de samenleving

Meer dan de helft van de Nederlanders is niet - of niet meer - aangesloten bij een kerk of levensbeschouwelijke groep. De Protestantse Kerk zoekt met hen het gesprek over zingeving en geloof. De dienstenorganisatie ondersteunt hierin via de dienstverleningslijn 'Kerk-zijn tussen 18 miljoen Nederlanders'.

Een deel van de niet-kerkelijke jongeren en jongvolwassenen is oprecht geïnteresseerd in wat de kerk te vertellen heeft. Dat vertaalde zich in 2025 in een groei van de (deels online) communities waarbij de Protestantse Kerk betrokken is, zoals Move, Hoedan en Graceland. Veel jongeren beslissen op basis van hun online-ervaringen of ze ook naar offline meetups van deze communities gaan.

Binnen Graceland kreeg onze samenwerking met pioniersplekken in 2025 verder vorm. Zo ontstaat een netwerk van ontmoetingsplekken voor vernieuwend kerk-zijn. Binnen Move staken we tijd in het ontwikkelen van jonge leiders. En bij Hoedan organiseerden we een aantal live events over vragen die spelen onder deze groep twintigers.

Pastoraal present

Een kwart van de predikanten en kerkelijk werkers van de Protestantse Kerk is geestelijk verzorger in een ziekenhuis of verpleeghuis, als krijgsmachtspredikant, als straatpastor of op andere terreinen van het 'categoriaal pastoraat'. In 2025 is gewerkt aan een nieuwe vorm van projectfinanciering voor het studentenpastoraat. Daardoor kunnen pastores in 16 studentensteden vanaf 2026 aan de slag met projecten rond jongeren en zingeving. Er werden ook ondersteunende papers ontwikkeld voor geestelijk verzorgers in de zorg. Op de voorbereidingen voor de eerste landelijke dag voor geestelijk verzorgers (in februari 2026) werd heel positief gereageerd: de dag was al snel volgeboekt.

Pasen in beeld

The Passion heeft door de jaren heen vele Nederlanders bij het paasverhaal betrokken. We leveren jaarlijks een forse financiële bijdrage aan dit project om het voortbestaan te garanderen. In een onderzoek onder gelovige en niet-gelovige kijkers gaf 47 procent aan dat ze door dit event beter begrijpen waar Pasen over gaat. In het nagesprek 'Passiontalk' en via de socials van ds. Corine Zonnenberg - als dominee betrokken bij de organisatie van The Passion - was volop ruimte voor verdieping. Bovendien organiseerden kerken in heel het land kijkavonden met een nagesprek.

Ruimte voor het experiment

Ook via andere vernieuwende initiatieven komen mensen geloof en zin op het spoor. Met Zincubator helpen we experimentele initiatieven om hun plannen te ontwikkelen en duurzamer te maken. In 2025 deden zestien projecten mee, variërend van het Diaconaal huis in Breukelen en het gemeenschapsproject Nij Abdi tot het agrarisch-liturgische project Akker van Brood en Wijn. Er is ook een variant voor gen Z gestart, die enthousiast is ontvangen door jongeren. Van deelnemers aan Zincubator horen we terug dat ze de begeleiding, de experimenteerruimte en de aandacht voor de financiële realiteit waardevol vinden.

We zien een groei bij de verschillende communities voor jongeren

Artiest in de kerk

Met het project 'The Soul of Sefa' reisde DJ Sefa in 2025 langs kerken door heel Nederland. Bezoekers van binnen en buiten de kerk konden zich laten inspireren door een voorstelling vol muziek, persoonlijke verhalen en geloofsthema's. In zijn concerten integreerde hij klassieke protestantse elementen zoals de Heidelbergse Catechismus en de Psalmen. Er is ook een documentaire en een podcastserie gemaakt waarin DJ Sefa op een eigentijdse manier ingaat op existentiële vragen en christelijke tradities.

15e editie The Passion

2.2 miljoen kijkers
(13% daling)

168.000 views
van de reels met ds. Corine Zonnenberg

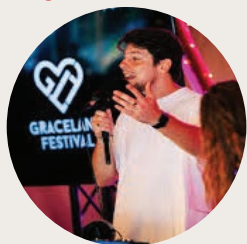
+/- 120 kijkavonden
door kerken, met een nagesprek

16 studentensteden

waar pastores aan de slag gaan
met projecten voor **jongeren**
en zingeving

Community's

Graceland

Voor zoekende gelovigen
van 25-45 jaar

3.500
bezoekers
Graceland
Festival

23
lokale
events

Move

Voor jongvolwassenen
van 18-30 jaar

24
jaar
is de gemiddelde
leeftijd

45.000
volgers
via de
socials

Hoedan

Voor niet-kerkelijke
20'ers

8
lokale events
met ruim 600
bezoekers

Het theaterproject 'The Soul of Sefa'
bereikte bezoekers met muziek,
geloof en persoonlijke verhalen

'Ik denk dat veel dove mensen zich eenzaam voelen'

De visuele dovenwereld is een totaal andere dan de horende woordenwereld. Daarom is het goed dat er categoriaal pastoraat voor doven is. Maar dat betekent niet dat de 'gewone' gemeente niet naar dove mensen hoeft om te kijken. Daar is nog een wereld te winnen. Dovenpastor **Wim Otte**: "Ik heb geleerd om veel meer in beelden te denken en die ook te gebruiken."

Lees het verhaal van Wim
op [protestantsekerk.nl/
jaarverslag2025](https://protestantsekerk.nl/jaarverslag2025).

4.5 Wereldwijd in actie

Via Kerk in Actie geeft de Protestantse Kerk vorm aan haar missionaire, diaconale en oecumenische roeping dichtbij en ver weg. Met steun van vele lokale gemeenten en donateurs konden we op honderden plekken bouwen aan hoop en herstel. Dat was hard nodig, want in 2025 ging veel van kwaad tot erger.

Het stoppen van het Amerikaanse hulpverleningsprogramma USAID was een ramp voor het werk van organisaties wereldwijd. Vele van onze partnerorganisaties en de kwetsbare mensen die zij helpen, werden hierdoor getroffen. Tegelijkertijd zagen we dat veel crises en conflicten zich verdiepten, zoals in Soedan en in Israël en Palestina. Mensen hadden te kampen met natuurgeweld, zoals de aardbeving in Myanmar. En met de gevolgen van klimaatverandering, overal in het globale zuiden.

Structureel herstel

Binnen deze uitdagende context probeerden we verschil te maken. We boden zowel noodhulp als ondersteuning die gericht is op structureel herstel. Dat deden we vanuit de vier thema's van Kerk in Actie: 'kerk en geloof', 'kinderen en jongeren', 'mensen op zoek naar een veilig bestaan' en 'ecologische gerechtigheid'. In Nederland trokken we samen op met plaatselijke gemeenten en diaconieën om extra aandacht te geven aan armoede, duurzaamheid, vluchtelingen en sociale cohesie.

Grote betrokkenheid

Een mooie ontwikkeling is de groei van het aantal kerken dat een van onze zeven actielanden ondersteunt - inmiddels meer dan driehonderd. Sinds de uitbreiding van ons consulententeam in 2023 zien we dat de betrokkenheid van plaatselijke gemeenten zich verdiept.

Kerk in Actie
werkt binnen

5 regio's

in 30+ landen met
bijna 350 lokale kerken
en partnerorganisaties

In cijfers

+/- 16.000

mensen

namen deel aan activiteiten
ter bevordering van inter-
religieuze samenwerking

+/- 18.000

boeren

volgden een training
in weerbaarheid tegen
klimaatverandering

+/- 330.000

mensen

werden bereikt
met noodhulp

+/- 7.900

jongeren

volgden een
vaktraining

5x wereldwijd We ondersteunden **honderden projecten** over de hele wereld

Palestijnse christenen
op de Westelijke
Jordaanoever kregen
praktische en pastorale
hulp

Ontheemden door het
geweld in Burkina Faso
kregen noodhulp

Onze **uitgezonden
medewerkers** Wilbert van
Saane en Mirjam Polak
werkten in Libanon onder
studenten

In Colombia
hielpen we **boeren**
met duurzame
voedselproductie
en natuurbeheer

Diaconale proefplekken
in Nederland boden
mensen een warm
welkom en een
luisterend oor

Noodhulp voor Soedanese vluchtelingen

Het is een van de dodelijkste conflicten van dit moment: de burgeroorlog in Soedan. De situatie is schrijnend. 25 miljoen mensen vechten dagelijks om te overleven. Nu de Amerikaanse financiering voor buitenlandse hulp is stopgezet, is onze steun dringender dan ooit. Kerk in Actie biedt noodhulp in Soedan en de buurlanden Ethiopië en Zuid-Soedan.

Lees het verhaal over Soedan
op [protestantsekerk.nl/
jaarverslag2025](https://protestantsekerk.nl/jaarverslag2025).

4.6 Organisatie in ontwikkeling

In het verslagjaar hebben we ook gewerkt aan de opdracht om de dienstenorganisatie verder op orde te brengen. Er zijn positieve stappen gezet, maar we staan ook voor reële uitdagingen.

Naar aanleiding van signalen over de werkcultuur en de samenwerking binnen onze organisatie (zie kader) is in 2025 een onafhankelijk onderzoek gestart onder verantwoordelijkheid van de kleine synode. Dit onderzoek, uitgevoerd door het bureau Andersson Elffers Felix, richt zich op het in beeld brengen van de onderliggende oorzaken, waaronder aspecten van leiderschap, aansturing en onderlinge samenwerking.

De uitkomsten vormen een belangrijke basis voor het versterken van de organisatie.

Parallel hieraan hebben we in 2025 stappen gezet om de organisatie verder te ontwikkelen. Zo is gestart met een organisatiebreed leiderschapsprogramma, zijn besturingsprincipes geïntroduceerd en is geïnvesteerd in het versterken van de deskundigheid op financiën, ICT en de planning- en controlcyclus. Dit draagt bij aan een meer eenduidige en toekomstbestendige inrichting van de organisatie. De initiatieven bevinden zich nog in de ontwikkelfase en vragen verdere uitwerking en borging in de komende periode.

In 2025 is een onderzoek gestart naar de werkcultuur binnen de organisatie

Bestuurssituatie

In september 2025 kwam de dienstenorganisatie in een uitzonderlijke situatie terecht na mediaberichten over een verstoorde werkrelatie binnen de organisatie.

Naar aanleiding van de ontstane situatie heeft het bestuur van de dienstenorganisatie aan de kleine synode gevraagd om een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren. De kleine synode heeft hierop een commissie ingesteld die dit onderzoek naar de werkcultuur begeleidt. Dit onderzoek ging in het laatste kwartaal van 2025 van start. In de aanloop naar dit onderzoek traden vier leden van het bestuur van de dienstenorganisatie af. De algemeen directeur heeft zich eind september 2025 ziek gemeld. De synode heeft hierop een rompbestuur geïnstalleerd.

Onderliggende oorzaken

In het kader van goed bestuur en integriteit vindt het moderamen van de generale synode het van groot belang dat dit onderzoek met zorg en openheid wordt uitgevoerd.

Het onderzoek richt zich op de onderliggende oorzaken van de ervaren spanningen, de rol van leiderschap en de manier waarop binnen de organisatie wordt samengewerkt en gecommuniceerd. De bevindingen zijn richtinggevend voor het versterken van een veilige, transparante en lerende werkcultuur binnen de dienstenorganisatie in 2026. De synode wil de resultaten van dit onderzoek afwachten voordat het bestuur al dan niet wordt uitgebreid of gewijzigd.

Werkzaamheden en verantwoordelijkheden

De dienstenorganisatie en Kerk in Actie bleven - lopende het onderzoek - in 2025 elk hun eigen verantwoordelijkheden oppakken. Dit betekent dat de dienstverlening en alle andere werkzaamheden gewoon konden doorgaan. (Nood)hulp, projecten en toezeggingen aan (buitenlandse) partners van Kerk in Actie ondervonden geen hinder van de situatie.

Beleid en inrichting van processen

We hebben vooruitgang geboekt in de uitvoering van het personeelsbeleid en de inrichting van processen. Daarbij werd duidelijk dat de complexiteit van sommige processen en de wisseling van medewerkers tot knelpunten leidt. Het aanscherpen van processen met de PDCA-cyclus en het verbeteren van onze managementinformatie zijn stappen in de goede richting. Maar de behoefte aan vereenvoudiging en eenduidigheid blijft ook in 2026 een belangrijk actiepoint.

Digitalisering

De verdere digitalisering heeft bijgedragen aan een betere basis voor transparante en betrouwbare sturingsinformatie. Maar we zijn er nog niet: ook hier is verdere standaardisering en vereenvoudiging nodig om de organisatie toekomstbestendig te maken. Met de implementatie van AFAS medio 2027 zetten we hierin een grote stap voorwaarts.

Quotumregeling

Tot slot leidde de intrekking van de nieuwe quotumregeling tot een structurele vermindering van het beschikbare budget. Hierdoor moeten we onze roeping met meer focus en binnen strakkere financiële kaders voortzetten. Deze realiteit maakt het nóg belangrijker dat onze organisatie efficiënt, doelgericht en transparant functioneert.

Samenvattend was 2025 qua organisatie-inrichting een jaar van vooruitgang met vallen en opstaan. Met de ingezette ontwikkelijnen gaan we de goede kant op. Maar ze vragen verdere verdieping en borging om de organisatie toekomstbestendig en dienstbaar te laten functioneren.

5. Vooruitblik op 2026

Komend jaar gaan we aan de slag met verdere aanscherping van onze dienstverlening aan de kerk. Daarnaast werken we aan verbetering van de interne organisatie. Een kleine greep uit het jaarplan 2026.

Basisdienstverlening

Om goed aan te sluiten bij de behoeften en vragen van lokale gemeenten brengen we in 2026 het brede palet aan kerken beter in kaart. Verder wordt het nascholingsprogramma voor predikanten, pastors en kerkelijk werkers onder de loep genomen, zodat het past bij de nieuwe beroepsprofielen die zijn vastgesteld in het ambtstraject. Er komt ook meer aandacht voor de begeleiding die we bieden aan werkers in de kerk die worstelen met dreigende overbelasting of andere problematiek.

Dienstverlening rond toekomstbestendigheid

Classes en dienstenorganisatie gaan verder met de ontwikkeling van dienstverlening voor lokale gemeenten met een gebrek aan toekomstperspectief. De lessen die we met elkaar leren, worden vertaald naar passende ondersteuning, zoals stappenplannen voor samenwerken, fuseren of opheffen van een gemeente.

Dienstverlening rond toekomstgerichtheid

We bouwen verder aan de brede beweging van proefplekken, via het onlineplatform en gezamenlijke projecten. Er komt meer aandacht voor het thema 'roeping': waarom doe je wat je doet? En samen met diakenen kijken we hoe de diaconale impact in 2026 verder kan groeien.

Vormgeven aan kerk-zijn tussen 18 miljoen Nederlanders

Er komt meer ruimte voor het ondersteunen van predikanten en kerkelijk werkers binnen het categoriaal pastoraat in hun roeping. We zoeken ook naar nieuwe manieren om gen Z op het oog te hebben. Verder werken we aan de doorontwikkeling van materialen rond de feestdagen.

6x organisatie in 2026

In 2025 is gekeken op welke punten de organisatie verbetering nodig heeft. Hier gaan we in 2026 mee aan de slag. We nemen de resultaten mee van het onderzoek naar de werkcultuur (zie 4.6).

1. Van wij-zij naar samen

Meer focus op een structuur en cultuur van samenwerken.

2. Van externe afhankelijkheid naar interne borging

Minder interim-werkers, meer focus op (de ontwikkeling van) eigen medewerkers.

3. Van complexiteit naar eenvoud en transparantie

Optimaliseren van processen, en inzicht geven in rollen, verantwoordelijkheden en geldstromen.

4. Van stapeling van ambities naar focus

Minder versnippering van doelen, meer focus op wat impact maakt en haalbaar is.

5. Van sturen in de mist naar goede sturingsinformatie

Een helder overzicht van helpende data, zodat we beter kunnen koersen.

6. Van gedateerde systemen naar goed gereedschap

Verdere ontwikkeling van onze IT-processen en -infrastructuur, waaronder de overstap naar AFAS.

6. Organisatie

Als dienstenorganisatie willen we zorgvuldig omgaan met onze medewerkers, onze doelgroepen en de middelen die ons zijn toevertrouwd. We schetsen hoe de organisatie in elkaar zit en hoe we het werk op een verantwoorde manier proberen vorm te geven.

6.1 Organisatie in ontwikkeling

De dienstenorganisatie heeft een platte organisatiestructuur met twee clusters die elk onderverdeeld zijn in een aantal teams. Elk team wordt aangestuurd door een teamleider. De algemene leiding is in handen van het directieteam.

Directieteam

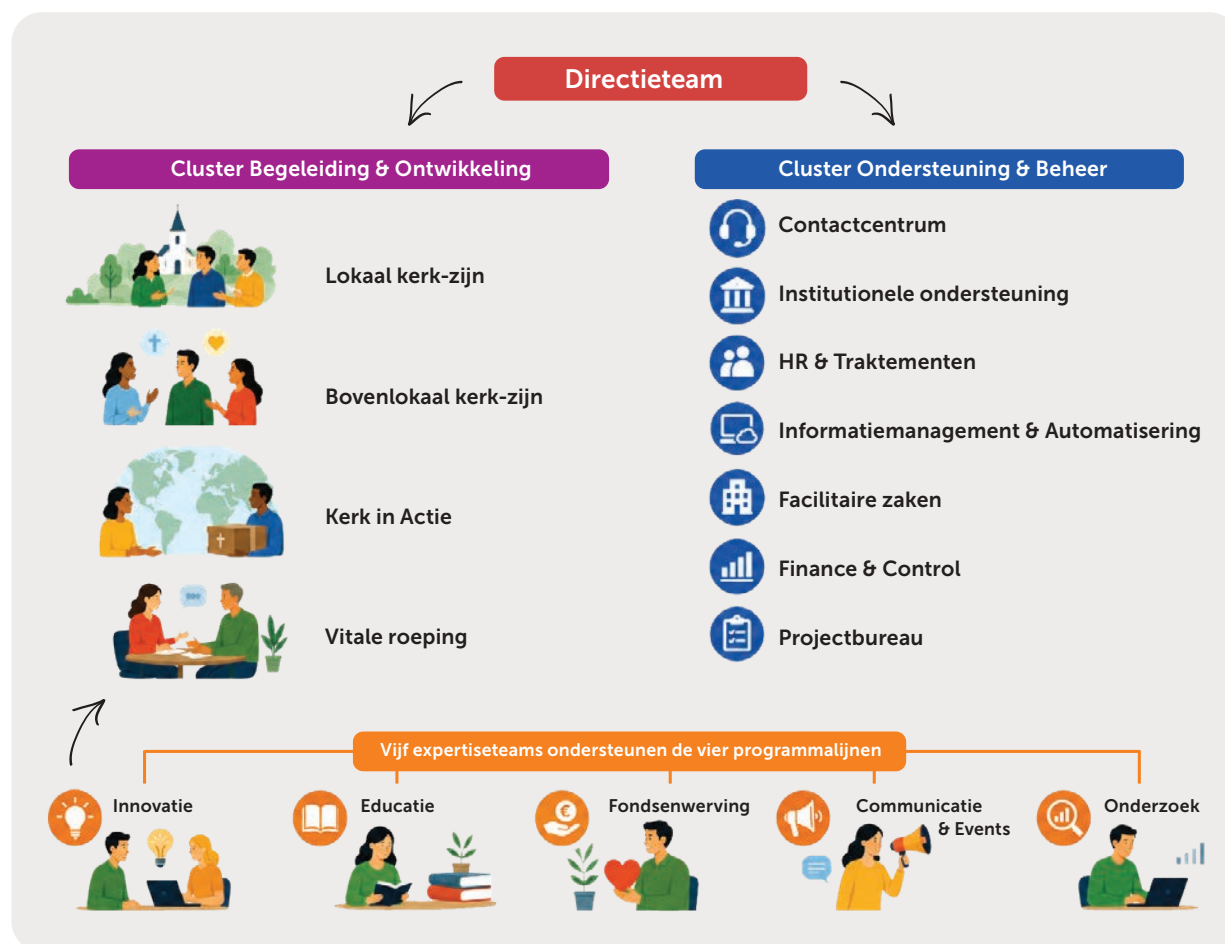
Het directieteam van de dienstenorganisatie bestaat uit de algemeen directeur (Lianne van Jaarsveld, interim, zie 6.6) en de twee clustermanagers. Het bestuur van de dienstenorganisatie ziet toe op de uitvoering van het beleid, dat is vastgesteld door de generale synode.

Cluster Begeleiding & Ontwikkeling

Het cluster Begeleiding & Ontwikkeling steunt het mozaïek van kerkplekken en de mensen die daar werken. De verschillende teams binnen het cluster werken samen met lokale gemeenten en andere kerkplekken, met oog voor de inzet en expertise van de mensen die daar werken. Het cluster bestaat uit de volgende programmalijnen:

- **Lokaal kerk-zijn** ondersteunt lokale gemeenten bij het vormgeven van vitaal kerk-zijn.
- **Bovenlokaal kerk-zijn** richt zich op bovenlokale activiteiten rond geloof en zingeving.
- **Kerk in Actie** bevordert wereldwijd kerk-zijn met missionaire, diaconale en oecumenische partners.
- **Vitale roeping** zorgt voor professionele begeleiding van werkers in de kerk.

De vier programmalijnen krijgen hulp van vijf expertiseteams: **Innovatie, Educatie, Fondsenwerving, Communicatie & Events** en **Onderzoek**.

◀ Vanuit het cluster Ondersteuning & Beheer is veel contact met onder meer de synode (hier bijeen in november 2025).

Cluster Ondersteuning & Beheer

Het cluster Ondersteuning & Beheer zorgt voor allerlei (praktische) zaken die komen kijken bij het kerk-zijn. Daarnaast vormt het een essentiële schakel tussen de dienstenorganisatie en haar doelgroepen. Het Contactcentrum spreekt dagelijks met mensen over vragen rond kerk-zijn. Er is ook veel contact met colleges, classis-predikanten en synode. Het cluster bestaat uit de volgende teams:

- Het **Contactcentrum** beantwoordt alle vragen die we ontvangen van onze doelgroepen.
- **Institutionele ondersteuning** regelt juridische zaken, beheert de applicaties voor de lokale gemeenten en geeft steun en financieel advies aan de ambtelijke organisatie.
- **HR & Traktementen** verzorgt beleid en arbeidsvoorwaarden van

werkers in de kerk en de dienstenorganisatie.

- **Informatiemanagement & Automatisering** bouwt en beheert de digitale werkomgeving.
- **Facilitaire zaken** beheert de gebouwen, werkruimtes en inkoop, verzorgt diverse servicegerelateerde diensten en beheert het archief.
- **Finance & Control** helpt bestuur en management bij het op koers houden van de dienstenorganisatie, door middel van registratie, rapportering en advies.

Daarnaast is er het **Projectbureau**, voor inzet van mensen bij tijdelijke projecten in kerk en dienstenorganisatie.

Young Board

De Young Board binnen de dienstenorganisatie geeft een stem aan jonge generaties in de kerk. De groep telt vier jonge medewerkers. Ze richten zich op de volgende thema's:

- Initiatieven voor en door jongeren, gericht op ontmoeting, inspiratie en samenwerking.
- Een fijne werkomgeving en passende loopbaanontwikkeling voor jonge medewerkers van de dienstenorganisatie. Zo heeft de Young Board in 2025 onderzoek gedaan naar de werkbeleving van medewerkers.

6.2 Onze mensen

Medewerkers en vrijwilligers vormen het fundament van de dienstenorganisatie. We willen ruimte maken voor hun talenten en zorgen dat ze hun werk goed kunnen doen. Daarom bouwen we aan een prettige werkcultuur en goede arbeidsvoorwaarden.

Vrijwilligers

In 2025 waren gemiddeld 16 vrijwilligers actief binnen de dienstenorganisatie. Velen van hen werken een afgesproken aantal uren, op basis van een vrijwilligersovereenkomst. Er zijn ook vrijwilligers die zitting hebben in werkgroepen. En tientallen mensen leveren een ad-hocbijdrage, bijvoorbeeld bij evenementen. In de afgelopen tijd is nieuw vrijwilligersbeleid ontwikkeld dat inmiddels is ingevoerd. Dit beleid is gericht op meer uniformiteit in bijvoorbeeld vergoedingen, werving en waardering voor alle vrijwilligers (zowel binnen de dienstenorganisatie als de generale colleges en commissies).

Medewerkers

De dienstenorganisatie had in 2025 236 medewerkers in dienst (227 fte, zie kader hiernaast). Er stroomden 33 medewerkers uit en 35 medewerkers in, waarmee het verloop 12 procent was. Het ziekteverzuim was met 3,4% gelijk aan het verzuim in 2024.

Aandachtspunten

Vanuit de risico-inventarisatie en -evaluatie en de rapportage van de vertrouwenspersonen zijn verschillende aandachtspunten naar voren gekomen. Ze hangen voor een deel samen met de ontstane bestuurscrisis (zie 4.6) en voor een deel met de arbonormen rond werkplekken. De organisatie pakt deze punten op, samen met de resultaten uit het onafhankelijk onderzoek dat gedaan wordt. We willen zorgdragen voor een veilige, transparante en lerende werkcultuur.

Formatie

Ons personeelsbestand bestaat uit een basisformatie en een formatie bijzondere aanstellingen. Onder de basisformatie vallen alle medewerkers die in en vanuit de dienstenorganisatie werken. De formatie 'bijzondere aanstellingen' bestaat uit de bijzondere en/of tijdelijke aanstellingen die door de plaatselijke gemeenten worden gefinancierd of die tijdelijk uit specifieke middelen worden betaald. Het gaat hier voornamelijk om medewerkers van de mobiliteitspool en het categoriaal pastoraat, maar ook om de projectformatie (zoals het project 'Lichter op pad').

Formatie in fte's	2025	Begroting			
		2025	2024	2023	2022
Basisformatie	190,2	220,4	184,8	199,3	197,8
Bijzondere aanstellingen	36,9	42,8	45,8	64,3	57,5
Totaal	227,1	263,6	230,6	263,6	255,3

Ook in 2025 bleef de basisformatie achter bij de begrote formatie. Doordat vacatures niet ingevuld konden worden – in samenhang met de reguliere in- en uitstroom – was ook in 2025 sprake van een onderbezetting in beide clusters. Voor met name de invulling van kritische vacatures maken we naast de eigen werving gebruik van recruitmentbureaus. Het tekort aan medewerkers doet iets met de tijdigheid en kwaliteit van de dienstverlening, maar ook met de ervaren werkdruk. We zijn onze medewerkers heel dankbaar voor de getoonde inzet en veerkracht in het afgelopen jaar.

Opleiding

Het opleidingsbudget is dit verslagjaar voor een belangrijk deel ingezet, voor ontwikkeling van teams, maar ook voor individuele begeleiding van medewerkers door middel van scholing en coaching.

Werkprocessen

Samen met de kwaliteitsmedewerker zijn verschillende kritische processen onder de loep genomen, zoals het begrotingsproces. Dit proces gaat over veel schijven en teams en verloopt nog niet naar tevredenheid. Verder is het proces van afscheidsgesprekken (bij het vertrek van medewerkers) verbeterd. Hierin is meer aandacht gekomen voor leerpunten voor de organisatie.

Arbeidsmarkt en capaciteitsrisico's

De arbeidsmarktcampagne is verder voortgezet, samen met team Communicatie & Events. Daarnaast hebben we gewerkt aan nieuwe wervingsstrategieën en aan het verbeteren van de websites waarop we vacatures publiceren. We hebben een brede pool aan mensen die mogelijk geïnteresseerd zijn in het werken voor de dienstenorganisatie. Die raadplegen we bij vacatures, zodat we iemand gericht kunnen vragen om te solliciteren of op gesprek te komen. Op verschillende ondersteunende afdelingen werkten veel externen, wat onze organisatie kwetsbaar maakte. Er is met succes ingezet op het verminderen van dit aantal.

Huisvesting

Eind 2025 is de interne verbouwing van ons pand gestart, na een lang traject van afstemmen, ontwerpen en begroten. De verbouwing draagt bij aan onze nieuwe manier van werken: meer aanwezig in het land, meer samenwerking tussen teams en nog meer hybride werken.

"Geeft luisteren vaak niet het mooiste antwoord?"

Je komt als geroepen.

Ben jij goed in je vak en sta je open voor de visie van anderen? Kom dan eens praten bij de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland. Wij zijn een organisatie waar jouw talenten en persoonlijke kwaliteiten optimaal tot hun recht komen. Of dat nu is in Relatiebeheer, Finance, HR of Communicatie. Wil jij net als wij van betekenis zijn voor de kerk? Je komt als geroepen. Kijk voor meer informatie en vacatures op werkvoordekerk.nl

Protestantse Kerk

Vindplaats van geloof, hoop en liefde

Nieuwe gedragscode

In 2025 heeft een groep medewerkers van de dienstenorganisatie onder leiding van HR gewerkt aan een nieuwe gedragscode die in het najaar werd geïntroduceerd. De gedragscode bestaat uit twee delen:

- 'Hoe doen we het?' beschrijft de gewenste omgangsvormen zoals: luisteren naar de ander, de ander respecteren en betrouwbaar zijn.
- 'Wat doen we niet?' beschrijft de ongewenste omgangsvormen, zoals pesten, discrimineren en intimideren.

We vinden het belangrijk dat alle medewerkers van de dienstenorganisatie de inhoud kennen, ernaar handelen en erop aanspreekbaar zijn. Voor medewerkers van Kerk in Actie is daarnaast nog een aantal andere gedragscodes vanuit de sector van toepassing (zie 6.6).

6.3 Communicatie

De Protestantse Kerk is een van de grootste vrijwilligersorganisaties van Nederland. Naast vrijwilligers zijn er allerlei andere belanghebbenden, zoals donateurs, kerkleden en (ambtsdragers van) kerken. In ons contact met de verschillende doelgroepen streven we naar transparante en open communicatie.

Doelgroepen

We zoeken op allerlei momenten en manieren contact met onze doelgroepen. Hierbij maken we onderscheid tussen:

- **Lokale kerken, kerkgangers en donateurs**
We informeren hen via protestantsekerk.nl, het platform *Petrus*, e-mailnieuwsbrieven, collecte-informatie, berichten in het kerkblad, en folders in de kerk.
- **Diakenen en zwo-commissies (zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking)**
We informeren hen via protestantsekerk.nl en kerkinactie.nl, e-nieuwsbrieven en het magazine *#protestant*.

Inhoud op maat

Met gerichte e-mailmarketing, dynamische content en andere manieren van kennismaking en verdieping nemen we mensen steeds actiever mee in ons werk. Zo'n klantreis combineert inhoudelijke verdieping met praktische handvatten en een uitnodiging om te doneren. Door verschillende acties konden we in 2025 bijna tienduizend nieuwe contacten toevoegen. Daarnaast werken we aan de verdere digitalisering van formulieren, bijvoorbeeld voor een gift of het aanvragen van een publicatie. Via deze route is in 2025 ongeveer € 80.000 aan donaties opgehaald tegen minimale kosten. De verwachting is dat dit verdienmodel in de toekomst groeit.

Toegankelijk en vindbaar

De onlineontwikkelingen sluiten aan bij onze communicatiestrategie om de dienstenorganisatie digitaal beter vindbaar en toegankelijk te maken. We houden daarbij nadrukkelijk rekening met nieuwe vormen van zoeken, zodat de informatie ook bereikbaar en citeerbaar is voor AI-zoeksystemen.

We zoeken op allerlei manieren het contact met onze doelgroepen

6.4 Risico's in beeld

Ons werk kan in het gedrang komen door onverwachte gebeurtenissen. Om dit zo veel mogelijk te voorkomen, maken we op voorhand een inschatting van de risico's die we lopen, hoe groot de kans op die risico's is, en wat de impact is. Als het nodig is, nemen we maatregelen om schade te vermijden.

Strategische risico's

Om de strategische risico's voor de dienstenorganisatie in beeld te krijgen, wordt eenmaal per jaar een risicoworkshop gehouden. Tijdens deze workshop is een risicoanalyse uitgevoerd – ook waar het gaat om het werk van Kerk in Actie. In de workshop is nagedacht welke gebeurtenissen het bereiken van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. Daarna is een inschatting gemaakt van de kans dat die gebeurtenis optreedt én de impact die de gebeurtenis heeft op het niet realiseren van de doelstelling.

De voornaamste risico's (met een hoge en gemiddelde rating) zijn hieronder opgenomen. De rating van het risico is bepaald op basis van de 'risicokans x impact'-score. De risicobereidheid ten aanzien van risico's met een hoge en gemiddelde rating is conservatief van aard. Voor risico's met een gemiddelde tot hoge impact en/of kans geldt dat deze in beginsel worden vermeden of verzacht, tenzij er sprake is van een duidelijk onderbouwde strategische noodzaak. Alleen risico's met een lage impact of een goed beheersbaar karakter worden binnen de normale bedrijfsvoering geaccepteerd.

Als risico's met een hoge risicoscore zijn geïdentificeerd:

- Afname van opbrengsten uit collecten en giften (Kerk in Actie).
- Psychologische veiligheid binnen de organisatie.
- Financiële toekomstbestendigheid.

Als risico's met een gemiddelde risicoscore zijn geïdentificeerd:

- Afname van draagvlak voor onze doelstellingen bij de achterban (PKN).
- Afname van het ledenaantal.
- Uitstroom van medewerkers als gevolg van pensionering.
- Structureel tekort aan gekwalificeerd personeel.

Beheersmaatregelen

Afname van opbrengsten uit collecten en giften (Kerk in Actie)

We vergroten de storytelling over onze activiteiten en versterken onze betrokkenheid bij landelijke partijen en lokale diaconieën. Door transparante communicatie leggen we verantwoording af over de werving en besteding van de ons toevertrouwde middelen.

Psychologische veiligheid binnen de organisatie

In 2025 zijn we gestart met leiderschapstrainingen waarin het thema psychologische veiligheid aandacht krijgt. Ook is een nieuwe gedragscode opgesteld die gericht is op een open feedbackcultuur. Leidinggevenden houden periodiek een teamoverleg waarin teamreflectie wordt gestimuleerd.

Financiële toekomstbestendigheid

In 2025 is de herziening van de quotumregeling teruggedraaid. Daardoor zijn de inkomsten voor de dienstenorganisatie significant lager dan waarmee in de meerjarenramingen is gerekend. Op basis van de huidige inzichten zal vanaf 2027 structureel € 4,5 miljoen moeten worden bezuinigd op de exploitatie van de dienstenorganisatie. De directie werkt aan een bijstappingsplan waarvan de contouren in het tweede halfjaar van 2026 zichtbaar moeten zijn zodat met ingang van het boekjaar 2027 de beheersmaatregelen voor financiële toekomstbestendigheid geïmplementeerd zijn. Doelstelling is om de baten en lasten die ten laste komen van de algemene reserve (het buffervermogen) met elkaar in evenwicht te brengen.

*We werken samen aan
innovatieve kerkvormen*

Afname van draagvlak voor onze doelstellingen bij de achterban (PKN)

We vergroten de storytelling over onze activiteiten en versterken onze betrokkenheid bij landelijke partijen en lokale diaconieën. Door transparante communicatie leggen we verantwoording af over de werving en besteding van de ons toevertrouwde middelen.

Afname van het ledenaantal

Samen met lokale gemeenten werken we zowel aan toekomstgericht als toekomstbestendig kerk-zijn. Hierbij kijken we naar innovatieve kerkvormen. Daarnaast ontwikkelen we jongerenprogramma's en digitale mogelijkheden die kunnen bijdragen aan het kerk zijn.

Uitstroom van medewerkers als gevolg van pensionering

De komende jaren gaan veel medewerkers met pensioen. Hiermee verdwijnt naast ervaring ook veel kennis. In reactie hierop maken we een strategisch personeelsplan en ontwikkelen we een kennisborgingsprogramma voor collega's. We realiseren ons hoe belangrijk het is om de jonge generatie aan onze organisatie te binden. In dat kader is de Young Board opgericht (zie 6.1).

Structureel tekort aan gekwalificeerd personeel

We zien al meerdere jaren dat onze teams niet over de begrote formatie beschikken. Vaak gaat het over formatieplaatsen waarvoor specifiek gekwalificeerde mensen nodig zijn. Op de plekken waar dit niet lukt, willen we deze specifieke kennis in de teams krijgen door gerichte scholing en ontwikkeling van bestaande medewerkers.

Financiële risico's

We beschrijven hier de financiële risico's en de maatregelen die we nemen:

- Het **renterisico** wordt beperkt door beperking van de liquiditeiten in overeenstemming met de liquiditeitsprognose en het verwerken van de renteverwachtingen.

- Het **valutarisico** wordt beperkt door gelden zo veel mogelijk te beheren in euro's en eurogenoteerde fondsen.
- Het **beleggingsrisico** wordt beheerst door middel van beleggingen in de Boaz Beleggingsfondsen. Deze fondsen bieden toegang tot een breed gespreide portefeuille met de nadruk op Europa en de Verenigde Staten (zie ook 6.5).
- Het **liquiditeitsrisico** wordt beheerst door te werken met een actuele maandelijkse liquiditeitsprognose en waar noodzakelijk gebruik te maken van beperkt rekening-courantkrediet.
- Het **kredietrisico** wordt beheerst door middelen uit te zetten bij en transacties aan te gaan met financieel betrouwbare partijen, en door zo veel mogelijk gebruik te maken van eigen lopende middelen en maar beperkt en tijdelijk van rekening-courantkrediet.
- Het **reputatierisico** wordt beheerst door het volgen van een duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

Frauderisico

Het frauderisico is onderdeel van onze risicoanalyse. Fraudeprotocollen en (controle)procedures bestonden natuurlijk al langer. We richten ons op drie pijlers:

- Het voorkomen van fraude.
- Het (tijdig) signaleren van fraude.
- Het nemen van maatregelen om herhaling te voorkomen.

Vanuit deze drie pijlers toetsen we jaarlijks onze procedures. Dit doen we mede naar aanleiding van bekende fraudegevallen. In paragraaf 6.6 geven we een overzicht van de meldingen van integriteitsschendingen in 2025. Daarbij was geen sprake van fraude.

In het jaarverslag van 2024 schreven we over een mogelijke integriteitsschending bij een van de partners van Kerk in Actie. Uit het afgeronde onderzoek (in 2025) blijkt dat hier sprake was van een inbreuk op de integriteit. Er wordt nog in kaart gebracht hoeveel gelden van Kerk in Actie niet correct zijn gebruikt.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging of cybersecurity is een belangrijk onderdeel van het risicobeheer. We hebben een IB-risicoregister opgesteld waarin de belangrijkste risico's en maatregelen zijn opgenomen. Bedreigingen van buitenaf en het intern afschermen van vertrouwelijke data staan hierin centraal. Bij de maatregelen gaat het zowel om techniek als om processen en gedrag van gebruikers. Voor calamiteiten hebben we protocollen en noodscenario's ontwikkeld of in ontwikkeling.

Meldingen van misstanden vormen voor ons altijd een aanleiding om onze procedures te beoordelen. Geleerde lessen worden uitgebreid besproken en gedeeld binnen de organisatie en haar partners. We zetten ons in voor een cultuur van transparantie en samenwerking waarin vertrouwen wordt versterkt.

Risicobeheer bij Kerk in Actie

Het werk van Kerk in Actie brengt zijn eigen risico's met zich mee. We noemen de belangrijkste punten in het risicobeheer.

Operationele risico's

Met onze jaarlijkse SWOT- en GAP-analyses brengen we sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen in beeld. We schatten de risico's voor het nieuwe jaar in en kijken welke beheersmaatregelen nodig zijn. We voeren periodiek ook risicoanalyses uit op de dagelijkse processen. Afhankelijk van de risicoklasse stellen we beheersmaatregelen op. Daarnaast gebruiken we onze interne viermaandelijke rapportages om andere risico's en bijbehorende beheersmaatregelen te monitoren. Verder voeren we voorafgaand aan elk projectplan en landenplan een context- en risicoanalyse uit.

Financiële risico's

De kerkelijke inkomsten waren in 2025 in lijn met de begroting. De inkomsten vanuit stichtingen, fondsen en nalatenschappen waren meer dan begroot. De jarenlange daling van de kerkelijke inkomsten is een halt toegeroepen, mede door het grotere consulententeam per 2023.

De zorg zit in de particuliere inkomsten, waar we ruim een miljoen onder de begroting bleven. De inkomsten dalen structureel door met name opzeggers en overlijden van trouwe giftgevers. Daarom werven we actief nieuwe doelgroepen. In 2024 zijn we gestart met een deur-aan-deurprogramma dat in 2025 is uitgebouwd. Dat levert goede resultaten op. Nog niet voldoende om de dalende inkomsten op te vangen, dit vraagt tijd.

Voor het waarborgen van de continuïteit wordt bij de begroting een norm vastgesteld voor de bestemmingsreserves. Zo kan de steunverlening aan projecten doorgaan, ook bij dalende inkomsten of bij plotselinge hoge uitgaven (bijvoorbeeld vanwege een grote noodhulpactie).

6.5 Duurzaam werken

Duurzaam en maatschappelijk verantwoord werken is eigen aan het werk van de dienstenorganisatie. We zetten ons in om mensen en gemeenschappen tot hun recht te laten komen en om goed voor de aarde te zorgen.

Ecologische gerechtigheid

'Duurzaam' is een van de vier kernwaarden van de dienstenorganisatie. We bedoelen hiermee dat we mensen, middelen en vermogen zo inzetten dat ze ten goede komen aan kerk en wereld. Kerk in Actie heeft daarin een voortrekkersrol. Het team ontwikkelt visie en activiteiten binnen het thema 'ecologische gerechtigheid'. We richten ons actief op het zichtbaar maken van de gevolgen die onze keuzes hier in Nederland hebben voor het globale zuiden. Klimaatverandering bijvoorbeeld raakt de landen daar terwijl de oorzaak hier ligt. Via het delen van verhalen brengen we deze problematiek dicht bij onze achterban. Tegelijk laten we zien hoe mensen hier én daar kunnen bijdragen aan verandering.

Projecten

In Nederland

In Nederland ligt de focus in onze activiteiten op bewustwording en gedragsverandering rond duurzaamheid en het oefenen in ecologische gerechtigheid. In 2025 ging de leerreis 'Duurzaamheid' online: een stappenplan vol inhoudelijke en praktische aanwijzingen waarmee kerken en kerkplekken het thema 'ecologische gerechtigheid' in hun gemeenschap (verder) vorm kunnen geven.

Aan de gesprekstool 'Proeven & Praten over ons dagelijks brood' werd een bijbelstudieserie toegevoegd over 'eten'. Verder was er een studiemiddag over duurzaam geldbeheer. Naar aanleiding daarvan wordt nu samengewerkt aan de handleiding 'Zin in geld', die het gesprek over geld en vermogen in de kerkenraadskamer ondersteunt.

Groene kerken in 2025

Het netwerk GroeneKerken groeide in 2025 verder.

2024	2025
500	550

20+ denominaties

GroeneKerken-app

600+ gebruikers
in de app-community

Handboek

Het nieuwe *Handboek kerkvergroeners* ondersteunt kerken bij het **verduurzamen** van hun geloofspraktijk

In het buitenland

In het buitenland ondersteunen we - via Kerk in Actie - projecten in landen als Oeganda, Kenia, Ethiopië, India, Indonesië en Bolivia die raken aan klimaatverandering en zorg voor de aarde. Mensen worden geholpen om hun landbouwmethoden aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering en de natuur te beschermen of te herstellen. We richten ons daarbij ook op de komende generaties. In Rwanda werd bijvoorbeeld een reeks van vijf kinderboeken geschreven over klimaatverandering en zorg voor de schepping. Kinderen leren zo wat er gaande is en wat ze zelf kunnen doen.

Strategische doordenking

Binnen de dienstenorganisatie steken we structureel tijd in de theologische en strategische doordenking van duurzaamheid. We werken hiervoor samen in een netwerk van partners zoals Micha, de Laudato Si Alliantie, A Rocha, Tear, Christian Climate Action, de Maatschappij van Welstand en de PThU. Kerk in Actie neemt ook deel aan een leergemeenschap van Climate Stewards. We maken kennis beschikbaar voor lokale gemeenten en integreren dit in het andere werk van de dienstenorganisatie.

Duurzame bedrijfsvoering

Ons pand is de afgelopen jaren verduurzaamd tot energielabel A+. Op allerlei manieren werken we aan een zorgvuldige omgang met mens en planeet, bijvoorbeeld door het plaatsen van elektrische laadpalen, een restaurantservice gericht op duurzaamheid en sociale inclusie, en hergebruik van koffiebekers. In 2025 zijn zowel de directe als indirecte CO₂-emissies van de dienstenorganisatie en Kerk in Actie in kaart gebracht. We compenseren deze volledig via FairClimateFund. Verder is een stuurgroep aan de slag met de uitwerking van onze ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn, in samenspraak met de teams in de organisatie. We willen de uitstoot niet alleen compenseren maar ook omlaag brengen en onze positieve impact (onze ecologische 'handafdruk') vergroten.

Inkoopbeleid

We hebben een maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid voor de ingekochte diensten en producten. In alle fasen van het inkoopproces houden we rekening met sociale, ecologische en economische aspecten. Daarnaast gunnen we opdrachten over het algemeen op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding. We stimuleren innovatiegericht inkopen, bijvoorbeeld door leveranciers ruimte te bieden om met slimme oplossingen te komen. Inkoopprocessen en contractbeheer zijn geborgd in ons systeem (AFAS).

Reisbeleid

Onze visie op duurzaamheid heeft consequenties voor onze manier van reizen. Zeker vliegreizen hebben een sterk negatieve impact op het klimaat. We werken aan de ontwikkeling van beleid hierop, met als hoofdlijnen:

- We benoemen scherp wat de doelen en gewenste resultaten van reizen zijn.
- We bevorderen het combineren van bestemmingen.
- Netwerkbijeenkomsten worden zo veel mogelijk online gehouden.
- Binnen Europa reizen we bij voorkeur per trein.
- We maken een jaarlijkse reisplanning met aandacht voor milieuaspecten, kosten en efficiency.

Impactvol beleggen

De Protestantse Kerk voert al vele jaren een duurzaam beleggingsbeleid. In 2025 is een grote stap gezet richting duurzaam en impactvol beleggen.

In april 2025 zijn het Boaz Duurzaam Beleggingsfonds en het Boaz Impact Beleggingsfonds van start gegaan. Deze fondsen vloeien rechtstreeks voort uit de nota 'Betekenisvol Beleggen' die eind 2021 is aangenomen door de kleine synode. De wens van de synode was om duurzaam en impactvol beleggen laagdrempelig mogelijk te maken voor plaatselijke gemeenten en diaconieën. Medio 2025 zijn de beleggingsportefeuilles van de Protestantse Kerk overgezet naar de Boaz-fondsen. In de tweede helft van het jaar volgden de eerste plaatselijke gemeenten.

Voordelen

De fondsen hebben belangrijke voordelen voor plaatselijke gemeenten en diaconieën:

- Ze hanteren een hoge standaard voor duurzaamheid en impact.
- Ze hebben een toezichtsstructuur die minder beleggingsdeskundigheid vraagt van de plaatselijke colleges.
- Instappen kan vanaf € 100.000.

Varianten

Het Boaz Duurzaam Beleggingsfonds richt zich vooral op het voorkomen van schade aan mens en milieu. Sectoren met een negatieve maatschappelijke impact worden uitgesloten. Het Boaz Impact Beleggingsfonds gaat een stap verder en investeert uitsluitend in sectoren die actief bijdragen aan een duurzame en rechtvaardige economie, zoals duurzame energie, waterbeheer, recycling en duurzame landbouw. Beide fondsen maken gebruik van aandeelhoudersdialoog om hun maatschappelijke doel te bereiken. Dat verloopt via de oecumenische vereniging De Nieuwe Beurskoers.

Portefeuillebeheer

Tot aan april 2025 was het portefeuillebeheer van de Protestantse Kerk ondergebracht bij ING en ABN AMRO. Het portefeuillebeheer van de Boaz-fondsen is ondergebracht bij de bank Van Lanschot Kempen. De Protestantse Kerk heeft nog enkele (impact)beleggingen in eigen beheer, waaronder aandelen in Oikocredit en een obligatieportefeuille die aangehouden wordt bij ING.

Risicobeheer

Beleggen brengt risico's met zich mee. Daarom beleggen wij op de lange termijn. De verwachting is dat slechte en goede jaren elkaar afwisselen, zodat we over het geheel een positief rendement realiseren. De Boaz-portefeuilles hebben een evenwichtige verdeling van aandelen en obligaties. Daarnaast gelden enkele aanvullende risicobeperkende maatregelen.

Governance

Het Boaz-beleggingsprogramma wordt uitgevoerd onder twee onafhankelijke stichtingen: Stichting Beheerder Boaz Beleggingsfondsen en Stichting Bewaarder Boaz Beleggingsfondsen. De Protestantse Kerk in Nederland is participant in dit Fonds voor Gemene Rekening (FGR).

Beleggings- resultaat

Boaz Duurzaam
Beleggingsfonds: **+4,9%**

Boaz Impact
Beleggingsfonds: **+8,4%**

*Rendement sinds de introductie
op 23 april 2025*

6.6 Goed bestuur

In 4.6 hebben we beschreven hoe onze organisatie in 2025 in een uitzonderlijke situatie terechtkwam door een verstoorde werkrelatie. Hierdoor werkt de dienstenorganisatie vanaf oktober 2025 met een rompbestuur. We beschrijven de samenstelling en inrichting van het bestuur en noemen de gedragscodes, certificeringen en procedures die we volgen.

Samenstelling van bestuur en directie

Het bestuur van de dienstenorganisatie dient statutair te bestaan uit zes leden die worden benoemd door de generale synode. In de kerkorde is vastgelegd dat dit de scribe van de generale synode, een moderamenlid en vier overige leden uit de kerk zijn. In reactie op de ontstane situatie in september 2025 heeft het bestuur besloten de kleine synode te vragen om een onafhankelijk onderzoek te doen. De kleine synode heeft daarop een begeleidingscommissie ingesteld onder wiens verantwoordelijkheid de werkcultuur binnen de dienstenorganisatie wordt onderzocht (zie ook 4.6).

Op 26 september 2025 hebben vier bestuursleden hun taken neergelegd. Ook het moderamenlid dat in het bestuur zat, heeft zich teruggetrokken uit het moderamen. Op 27 januari 2026 is Hanna Ploeg benoemd tot nieuw bestuurslid.

De algemeen directeur heeft zich eind september 2025 ziek gemeld. Zijn taken zijn vanaf die datum waargenomen door de clustermanagers. Op 12 maart 2026 is Lianne van Jaarsveld benoemd tot interim-directeur.

Op 16 oktober 2025 is ds. T. Bouw, preses van de generale synode, door het moderamen benoemd tot voorzitter van het bestuur van de dienstenorganisatie. Deze benoeming is op grond van GR 8-3-2a. Haar zittingstermijn eindigt uiterlijk wanneer zij geen moderamenlid meer is.

De samenstelling van het bestuur van de dienstenorganisatie per 31 december 2025 is:

- Ds. T. Bouw, preses en voorzitter bestuur dienstenorganisatie
- Dr. C.M.A. van Ekris, scribe en secretaris bestuur dienstenorganisatie

De samenstelling van de directie van de dienstenorganisatie per 31 december 2025 is:

- Ing. G.J. de Groot MBA, algemeen directeur dienstenorganisatie en Kerk in Actie

Nevenfuncties bestuur

Ds. T. Bouw, *preses van de generale synode en voorzitter van het bestuur*

- Lid moderamen en plenair Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO, vanuit functie als preses)
- Lid moderamen en plenaire raad Raad van Kerken in Nederland
- Voorzitter Commissie Plaisier (vanuit functie als preses)

Dr. C.M.A. van Ekris, *scribe en bestuurslid vanuit moderamen generale synode*

- Voorzitter Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland (als zodanig benoemd vanwege zijn lidmaatschap van het bestuur van de dienstenorganisatie)
- Voorzitter Protestantse Stichting Hydepark Beheer (als zodanig benoemd vanwege zijn lidmaatschap van het bestuur van de dienstenorganisatie)

Nevenfuncties algemeen directeur

Ing. G.J. de Groot MBA, *algemeen directeur*

- Lid Vereniging Maatschappij van Welstand (commissie subsidies samenleving)
- Lid moderamen en plenair Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO, vanuit functie als directeur)
- Bestuurslid Stichting Oostduin - in liquidatie
- Bestuurslid Stichting Nationale Synode

Bezoldiging bestuur en directie

Leden van het bestuur van de dienstenorganisatie ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Ze hebben wel recht op een vergoeding van de kosten die zij maken bij het uitoefenen van hun bestuursfunctie. In 2025 is € 3.436 (2024: € 3.828) aan onkostenvergoedingen verstrekt, voornamelijk voor reis- en verblijfkosten. Aan de bestuursleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Het moderamen van de generale synode heeft, handelend als bestuur van de dienstenorganisatie, het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld tijdens de vergadering van 9 januari 2025. Ze zijn getoetst aan de beloningsregeling die onderdeel is van de Erkenningregeling Goede Doelen.

De gegevens over de beloning van de directie zijn opgenomen in de jaarrekening onder 9.6.

Rooster van aftreden bestuur

Bestuurslid	Benoeming per	Benoeming door generale synode	Mogelijke herbenoeming of aftreden per	Aftreden uiterlijk	Afgetreden
Mr. drs. G.H. van der Waaij	1-1-2018	november 2017	1-1-2022 herbenoemd		26-9-2025
C.J.F.R. Mulder MBA	1-1-2022	november 2021			26-9-2025
Ing. M.J. Segers	1-1-2023	11-2-2023			26-9-2025
J.W. Stam RA MSc	10-4-2025	10-4-2025			26-9-2025
Dr. R. de Reuver <i>scriba van de Protestantse Kerk in Nederland</i>		mei 2016	mei 2021	april 2026	30-6-2025
Mr. J.A. Holsbrink <i>moderamenlid (assessor II), afhankelijk van synodelidmaatschap en synodebesluiten</i>		april 2025			26-9-2025
Dr. C.M.A. van Ekris <i>scriba van de Protestantse Kerk in Nederland</i>	1-7-2025	april 2025	1-7-2030	30-6-2035	
Ds. T. Bouw <i>Preses van de Protestantse Kerk in Nederland</i>	16-10-2025	16-10-2025		31-5-2029	

Statuten en doelstellingen

In 2025 zijn de statuten en de doelstellingen van de organisatie niet gewijzigd.

Bestuursvergaderingen

In 2025 is het bestuur vijf keer bij elkaar gekomen. Vanaf 26 september heeft het moderamen van de generale synode de taken van het bestuur overgenomen. We zetten de belangrijkste bespreek- en beslispunten op een rij.

Lichter op pad

In november 2023 heeft de generale synode de notitie 'Lichter op pad' aanvaard, voor het ontwikkelen van een toekomstgerichte (bestuurs)structuur van de Protestantse Kerk. Aan de hand van de notitie heeft het bestuur in 2024 zijn eigen functioneren besproken. De conclusie was dat het bestuur op enige afstand van de dienstenorganisatie staat, maar dat het een belangrijke toezichthoudende rol heeft. Dit vraagt om een andere manier van kijken en werken. In 2025 heeft het bestuur gewerkt aan een voorstel om de scheiding tussen bestuur en toezicht te formaliseren en de rol als toezichthouder en sparringpartner verder uit te werken. Er heeft ook een zelfevaluatie plaatsgevonden, samen met een externe begeleider. Door de ontstane situatie rond bestuur en directie is dit proces gestopt. De synode heeft opdracht gegeven tot een onderzoek naar de governance. De uitkomsten hiervan worden verwacht in het najaar van 2026.

Traineeship

Van 2023 tot 2025 hebben twee trainees een traineeship gevolgd bij het bestuur. Dit past in het beleid om jonge kerkleden een grotere rol te geven. Na evaluatie van dit eerste traineeship heeft het bestuur in 2025 besloten om in september 2025 te gaan werven voor één nieuwe trainee, opnieuw voor een periode van twee jaar. Door de ontstane situatie is het proces van werving stopgezet.

Quotumregeling en solidariteitskas

Ondanks de wijzigingen die de kleine synode in december 2024 heeft doorgevoerd in de quotumregeling, hebben gemeenten en diaconieën hun bezwaren gehandhaafd. In lijn met de opdracht van de kleine synode in december 2024 is een startopdracht geschreven voor het voeren van een kerkbreed gesprek rond solidariteit. Dit is gericht op het creëren van begrip en draagvlak voor een nieuwe regeling voor quotum en solidariteitskas.

Ter voorbereiding hierop heeft een verkenner gesprekken gevoerd met verschillende betrokkenen en heeft een luisterronde plaatsgevonden bij de elf classes. Op basis van de adviezen van de verkenner heeft de kleine synode in november 2025 besloten om de nieuwe regeling in te trekken, om de kansen op herstel van vertrouwen, bestuurlijke rust en een gedragen herontwerp zo optimaal mogelijk te maken. Hierdoor is de oude regeling weer van kracht en is de procedure bij het GCBG (generaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen) ingetrokken. De aangestelde projectleider heeft op basis van de luisterronde, samen met een brede regiegroep, een plan van aanpak geschreven voor het kerkbrede gesprek over solidariteit. De gesprekken zijn in het tweede kwartaal van 2026 gevoerd.

Ambtsvisie

Het project 'Inrichting van de Ruimte voor Woord en Geest' richt zich op uitwerking en invoering van de ambtsvisie die door de synode is vastgesteld. Het project bestaat uit zeven werkpakketten rond de hoofdthema's. In 2025 heeft de synode diverse besluiten genomen, zijn de functieprofielen gedefinieerd en is een hulpmiddel ontwikkeld dat gemeenten ondersteunt bij de profielkeuze. De streefdatum voor afronding van het project is 1 januari 2028.

Beleidsplanning

Uit onderzoek van Ipsos blijkt dat gemeenten de koers van de dienstenorganisatie waarderen, maar tegelijkertijd afstand ervaren. Op basis van signalen en inzichten die in diverse gesprekken zijn opgehaald, heeft de synode besloten een integraal beleidsplan te gaan ontwikkelen voor synode en dienstenorganisatie.

Vermogen Werkzaam

In 2020 werd het rapport 'Werkzaam vermogen, zet je talenten in' gepresenteerd aan de synode. Dit heeft een vervolg gekregen in het rapport 'Vermogen Werkzaam'. Dit rapport is een verkenning naar de mogelijkheden om in verbondenheid en samenwerking het lokaal kerk-zijn te stimuleren en vermogen daarvoor werkzaam te maken. Samen met de Federatie voor Diaconieën en de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer wordt gewerkt aan een praktische uitvoering hiervan, ingebed in de bestaande vormen van dienstverlening.

▲ Kerk in Actie bracht een bezoek aan onder meer Myanmar waar in maart 2025 een verwoestende aardbeving plaatsvond.

Situatie rond directie en bestuur

Het moderamen heeft preses Trijnie Bouw benoemd tot voorzitter van het bestuur van de dienstenorganisatie. Bestuurslid en scriba Kees van Ekris is benoemd tot secretaris. Na het opstellen van een profielschets voor een interim-bestuurder is gestart met de werving. Deze vacature is ingevuld per 26 januari 2026, zodat de organisatie nu functioneert met een rompbestuur van drie personen. Ook voor de rol van interim-directeur is een profielschets gemaakt en een werving gestart. Deze vacature is ingevuld per 12 maart 2026.

Werkbezoek

De directie van de dienstenorganisatie heeft in april een werkbezoek gebracht aan Israël en Palestina (Westbank). Het management van Kerk in Actie heeft bezoeken gebracht aan Bolivia, Myanmar, Thailand en Zuid-Soedan. Partnerkerken en ngo's waarmee wordt samengewerkt zijn bezocht om relaties te versterken en van elkaar te leren.

Gedragscodes

De dienstenorganisatie en (als onderdeel daarvan) Kerk in Actie hechten veel waarde aan goed bestuur en verantwoorde fondsenwerving en besteding van gelden. We onderschrijven essentiële gedragscodes, houden ons aan de betreffende regelgeving en dragen bijbehorende keurmerken.

Gedragscodes en Verklaring Omtrent Gedrag

Medewerkers van de dienstenorganisatie leveren bij indiensttreding een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan en tekenen de Gedragscode dienstenorganisatie Protestantse Kerk in Nederland. Medewerkers van Kerk in Actie tekenen daarnaast ook de volgende gedragscodes:

- ACT Alliance Code of Conduct
- The Code of Conduct of the International Red Cross and Red Crescent movement and ngo's in Disaster Relief
- The Kerk in Actie Child Safeguarding Policy.

Eind 2024 hebben directie en ondernemingsraad ingestemd met een herziening van het beleid voor werving en selectie. Onderdeel hiervan is dat voortaan niet alleen bij indiensttreding een VOG moet worden aangeleverd, maar vanaf dan ook elke vijf jaar. Verder is bij vacatures binnen Kerk in Actie aanvullend beleid ontwikkeld voor screening van nieuwe medewerkers. Dit draagt bij aan het borgen van de integriteit.

Er wordt een integraal beleidsplan ontwikkeld voor synode en dienstenorganisatie

CBF-erkenning en Erkenningsregeling

Kerk in Actie heeft een CBF-Erkenning en is een Erkend Goed Doel. We voldoen aan strenge kwaliteitseisen en de wet- en regelgeving voor goede doelen. Bestuur en directie van de dienstenorganisatie onderschrijven de Erkenningsregeling Goede Doelen en handelen conform de opgestelde normen. Die dragen bij aan een goede bestuurlijke inrichting. Hieronder vallen ook integer en transparant handelen, een goed toezicht hierop, en het afleggen van verantwoording over onze bestedingen en het uitgeoefende toezicht. Kerk in Actie laat zich toetsen door het CBF, met een jaarlijkse check en reflectie.

Certificering ISO 9001 en Partos 9001

Kerk in Actie is ISO 9001 en Partos 9001 gecertificeerd. Deze certificeringen bevestigen dat onze organisatie werkt volgens internationaal erkende kwaliteitsprincipes en sectorspecifieke normen die passen bij ontwikkelingssamenwerking. Onderdeel hiervan is de PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act), een belangrijk fundament onder ISO 9001 en een tool voor voortdurende monitoring en verbetering.

Core Humanitarian Standard (CHS)

We toetsen driejaarlijks of het werk van Kerk in Actie voldoet aan de CHS (Core Humanitarian Standard for Quality & Accountability). Dit is een wereldwijd erkende standaard in de humanitaire sector, gericht op kwaliteit, transparantie, participatie en verantwoording. Centraal hierin staat effectieve hulp aan mensen en gemeenschappen in crisissituaties. In 2025 hebben we onze derde CHS-zelfevaluatie uitgevoerd. Deze is begin 2026 goedgekeurd en geldig tot begin 2029.

Aanvullende normen

Hiernaast hebben we eigen aanvullende normen gebaseerd op het evangelie en de kerkorde. Zo ontvangen we geen inkomsten uit opbrengsten van goededoelenloterijen. We hebben een intern beleid voor communicatie-uitingen voor fondsenwerving. Dan gaat het bijvoorbeeld over het waardig en respectvol in beeld brengen van projecten en doelgroepen.

Onze fondsenwerving vindt voor een belangrijk deel plaats door lokale diaconieën en zwo-groepen (zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking). Deze betrokken groepen denken kritisch mee.

Meldingen en klachten

De dienstenorganisatie heeft zowel een intern als een extern meldpunt voor (vermoedens van) grensoverschrijdend gedrag en integriteitsschendingen door medewerkers. Er is een protocol voor de behandeling van deze meldingen. Partnerorganisaties van Kerk in Actie zijn ook geïnformeerd over de manier waarop zij schendingen door medewerkers van de dienstenorganisatie/Kerk in Actie kunnen melden.

Verder heeft de dienstenorganisatie een klachtenprocedure en een klachtenformulier, in overeenstemming met artikel 15 van de generale regeling. Ze zijn beschikbaar via protestantsekerk.nl/klacht en kerkinactie.protestantsekerk.nl/contact.

Meldingen dienstenorganisatie

In 2025 werden relatief veel meldingen gedaan van grensoverschrijdend gedrag door medewerkers van de dienstenorganisatie. De interne vertrouwenspersoon ontving 17 meldingen, de externe vertrouwenspersoon 7 meldingen. Het directieteam van de dienstenorganisatie bespreekt de rapportage van de vertrouwenspersonen jaarlijks of vaker als daar aanleiding voor is.

Na de significante daling in 2024 is de directie geschrokken van dit hoge aantal. De directie betreurt het dat niet iedereen een veilige en open werkomgeving ervaart. Er wordt met urgentie gewerkt aan verbetering via het leiderschapsprogramma, teamanalyses op psychologische veiligheid en de implementatie van de nieuwe gedragscode.

Daarnaast is een extern cultuur- en veiligheidsonderzoek opgestart waarvan de resultaten mei 2026 zijn gepresenteerd (zie 4.6).

De directie blijft zich inzetten voor een goede werkcultuur en neemt, in afstemming met de ondernemingsraad, aanvullende maatregelen om sociale veiligheid en vertrouwen te versterken.

Meldingen partners van Kerk in Actie

Er kwamen twee meldingen binnen van integriteitsschendingen door medewerkers van partnerorganisaties van Kerk in Actie. De eerste melding ging over een incident rond kindveiligheid. De partnerorganisatie heeft hier adequaat op gereageerd, volgens de eigen procedures. Correctieve en preventieve maatregelen zijn uitgevoerd en opgevolgd. Uit onderzoek naar de tweede melding rond mogelijke fraude blijkt dat hier geen financiële fraude heeft plaatsgevonden. Er zijn verbeterpunten aangedragen die de partner serieus heeft opgepakt.

In het jaarverslag van 2024 schreven we over een mogelijke fraude bij een van onze partners. Uit het afgeronde onderzoek (in 2025) blijkt dat hier sprake was van inbreuk op de integriteit. Er wordt in kaart gebracht of en hoeveel gelden van Kerk in Actie niet correct zijn gebruikt.

Accountantscontrole

KPMG is door het moderamen van de synode (namens de kleine synode) op 28 oktober 2020 aangewezen als controlerend accountant van de Protestantse Kerk in Nederland en haar fondsenwervende activiteit Kerk in Actie.

De synodale commissie van rapport vermogensrechtelijke aangelegenheden houdt toezicht op het beleid en de financiën van de dienstenorganisatie. KPMG woont de vergaderingen bij van de commissie van rapport waarin de rapportages van de accountant worden besproken.

7. Financiën

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de kengetallen, begroting 2026 en de kerncijfers 2025. Daarnaast bespreken we de uitvoering van de quotisatieregelingen voor 2025. In de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening, die in hoofdstuk 9 en verder zijn opgenomen, gaan we dieper in op de jaarcijfers.

Met ingang van het boekjaar 2025 zijn de jaarcijfers van de activiteiten van BCKP opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van de PKN. Voor de beoordeling van de ontwikkeling van de kengetallen zijn de cijfers van BCKP, om reden van

vergelijkbaarheid, in mindering gebracht op de totalen voor 2025. In de begroting 2026 en de kerncijfers 2025 voor de balans en de staat van baten en lasten zijn de cijfers van BCKP wel meegenomen.

Kerncijfers

Kengetallen (x € 1.000)	Norm min.-max.	Begroting 2026	Rekening 2025	Rekening 2024	Rekening 2023	Rekening 2022
Bestemming aan algemene reserve		-4.976	-1.129	-704	3.076	11
Algemene reserve in %	33%-67%	29,7%	40,5%	44,3%	55,2%	49,6%
Totale baten*		168.444	172.032			
Af: samenvoeging BCKP		109.125	118.743			
Baten PKN (incl. Kerk in Actie)		59.319	53.289	62.666	76.066	53.200
Totale lasten		175.905	177.299			
Af: samenvoeging BCKP		109.125	114.756			
Lasten PKN (incl. Kerk in Actie)		66.780	62.543	65.057	74.274	70.146
Bestedingspercentage baten	min. 70%	89,9%	94,5%	86,9%	81,8%	108,3%
Bestedingspercentage lasten	min. 70%	79,9%	80,5%	81,9%	83,8%	82,2%
Kosten fondsenwerving in %	12,5%	11,7%	10,5%	13,4%	11,2%	12,9%
Kosten beheer en administratie in %	13%-15%	14,6%	14,8%	12,9%	11,4%	12,5%
Personeelskosten		26.721	21.744	21.165	21.865	20.516
Ziekteverzuim in %		4,0%	3,4%	3,4%	2,5%	2,9%
Basisformatie in aantal fte		225,0	191,2	184,8	199,3	197,8
Bijzondere formatie in aantal fte		42,2	35,8	45,8	64,3	57,5

* incl. financiële baten
en lasten

Toelichting op de kengetallen

Het resultaat over 2025 (excl. resultaat 2025 BCKP) komt uit op € 9,3 miljoen negatief. Hiervan is per saldo € 8,1 miljoen onttrokken aan de bestemmingsreserves en -fondsen. Het resultaat dat ten laste van de algemene reserve is gebracht, is € 1,1 miljoen negatief. Voor 2025 was een resultaat ten laste van de algemene reserve begroot van nihil.

Voor onttrekking aan bestemmingsreserves en -fondsen is voor 2025 een bedrag begroot van € 5,7 miljoen. De belangrijkste ontwikkelingen in 2025 ten opzichte van de begroting zijn de onttrekking aan de reserve mobiliteit en transitie, en de onttrekking aan de Kerk in Actie reserves en fondsen.

De kosten fondsenwerving blijven met 10,5% van de geworven baten onder de gestelde norm van 12,5%. De kosten beheer en administratie zijn ten opzichte van de begroting 2025 2,9% lager uitgekomen. De stijging van deze kosten ten opzichte van 2024 is 7,5% geweest.

De lasten besteed aan de doelstelling over 2025 zijn als volgt te specificeren:

Bestedingen aan doelstellingen

Bestedingen aan doelstellingen (x € 1.000)	Rekening 2025	%	Begroting 2025	%
Bestedingen aan doelstellingen	50.355	80,5%	54.193	80,9%
Kosten werving baten	2.942	4,7%	3.523	5,3%
Kosten beheer en administratie	9.246	14,8%	9.257	13,8%
Totaal bestedingen aan doelstellingen	62.543	100,0%	66.973	100,0%

Begroting 2026

In de vergadering van 27 juni 2025 respectievelijk 12 december 2025 is de begroting 2026 van de Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen (BCKP) en van de Protestantse Kerk in Nederland (VA 23-11) door de kleine synode vastgesteld. Dit onder de voorwaarde dat de ondergrens van de signaleringswaarde (33%) voor de dienstenorganisatie niet wordt onderschreden. Op de volgende pagina is de samengevoegde begroting 2026 verkort opgenomen:

Verkorte begroting 2026

Baten (x € 1.000)	Begroting 2026	%	Rekening 2025	%	Begroting 2025	%
Baten van particulieren	27.325	16	24.546	14	26.150	15
Baten van verplichte bijdragen van gemeenten	19.140	11	16.800	10	20.300	12
Baten van andere organisaties zonder winststreven	2.482	1	3.359	2	2.130	1
Totaal geworven baten	48.947	28	44.705	26	48.580	28
Bijdragen van gemeenten en predikanten	110.062	65	119.465	70	115.186	65
Baten van subsidies van overheden	0	0	12	0	0	0
Financiële baten en lasten	2.593	2	1.382	1	3.173	2
Bijdragen voor dienstverlening	5.901	4	5.876	3	8.608	5
Overige baten	941	1	591	0	159	0
Totaal baten	168.444	100	172.031	100	175.706	100

Lasten (x € 1.000)	Begroting 2026	%	Rekening 2025	%	Begroting 2025	%
Personeelskosten	28.650	17	25.430	15	30.003	17
Predikantstraktementen	108.967	65	114.721	67	112.132	64
Apparaatskosten	8.757	5	8.777	5	8.465	5
Verstreckte subsidies of giften	21.030	12	21.282	12	20.922	12
Kosten activiteiten en publicaties	8.501	5	7.089	4	7.769	4
Totaal lasten	175.905	104	177.299	103	179.291	102

Saldo van baten en lasten	-7.461	-4	-5.268	-3	-3.585	-2
----------------------------------	---------------	-----------	---------------	-----------	---------------	-----------

Bestemming saldo van baten en lasten (x € 1.000)	Begroting 2026		Rekening 2025		Begroting 2025	
Algemene reserve	-4.976		-1.129		0	
Bestemmingsreserves	-6.666		-1.319		-3.277	
Bestemmingsfondsen	4.181		-2.820		-308	
	-7.461		-5.268		-3.585	

Kerncijfers balans

Toelichting op de balans per 31 december 2025

De boekwaarde van de materiële vaste activa is in 2025 gestegen met € 1,7 miljoen. De investeringen over 2025 bedroegen € 2,7 miljoen. In hoofdzaak betreft dit de (lopende) verbouwing van de kantoorruimte. De opening van de nieuwe kantoorruimte heeft op 7 mei 2026 plaatsgevonden.

De effectenportefeuille is in april 2025 omgezet van mandaat-regelingen bij ING en ABN AMRO naar participaties in Boaz Beleggingsfondsen bij Stichting Boaz.

Het saldo van de reserves en fondsen nam in 2025 af met € 5,9 miljoen. Hiervan betreft € 5,6 miljoen (afname) de activiteiten van de dienstenorganisatie, € 3,6 miljoen de activiteiten van Kerk in Actie (afname) en € 4,0 miljoen (toename) de activiteiten van BCKP. In 2025 is een bedrag van € 0,6 miljoen rechtstreeks gemuteerd in de bestemmingsfondsen. Deze mutatie heeft betrekking op de overdracht van een drietal kleine fondsen aan Stichting Steun Partners en Projecten van Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking.

Aan de onder de reserves en fondsen verantwoorde bestemmings-reserves en -fondsen is over 2025 een bedrag van € 4,1 miljoen onttrokken.

Het vreemd vermogen is einde boekjaar nagenoeg gelijk aan het saldo einde boekjaar 2024.

Normering algemene reserve

De bufferfunctie (continuïteitsreserve) van de algemene reserve houdt in dat deze wordt aangehouden ter waarborging van de continuïteit, het opvangen van fluctuaties in de exploitatie (egalisatiefunctie) en het opvangen van algemene bedrijfsrisico's. De in de jaarrekening te hanteren norm (% van de toetsgrootheid) vindt zijn basis in de vastgestelde begroting voor het komende boekjaar (t+1).

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
(Im)materiële vaste activa	15.831	14.140
Financiële vaste activa	12.246	12.286
Vorderingen en overlopende activa	6.752	6.345
Effecten	53.701	53.372
Liquide middelen	29.310	37.688
Totaal activa	117.840	123.831
<i>De activa zijn als volgt gefinancierd:</i>		
Reserves en fondsen		
Algemene reserve	16.788	17.917
Bestemmingsreserves	65.141	66.460
Bestemmingsfondsen	17.089	20.530
	99.018	104.907
Vreemd vermogen		
Lang vreemd vermogen	2.561	3.082
Kort vreemd vermogen	16.261	15.842
	18.822	18.924

De toetsgrootheid wordt als volgt berekend:

- een jaarlast t+1 van de personele verplichtingen incl. overige personele kosten;
- een jaarlast t+1 van de apparaatskosten (huisvesting, kantoor- en overige bureaunkosten);
- een opslag van € 4 miljoen conform de gehouden risicometing/-weging.

De bandbreedte ter bepaling van de omvang van de algemene reserve is door het bestuur bepaald op minimaal 33% en maximaal 67% van de toetsgrootheid. Voor 2025 bedraagt dit percentage 40,5%, bij een omvang van € 16,8 miljoen. De toetsgrootheid voor 2025 bedraagt € 41,4 miljoen.

Kerncijfers staat van baten en lasten

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2025

Baten

De baten van particulieren bedragen over 2025 € 24,5 miljoen. Ten opzichte van 2024 zijn deze afgenomen met € 0,9 miljoen, zijnde 3,7%. Voor 2025 was een stijging begroot van 1,2%. De hierin verantwoorde baten uit nalatenschappen kwamen ten opzichte van de begroting € 1,0 miljoen (33,4%) hoger uit dan begroot.

De baten van verplichte bijdragen van gemeenten zijn ten opzichte van de begroting in 2025 € 3,5 miljoen lager uitgekomen. In de begroting is ervan uitgegaan dat de aanslag voor het quotum in 2025 op basis van de nieuwe quotumregeling zou worden opgelegd. Echter is, na intrekking van deze regeling, het quotum op basis van de oude quotumregeling vastgesteld.

De baten van andere organisaties zonder winststreven zijn over 2025 € 1,2 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Ten opzichte van 2024 zijn deze € 1,7 miljoen lager uitgekomen. In 2025 zijn er geen Giro555-acties zijn geweest waardoor de SHO-baten over 2025 nihil waren.

De bijdragen van gemeenten en predikanten zijn in vergelijking met 2024 gestegen met € 5,7 miljoen. Deze stijging is enerzijds gevolg van een stijging van de in rekening gebrachte tarieven en anderzijds van een daling van het aantal predikanten waarover door de gemeenten afgedragen moet worden.

De financiële baten en lasten over 2025 waren € 1,8 miljoen lager dan begroot. Instabiliteit op de financiële markten zorgde in 2025 voor lagere beleggingsrendementen. In 2025 is € 0,8 miljoen aan rentebaten ontvangen. Op beleggingen is een bedrag van € 0,2 miljoen aan netto directe opbrengsten gerealiseerd. De koersresultaten over 2025 zijn per saldo € 0,4 miljoen positief, te splitsen in een gerealiseerd koersresultaat van € 1,6 miljoen negatief en een ongerealiseerd koersresultaat van € 2,0 miljoen positief.

Kerncijfers staat van baten en lasten (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Begroting 2024
Baten van particulieren	24.546	26.150	25.480
Verplichte bijdragen van gemeenten	16.800	20.300	16.539
Baten van andere organisaties zonder winststreven	3.371	2.130	5.051
Bijdragen van gemeenten en predikanten	119.465	115.186	113.741
Financiële baten en lasten	1.382	3.173	7.105
Overige inkomsten	6.467	8.767	7.768
Totaal baten	172.031	175.706	175.684
Personeelskosten	25.430	30.003	25.590
Predikantstraktementen	114.721	112.132	115.729
Apparaatskosten	8.777	8.465	9.247
Financiële steun en hulpverlening	21.282	20.922	22.899
Kosten activiteiten en publicaties	7.089	7.769	7.356
Onttrekking uit/dotatie aan bestemmingsres. en -fondsen	-4.139	-3.585	-4.433
Totaal lasten	173.160	175.706	176.388
Onttrekking algemene reserve	-1.129	0	-704

De overige inkomsten betreffen in hoofdzaak de inkomsten uit de verhuur van kantoorruimte en vergaderfaciliteiten, en de opbrengsten uit detachering van predikanten, kerkelijk werkers en pionierondersteuners. De baten uit detachering zijn in 2025 lager dan begroot. De reden hiervan is dat een deel van de pool, in afwijking van waar in de begroting van was uitgegaan, is ondergebracht bij BCKP.

Lasten

De personeelskosten zijn ten opzichte van 2024 met € 0,2 miljoen gedaald. Deze daling is in lijn met de daling van het aantal fte's in 2025 (227,0 fte) ten opzichte van 2024 (230,6 fte). In 2025 zijn de onder de personeelskosten opgenomen salarissen niet geïndexeerd.

De kosten uit hoofde van predikantstraktementen zijn in 2025 € 1,0 miljoen lager uitgekomen dan in 2024. Enerzijds door een afname van het aantal predikanten (2025: 1.063, 2024: 1.092) en anderzijds door een stijging van de gehanteerde tarieven.

De apparaatskosten zijn met € 0,5 miljoen afgenomen ten opzichte van 2024. In 2024 zijn onvoorziene lasten verantwoord, voortkomend uit de onderlinge financiële verhouding met de Stichting Regionale Commissie voor het Zuiden.

De kosten voor financiële steun en hulpverlening zijn in 2025 € 1,6 miljoen lager uitgekomen dan in 2024. Ten opzichte van de begroting 2025 echter is € 0,4 miljoen meer toegezegd. Verdeeld over de activiteiten heeft Kerk in Actie € 1,8 miljoen meer toegezegd dan begroot en de dienstenorganisatie € 1,4 miljoen minder dan begroot.

De kosten activiteiten en publicaties zijn ten opzichte van de begroting € 0,7 miljoen lager uitgekomen en in lijn met 2024.

Quotisatieregelingen en uitvoeringsregeling

Sinds 2004 zijn de uniforme quotisatieregelingen en solidariteitskas van kracht voor de verplichte heffingen voor het kerkrentmeesterlijk en diaconaal quotum, en voor de afdracht aan de solidariteitskas. Voor 2025 zijn de heffingspercentages en ledengelden vastgesteld op:

- **Kerkrentmeesterlijk quotum:** 4,35% over de belaste inkomsten van een gemeente (peiljaar 2023);
- **Diaconaal quotum:** 5,7% over de belaste inkomsten van een diaconie (peiljaar 2023); verhoogd met € 1,35 per belijdend lid (peildatum 1 januari 2024);
- **Solidariteitskasheffing:** € 5 per belijdend lid (peildatum 1 januari 2024).

Opbrengsten verplichte heffingen 2025

De opbrengsten uit de verplichte bijdragen van gemeenten over 2025 zijn hieronder gespecificeerd weergegeven:

Opbrengst verplichte heffingen (x € 1.000)	Rekening 2025	Afwijking t.o.v. 2024	Rekening 2024	Begroting 2025
Kerkrentmeesterlijk quotum	11.273	464	10.807	14.000
Diaconaal quotum	2.523	-117	2.642	3.300
	13.796	347	13.449	17.300
Solidariteitskas	3.004	-86	3.090	3.000
Totaal verplichte heffingen	16.800	261	16.539	20.300

De inkomsten uit verplichte bijdragen stegen in 2025 in vergelijking met 2024 met € 0,3 miljoen. Deze stijging komt uit de stijging van de grondslag, zijnde de belaste inkomsten van gemeenten. Het aantal belijdende leden is per 1 januari 2024 met 3,1% gedaald ten opzichte van de stand per 1 januari 2023.

Quotumdebiteuren

Per balansdatum bedraagt het openstaande saldo quotumdebiteuren aanslag 2025 € 0,1 miljoen (2024: € 0,1 miljoen). Hiervoor is geen voorziening wegens oninaarheid in mindering gebracht (2024: nihil).

De in 2025 aan de gemeenten gefactureerde bijdragen betreffen het voorschot 2025. Deze is gebaseerd op de aanslag 2024.

December 2025 zijn de quotumregelingen en de solidariteitskas voor 2025 definitief vastgesteld door de kleine synode. De eindafrekening 2025 is in februari 2026 aan de gemeenten verzonden.

8. Consolidatiekring

De Protestantse Kerk in Nederland stelt een geconsolideerde jaarrekening op. Dit is een jaarrekening waarin niet alleen de eigen financiële gegevens zijn opgenomen maar ook die van haar groepsmaatschappijen. Dit zijn entiteiten waarover zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de leiding heeft. We noemen dit 'de consolidatiekring'.

In de geconsolideerde jaarrekening (hoofdstuk 10) zijn de jaar-cijfers opgenomen van de onder paragraaf 'Groepsmaatschappijen' genoemde entiteiten. De geconsolideerde jaarrekening geeft de (kleine) synode van de Protestantse Kerk in Nederland en de overige gebruikers inzicht in de aard en omvang van de reserves en fondsen alsmede het resultaat over het boekjaar van de in de consolidatie opgenomen groepsmaatschappijen.

De behandeling van de geconsolideerde jaarrekening richt zich in hoofdlijnen op het financieel verloop van de reserves en fondsen en het resultaat van de Protestantse Kerk in Nederland als geheel. Van de in de consolidatie opgenomen groepsmaatschappijen wordt geen gedetailleerde informatie over het gevoerde beleid opgenomen.

Groepsmaatsschappijen

In de consolidatiekring 2025 zijn de volgende groepsmaatschappijen opgenomen:

Landelijke instellingen

- Protestantse Kerk in Nederland (incl. Kerk in Actie), Groepshoofd*;
- Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)*;
- Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen (BCKP);
- Protestantse Stichting Hydepark Beheer (PSHB)*.

De BCKP is met ingang van het boekjaar 2025 opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van het groepshoofd, de Protestantse Kerk in Nederland.

De jaarrekeningen van de met * aangegeven entiteiten worden in de vergadering van de kleine synode d.d. 26 juni 2026 vastgesteld.

Regionale instellingen

Stichting Steunfonds voor het Protestantisme in het Zuiden (SPZ).

Risicobeheer

Dienstenorganisatie

Voor een toelichting op het risicobeheer van de dienstenorganisatie verwijzen we naar paragraaf 6.4.

De gelieerde instellingen horen het bestuur van de dienstenorganisatie te informeren en te raadplegen als er tijdens het boekjaar materiële problemen ontstaan of zich risico's voordoen.

Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)

De groei van de financiële dienstverlening en de situatie op de financiële markten vragen om adequaat risicobeheer. Het nemen van afgewogen risico's vormt onderdeel van de bedrijfsvoering bij SKG. Om zeker te stellen dat risico's weloverwogen worden genomen heeft SKG, voor zover mogelijk, de risicobeheeractiviteiten in de dagelijkse bedrijfsactiviteiten en de strategische planning geïntegreerd. Voor het afdekken van risico's maakt SKG geen gebruik van instrumenten als derivaten. Periodiek worden risico's en risicobeheermaatregelen gezien, en waar noodzakelijk worden adequate maatregelen genomen. Als financiële instelling ziet SKG zich geconfronteerd met diverse

Preambule consolidatie

Het bestuur van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft in 2007 een preambule opgesteld met de uitgangspunten voor de consolidatie(kring) van de Protestantse Kerk in Nederland. Hierin heeft het bestuur uitgesproken dat het niet de intentie heeft om de rol van de besturen van de entiteiten in de consolidatiekring te beperken. In de visie van het bestuur en de kleine synode zijn én blijven de besturen en directie van deze entiteiten zelfstandig verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering hiervan. De kleine synode houdt toezicht en verleent decharge voor het gevoerde (financiële) beleid.

risico's. Het beleid met betrekking tot de hierna genoemde risicogroepen is behoudend en voorzichtig.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat het risico dat voortvloeit uit het feit dat een specifieke tegenpartij niet in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Dit risico heeft betrekking op verstrekte kredieten en uitgezette geldmiddelen aan kerken, kerkelijke instellingen en gemeenten. Geldmiddelen die niet op deze wijze kunnen worden uitgezet, worden belegd bij banken en in obligaties.

Ten aanzien van de uitgezette geldmiddelen zijn de belangrijkste principes:

- banken; alleen bij de grote Nederlandse banken die naast de beschikbare informatie van ratingbureaus continu worden gemonitord door SKG op leverage, balansgrootte en pers;
- rentedragende waardepapieren; in 1e klas staatobligaties of qua rating vergelijkbare obligaties. Hierbij wordt ook gekeken naar duurzaamheid met aandacht voor milieu-, sociale en governance-criteria;
- bekendheid met de kerkelijke instelling en/of kerkelijke gemeente ter plaatse: de medewerkers dienen optimaal geïnformeerd te zijn over de aard van de kerkelijke gemeente en haar toekomstige financiële kasstromen;
- de product- en juridische kennis op het gebied van financieringen dient bekend te zijn bij de medewerkers die zich bezighouden met het verstrekken van kredieten;
- het vierogenprincipe, twee bevoegde functionarissen dienen het kredietvoorstel goed te keuren;
- voor de fiattering van kredieten boven de € 500.000 is een kredietcommissie ingesteld;
- als richtlijn wordt niet meer verstrekt dan 75% van de marktwaarde van courante onderpanden. Bij nieuwbouw van kerken geldt als richtlijn dat SKG maximaal 50% van de totale investering financiert.

Eenmaal per jaar wordt door de kredietcommissie een kredietrevisie uitgevoerd voor alle posten in de portefeuille

van SKG. Hierbij wordt onder andere kritisch gekeken naar de gestelde zekerheden, en wordt een inschatting gemaakt of de toekomstige kasstromen voldoende zijn voor het betalen van rente en aflossing.

Renterisico

Het renterisico omvat het risico dat de rentemarge kan fluctueren als gevolg van verandering in de marktrente. Binnen strikt geformuleerde richtlijnen wordt het renterisico zowel kwalitatief als kwantitatief continu gemonitord. Minimaal tweemaal per maand wordt het renterisico door middel van het matchingoverzicht bepaald en wordt zo nodig bijgestuurd.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico omvat het risico dat SKG op enig moment niet kan voldoen aan haar betalingsverplichtingen. Er worden voortdurend ruime liquiditeiten aangehouden zodat SKG minimaal één jaar aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Als extra buffer heeft SKG met de huisbankier een opname-faciliteit op deposito's afgesloten. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de deposito's die uitstaan bij de huisbankier (2025: € 57,9; 2024: € 63,9 miljoen) voortijdig worden opgenomen.

Integriteitsrisico

Op alle primaire processen wordt, daar waar het om de verwerking van waarden of data gaat, functiescheiding toegepast. Geautomatiseerde systemen dwingen dit zo veel mogelijk af om interne fraude, corruptie of belangenverstrengeling te voorkomen. Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) worden persoonsgegevens beschermd tegen verlies of onwettige verwerking.

Clïëntonderzoek

SKG toetst continu of klanten, die zorgen voor de toevertrouwde middelen, behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland. Ten aanzien van de uitzettingen wordt getoetst of de doelstellingen van de debiteuren in overeenstemming zijn met de statuten van SKG.

Witwasrisico

SKG heeft voor de kerkelijke gemeenten geen mogelijkheden om contant geld te storten op een rekening-courant bij SKG. De collectegelden en contante giften van betreffende kerkelijke gemeenten moeten bij banken worden afgestort, waardoor de controle op contante geldstromen bij de banken ligt. De girale geldstromen worden bij SKG gemonitord op afwijkingen van het normale betalingsverkeer.

ICT-risico

De eerstelijns werkzaamheden op hard- en software worden in eigen beheer uitgevoerd. Functiescheiding en autorisaties worden voldoende afgedicht door middel van autorisatieprotocollen. Niet-eerstelijns werkzaamheden zijn uitbesteed aan derden, de continuïteit en gegevensbescherming zijn in SLA's en overeenkomsten geborgd. In aanvulling hierop oriënteert SKG zich op de nieuwe DORA-wetgeving die toeziet op de bescherming van netwerken en informatiesystemen.

De beveiliging en continuïteit van de geautomatiseerde systemen worden continu gemonitord. Om externe fraude/cybercrime te voorkomen wordt uitsluitend met veilige VPN-verbindingen gewerkt. Met bewustwordingstrainingen worden medewerkers continu toegerust alert te zijn op vormen van aanvallen van ransomware, phishing en APT-aanvallen. Ook wordt periodiek door een externe professionele partij een penetratietest (pentest) uitgevoerd en gecheckt of de IT-infrastructuur van SKG voldoende weerbaar is. Tevens wordt er ad hoc getest indien daar indicatoren voor zijn; dat was in 2025 niet het geval.

Operationeel risico

Deze risicocategorie omvat het verlies door tekortschietende interne en uitbesteede processen, mensen en systemen, of door externe gebeurtenissen. SKG beperkt de operationele risico's tot een minimum door het stimuleren van risicobewustzijn van de medewerkers en het treffen van adequate maatregelen. Speerpunten hierbij zijn een strikte functiescheiding in vastgelegde processen en een passende uitwijkmogelijkheid voor de ICT-gerelateerde risico's.

Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen

Risicobeheer betekent het in kaart brengen van de risico's voor de organisatie, het maken van een inschatting van de waarschijnlijkheid dat een risico zich in de praktijk zal voordoen, en de impact die dat voorval op de organisatie zal hebben. Vanuit deze inschattingen worden maatregelen bepaald, gericht op het beheer van de gesignaleerde risico's.

De Beheercommissie heeft in 2022 haar financiële risico's onderzocht door op alle uitgaven- en inkomstenposten de risico's te inventariseren. Dit heeft geleid tot de conclusie dat er een algemene reserve voor het opvangen van risico's moet worden aangehouden van minimaal 4,8% en maximaal 6,6% van de jaarlijkse uitgaven. De notitie van 2022 is in 2026 nog onverminderd actueel. Aan de algemene reserve is einde boekjaar maximaal gedoteerd, het overschot is beschikbaar voor restitutie aan de gemeenten.

Als het gaat om de 'belegging' van de financiële middelen heeft de Beheercommissie gekozen voor Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) te Gouda. Overvloedige middelen worden met een laag risicoprofiel belegd in deposito's. SKG verricht voor de Beheercommissie feitelijk de spreiding van het risico over meerdere banken. SKG heeft gekozen voor uitsluitend Nederlandse banken met een goede rating. Er zijn door SKG geen risicovolle beleggingen gedaan. Financieringen van SKG aan gemeenten zijn gedekt door hypothecaire zekerheid.

In operationele zin onderkent de Beheercommissie risico's in die zin dat het werk voor de commissie hoofdzakelijk wordt uitgevoerd door een klein team van de dienstenorganisatie. Binnen dit team is veel kennis van zaken bij enkele personen belegd. Uitval van deze personen betekent een risico. In een jaarlijks overleg met de directie van de dienstenorganisatie wordt dit risico besproken en bewaakt. Dit geldt ook voor de ondersteuning door het team Finance & Control.

Frauderisico

Fraude is een ernstig probleem dat organisaties van elke omvang kan treffen. Het is essentieel om de risico's te begrijpen en passende maatregelen te nemen om fraude te voorkomen. Frauderisico's kunnen voortkomen uit verschillende bronnen, waaronder

- interne bedreigingen: medewerkers die toegang hebben tot gevoelige informatie of financiële middelen kunnen deze misbruiken voor persoonlijk gewin;
- externe bedreigingen: cybercriminelen die proberen toegang te krijgen tot bedrijfsgegevens of financiële systemen;
- procesfouten: gebrekkige interne controles of inefficiënte processen die fraude mogelijk maken.

De commissie BCKP heeft in haar vergaderingen overlegd over mogelijke frauderisico's. Mitigerende maatregelen op het vlak van frauderisico zijn o.a. genomen door interne beheersingsmaatregelen op procesniveau en procedures.

Financiële instrumenten

- *Algemeen*
BCKP heeft te maken met een krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico. Om deze risico's te minimaliseren heeft de organisatie beleid opgesteld om deze risico's te beheersen. BCKP kent geen valuta-, rente- en aandelenrisico's.
- *Kredietrisico*
BCKP heeft geen significante concentratie van kredietrisico's.
- *Liquiditeitsrisico*
BCKP loopt geen significant liquiditeitsrisico vanwege het feit dat de reservepositie van BCKP dermate is dat voldoende liquiditeiten aanwezig zijn.
- *Kasstroomrisico*
De operationele kasstroom in een boekjaar wordt grotendeels bepaald door ontvangsten van de gefactureerde bijdragen aan de kerkelijke gemeenten. De per jaareinde openstaande vordering en schuld zijn kortlopend. Het kasstroomrisico is derhalve zeer beperkt.

Overige gelieerde instellingen

Het bestuur heeft geen bijzondere meldingen ontvangen, dan wel is daarvan in de afzonderlijke jaarverslagen geen melding van gemaakt.

Toekomst

Stichting Kerkelijk Geldbeheer

Geopolitieke risico's - waaronder internationale spanningen, economische machtsverschuivingen en technologische dreigingen - blijven naar verwachting hoog in 2026. Genoemde risico's kunnen de financiële markten en de reële economie beïnvloeden. Een voorbeeld is de recent uitgebroken oorlog tussen Israël, de VS en Iran. Op korte termijn leidt dit tot hogere energielasten en volatiliteit op de rentemarkten. Wat de mogelijke langetermijneffecten zijn, is op dit moment moeilijk in te schatten.

Begin dit jaar werd voor 2026 internationaal gezien een gematigde economische groei verwacht. Deze vooruitzichten werden ondersteund door technologische investeringen en een geleidelijk dalende inflatie. Geldmarkten zouden in 2026 in het teken staan van stabilisatie en voor de kapitaalmarkten werd een gematigd positief rendementsklimaat verwacht.

Deze voorspelling is met de oorlog in het Midden-Oosten in een ander daglicht komen te staan. Met mogelijk oplopende inflatiecijfers in het verschiet kan de ingezette beweging van de centrale banken naar stabiele renteniveaus onder druk komen te staan. Substantiële verdere renteverlagingen lijken daarmee verder weg. Dit betekent dat de Europese lange rentes naar verwachting relatief hoog blijven, mede ook door zorgen over schuldenniveaus. Over een reeks van jaren heeft SKG een stabiele groei laten zien in de omvang van de activiteiten. Het gebruik van internet is de basis van onze groeistrategie. SKG Online, de Appostel-app en de webwinkel SKG Collect bieden aantrekkelijke mogelijkheden om onze klanten optimaal te bedienen. SKG heeft geen duur netwerk van bijkantoren, waardoor de kosten van overhead

laag kunnen blijven. Gelet op de stand van de economie en de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt verwacht SKG voor het komende boekjaar dat de toevertrouwde middelen zich zullen handhaven rond het huidige niveau, maar de potentie voor een verdere stijging is er ook. Voor 2026 verwachten wij dat het investeringsvolume bij kerkelijke gemeenten en aanverwante instellingen in lijn met de afgelopen jaren op peil zal blijven. Een verdere stijging van het kredietvolume moet daarom mogelijk zijn.

In 2026 zijn verder weer investeringen nodig om de efficiënte en veilige dienstverlening naar de klanten te handhaven. Het veilig houden van onze data, het verder doorontwikkelen en uitnuttend van ons intern financiële pakket en SKG Online blijven het komende jaar prioriteit krijgen.

De verwachting is dat de structurele kosten, mede door het hogere prijspeil, beperkt verder zullen stijgen. Ondanks de toegenomen activiteiten van het afgelopen decennium kon door de steeds verdergaande automatisering telkens een rem gezet worden op de groei van het aantal fte's. Voor 2026 wordt geen grote uitbreiding van het aantal formatieplaatsen verwacht. Gelet op de geopolitieke onzekerheid, de verwachtingen voor zowel de rentemarkten als de ontwikkeling van de kosten, kan het nettoresultaat in 2026 beperkt lager gaan uitpakken, maar naar verwachting op goed niveau blijven.

Protestantse Stichting Hydepark Beheer

In 2026 zal het bestuur in samenwerking met het bestuur van de Protestantse Kerk in Nederland verder werken aan het financieel toekomstbestendig maken van het landgoed Hydepark. Uitgangspunt hiervoor is de opdracht uit het rapport 'Duurzaam diaconaal (en) renderend' d.d. 11 november 2024. Eind 2025 is de businesscase geüpdatet en zijn de operationele, financiële en fiscale risico's onderzocht en besproken. Met de verkregen inzichten zijn nadere subscenario's geformuleerd die in 2026 inzichtelijk moeten worden gemaakt.

In de voorbereiding hierop heeft het bestuur in 2025 de huurovereenkomst met Next Venue inzake de Oranjerie per

februari 2026 opgezegd. Door de huurder is hiertegen juridisch bezwaar aangetekend. Samen met de huurder wordt gekeken naar een oplossing waarbij gekeken wordt op welke termijn de huurder de Oranjerie gaat verlaten. Ten tijde van het opmaken en vaststellen van de jaarrekening is nog niet duidelijk wat de uitkomst van dit overleg zal worden en wat de impact hiervan is op de operationele activiteiten van de stichting in relatie tot de financiële uitkomsten.

Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen

In het jaar 2026 bepalen naast het beheer van de kas de volgende zaken de agenda van de commissie:

De implementatie van de ambtsvisie voor de pastor, waarbij het voor de BCKP vooral zal gaan om:

- advisering over wijziging van GR 5 en het daarbij behorende overgangsrecht;
- de vaststelling van een omslagregeling voor de pastors;
- de eventuele wijziging van de omslagregeling voor de wachtgelders;
- het herzien van de contracten met pensioenverzekeraar PFZW, inkomensverzekeraar ASR en arbodienst Perspectief;
- afspraken met het bestuur van de dienstenorganisatie over de formatie van het bureau, als dat ook de pastors moet gaan verlonen.

De herijking van het verzuimbeleid voor predikanten, waarbij het voor de Beheercommissie vooral gaat om:

- de financiering van interventies die de arbodienst aanbeveelt maar niet op een andere wijze gefinancierd worden;
- de invoering van een verplichte verzuimverzekering via de omslagregeling;
- de financiering van het traktement na twee jaar ziekte;
- de invoering van een wachtgeld voor predikanten die ziek 'uit dienst' gaan;
- de hernieuwing van de afspraken met het bestuur van de dienstenorganisatie over de prijs van de dienstverlening.

9. Enkelvoudige jaarrekening

9.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2025 (na bestemming saldo baten en lasten)

Activa (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2025	Balans 31-12-2024
Immateriële vaste activa	1	0	0
Materiële vaste activa	2	15.831	14.140
Financiële vaste activa	3	12.246	12.286
Vaste activa		28.077	26.426
Vorderingen en overlopende activa	4	6.752	6.345
Effecten	5	53.701	53.372
Liquide middelen	6	29.310	37.688
Vlottende activa		89.763	97.405
Totaal activa		117.840	123.831

Passiva (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2025	Balans 31-12-2024
Algemene reserve		16.788	17.917
Bestemmingsreserves		65.141	66.460
Bestemmingsfondsen		17.089	20.530
Reserves en fondsen	7	99.018	104.907
Voorzieningen	8	2.107	2.690
Langlopende schulden	9	454	392
Kortlopende schulden	10	16.261	15.842
Totaal passiva		117.840	123.831

9.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2025

Baten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Baten van particulieren	11	24.546	26.150	25.480
Baten van verplichte bijdragen van gemeenten	12	16.800	20.300	16.539
Baten van andere organisaties zonder winststreven	13	3.359	2.130	5.042
Som van de giften en baten uit fondsenwerving		44.705	48.580	47.061
Bijdragen van gemeenten en predikanten	14	119.465	115.186	113.741
Baten van subsidies van overheden	12	12	0	9
Financiële baten en lasten	15	1.382	3.173	7.105
Bijdragen voor dienstverlening	16	5.876	8.608	6.832
Overige baten		591	159	936
Som van de baten		172.031	175.706	175.684

Lasten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Personeelskosten	17	25.430	30.003	25.590
Predikantstraktementen	18	114.721	112.132	115.729
Apparaatskosten	19	8.777	8.465	9.247
Verstrekte subsidies of giften	20	21.282	20.922	22.899
Kosten activiteiten en publicaties	21	7.089	7.769	7.356
Totale lasten		177.299	179.291	180.821

Saldo van baten en lasten		-5.268	-3.585	-5.137
----------------------------------	--	---------------	---------------	---------------

Bestemming saldo baten en lasten (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Saldo van baten en lasten	-5.268	-3.585	-5.137
• Additionele dotatie bestemmingsreserve Programma Kerkbrede Transitie • Additionele dotatie bestemmingsreserve Zending • Additionele dotatie bestemmingsreserve Kerk en Wereld • Additionele dotatie bestemmingsfonds Lutherse fondsen			-3.275 -2.055 -1.055 -155
Onttrekking bestemmingsreserves	1.319	3.277	9.598
Onttrekking bestemmingsfondsen	2.820	308	1.375
Bestemming algemene reserve	-1.129	0	-704

9.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (indirecte methode) (x € 1.000)	Ref.	2025	2024
Saldo van baten en lasten		-5.268	-5.137
Financiële baten en lasten		1.382	7.105
Saldo excl. financiële baten en lasten		-6.650	-12.242
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>			
Aanpassingen voor:			
• Afschrijvingen	2	977	711
• Mutaties in voorzieningen	8	-583	-468
• Mutaties in vorderingen	4	-407	3.828
• Mutaties in langlopende schulden	10	62	-2.249
• Mutaties in kortlopende schulden	10	419	-1.171
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		-6.182	-11.591
Ontvangen dividenden		239	632
Ontvangen interest en dividenden		769	697
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-5.174	-10.262
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>			
Investerings in (im)materiële vaste activa	2	-2.669	-1.082
Effecten	5	46	26.067
Financiële vaste activa	3	40	-1.081
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-2.583	23.904
Overdracht van bestemmingsfondsen		-621	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-621	0
Totaal mutatie liquide middelen	6	-8.378	13.642

Verloop liquide middelen (x € 1.000)	2025	2024
Stand per 1 januari	37.688	24.046
Mutatie boekjaar	-8.378	13.642
Stand per 31 december	29.310	37.688

9.4 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 2025

Rechtspersoon

De Protestantse Kerk in Nederland en haar dienstenorganisatie, gevestigd te Utrecht, Joseph Haydnlaan 2a, is een kerkgenootschap en is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 302.58.482.

De enkelvoudige jaarrekening bevat de financiële informatie van de generale financiën van het kerkgenootschap, de dienstenorganisatie en de Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van één jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Toegepaste grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en specifiek RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

Presentatie- en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van het kerkgenootschap.

Vergelijkende cijfers

Verantwoording jaarcijfers BCKP

Op 12 december 2025 heeft de kleine synode het besluit genomen om met ingang van het boekjaar 2025 de jaarcijfers van de BCKP op te nemen in de enkelvoudige jaarrekening van de Protestantse Kerk in Nederland. Dit besluit, ingegeven door het feit dat de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland uitvoerder is van de door de kleine synode aan BCKP opgedragen werkzaamheden, is in de enkelvoudige jaarrekening 2025 verwerkt volgens de methode van samensmelting van belangen

(pooling of interest-methode). Deze verwerking heeft effect op de omvang en samenstelling van de enkelvoudige reserve's en fondsen van de Protestantse Kerk per 1 januari 2025. Bij verwerking volgens de methode van samensmelting worden de vergelijkende cijfers aangepast als heeft de samensmelting reeds in dat jaar plaatsgevonden. Bij samensmelting van de financiële gegevens van Protestantse Kerk en BCKP worden de onderlinge financiële verhoudingen geëlimineerd. De eliminaties hebben betrekking op de onderlinge rekening-courantverhouding en de door de Protestantse Kerk aan BCKP doorbelaste kosten voor de inzet van personeel en overhead. Het effect van de verwerking op de reserves en fondsen, en het saldo van baten en lasten, is onderstaand nader toegelicht.

Balans (x € 1.000)	Stand PKN 31-12-2024	Stand BCKP 31-12-2024	Verwerking samensmelting per 01-01-2025	Eliminaties	Stand PKN na samensmelting per 01-01-2025
Materiële vaste activa	14.140	-	14.140		14.140
Financiële vaste activa	10.286	2.000	12.286		12.286
Vorderingen	3.323	3.132	6.455	-114	6.341
Effecten	53.372		53.372		53.372
Liquide middelen	30.487	7.201	37.691		37.688
Reserves en fondsen	99.998	4.909	104.909		104.907
Voorzieningen	309	2.381	2.690		2.690
Langlopende schulden	392	-	392		392
Kortlopende schulden	10.905	5.051	15.953	-114	15.842

Staat van baten en lasten (x € 1.000)	Stand PKN 31-12-2024	Stand BCKP 31-12-2024	Verwerking samensmelting per 01-01-2025	Eliminaties	Stand PKN na samensmelting per 01-01-2025
Opbrengsten	62.666	113.850	176.516	-832	175.683
Lasten	65.058	116.595	181.653	-832	180.820
Resultaat	-2.392	-2.745	-5.137	0	-5.137

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend.

Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de Protestantse Kerk in Nederland en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan worden toegelicht de aard en de omvang van de transactie, en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het kerkgenootschap zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden

verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie en het bestuur oordelen vormen en schattingen en veronderstellingen maken die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor de vaste activa wordt op elke balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Een bijzonder waardevermindingsverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten. Indien wordt vastgesteld dat een in het verleden verantwoorde bijzondere waardevermindering niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardervermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen, obligaties en participaties, en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, crediteuren en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde. De grondslagen voor de waardering van deze posten na eerste opnamen worden per post vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage van de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op vooruitbetalingen wordt niet afgeschreven.

Afschrijvingen starten op het moment waarop een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en worden beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage van de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op vooruitbetalingen wordt niet afgeschreven.

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage van de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Vastgoedbeleggingen zijn onroerende zaken die worden aangehouden om huuropbrengsten en/of waardeinstijgingen te realiseren, en die niet worden ingezet voor eigen gebruik.

Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijvingen starten op het moment waarop een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en worden beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object.

Financiële vaste activa

Leningen uitgeleend geld (u/g) worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, gewoonlijk de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Vorderingen, overlopende activa en overige activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectievere rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen.

Effecten

Aandelen, obligaties, participaties en overige beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de beurskoers. Obligaties c.q. rentedragende waardepapieren die worden aangehouden tot het einde van de looptijd worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De gerealiseerde

waardeverschillen bij verkoop alsmede de niet-gerealiseerde waardeverschillen per balansdatum worden verantwoord onder de financiële baten en lasten in de staat van baten en lasten.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. Deposito's die voor een bepaalde termijn zijn uitgezet maar niettemin, zij het eventueel met opoffering van rentebaten, ter onmiddellijke beschikking staan, zijn onder de liquide middelen opgenomen.

Reserves en fondsen

• Algemene reserve

De algemene reserve is een continuïteitsreserve en wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de Protetstantse Kerk in Nederland aan haar verplichtingen kan voldoen. De omvang van de continuïteitsreserve, als door het bestuur bepaald, dient in de bandbreedte van minimaal 33% en maximaal 67% te liggen van de som van benoemde toekomstige verplichtingen, vermeerderd met een risico-opslag die is bepaald op basis van risicometing, inclusief de inschatting van de potentiële financiële consequenties van de geïdentificeerde risico's.

• Bestemmingsreserves

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves is door het bestuur van het kerkgenootschap een specifieke bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van het kerkgenootschap. Bestemmingsreserves kunnen een stamvermogen in zich hebben waarvan alleen de vruchten worden aangewend voor specifieke besteding. Voor op de balansdatum per saldo positief ongerealiseerde koersresultaten op effecten wordt een bestemmingsreserve gevormd.

• Bestemmingsfondsen

Indien door derden een specifieke besteding is gegeven, wordt het nog niet bestede deel aangemerkt als bestemmingsfonds. Bestemmingsfondsen onderscheiden zich van bestemmingsreserves doordat niet het bestuur, maar een derde een bestemming aan de middelen heeft gegeven.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden, waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt en waarvan het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde indien de tijdswaarde van het geld niet materieel is of de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is.

Indien de tijdswaarde van geld materieel is en de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt meer dan een jaar is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde indien de tijdswaarde van het geld niet materieel is of de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is.

Langlopende schulden

Schulden op lange termijn worden gewaardeerd tegen reële waarde. De verstrekte subsidies of giften aan gemeenten worden geheel ten laste gebracht van het boekjaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de steunontvanger is meegedeeld, ongeacht in welk boekjaar de verstrekte subsidie of gift wordt uitgekeerd. Daarbij is bepalend of de ontvangende partij recht kan

doen gelden op een bepaald bedrag. Voor zover toekenningen meerjarige betalingsverplichtingen betreffen, worden deze verplichtingen vermeld als schulden op lange termijn. Indien bij toekenningen een ontbindende voorwaarde is opgenomen, dan worden deze naar jaar verantwoord onder de 'niet in de balans opgenomen activa en/of verplichtingen'.

Schulden op korte termijn

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Operationele leasing

Als het kerkgenootschap optreedt als lessor in een operationele lease, wordt het actief als leaseobject verwerkt in de balans overeenkomstig de aard van dat actief. De grondslagen voor de waardering van de geleasede activa zijn beschreven onder het hoofd Materiële vaste activa.

De leasebaten (exclusief vergoeding voor dienstverlening, zoals verzekering en onderhoud) als bestanddeel van de leasebetalingen worden op tijdsevenredige basis verwerkt over de leaseperiode. Initiële directe kosten, niet zijnde verkoopkosten, die gemaakt worden om opbrengsten te genereren uit operationele leases worden direct ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Grondslagen voor bepaling van het saldo van baten en lasten

Algemeen

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van activa of een vermindering van verplichtingen, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van activa of een vermeerdering van verplichtingen, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Baten van particulieren

• *Collecten*

Collecten worden verantwoord in het jaar waarin de collecten van de plaatselijke gemeenten en diaconieën worden ontvangen. Collecten die zijn gehouden in het boekjaar maar nog niet zijn afgedragen, worden niet als vordering opgenomen omdat een contractueel recht op deze collecten ontbreekt.

• *Giften*

Giften worden verantwoord in het jaar waarin een specifieke actie heeft plaatsgevonden of in het jaar van ontvangst indien geen specifieke actie heeft plaatsgevonden.

• *Nalatenschappen*

Nalatenschappen worden verwerkt in het verslagjaar waarin de akte van verdeling is ontvangen. Uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden verwerkt in het verslagjaar waarin deze zijn ontvangen.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

Bijdragen van andere organisaties zonder winststreven voor de uitvoering van projecten of programma's waarbij de subsidiegever als financier of medefinancier optreedt, worden verantwoord op basis van de toezegging dan wel de ontvangen bedragen.

Bijdragen van gemeenten en predikanten

Bijdragen van gemeente en predikanten worden verantwoord in de periode waar deze betrekking op hebben.

Subsidies van overheden

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten van het jaar gebracht ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de opbrengsten zijn gederfd of het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De vooruitontvangen bedragen worden onder de overlopende passiva opgenomen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Onder de financiële baten en lasten zijn ook de opbrengsten uit beleggingen verantwoord. Deze bestaan uit gerealiseerde en ongerealiseerde waardeverschillen. Gerealiseerde waardeverschillen worden bepaald als het verschil tussen de netto-opbrengst en de reële waarde aan het begin van het boekjaar. Ongerealiseerde waardeverschillen worden bepaald als het verschil tussen de marktwaarde begin boekjaar, of het verschil tussen moment van verkrijgen in het boekjaar en de marktwaarde einde boekjaar.

Bijdragen als tegenprestatie voor geleverde diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Personeelskosten

Periodiek betaalbare beloningen worden verwerkt in de staat van baten en lasten op het moment dat ze verschuldigd zijn aan werknemers. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het

personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de Protestantse Kerk in Nederland. Indien een beloning wordt betaald waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid, wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling afgesloten. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft geen andere verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij Zorg en Welzijn, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. De dekkingsgraad bedroeg op 31 december 2025 125,7%.

Per 1 januari 2026 is PFZW overgegaan naar het nieuwe pensioenstelsel, voortkomend uit de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Deze overgang heeft impact op de hoogte en voorspelbaarheid van pensioenen. Van belofte over de pensioenuitkering vooraf gaat deze naar een opbouw op basis van ingelegde premie en rendement.

Predikantstraktementen

De periodieke traktementskosten voor predikanten worden verantwoord in de periode waar deze betrekking op hebben. Onder de traktementskosten zijn opgenomen de kosten van het basistraktement, periodieke verhogingen en andere primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden van predikanten.

Verstrekte subsidies of giften

Er worden meerjarige contracten afgesloten met voorwaardelijke verplichtingen. Verplichtingen vanuit verstrekte subsidies en giften komen geheel ten laste van het boekjaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de steunontvanger is meegedeeld, ongeacht in welk boekjaar de verstrekte subsidie of gift wordt uitgekeerd. Daarbij is bepalend of de ontvangende partij recht kan doen gelden op een bepaald bedrag. De voorwaardelijke verplichtingen die niet schriftelijk zijn toegekend, worden verantwoord onder de 'niet uit de balans blijkenende verplichtingen'.

Grondslagen interne doorbelastingen

De verdeling van de interne doorbelastingen naar de doelstellingen en activiteiten van de verschillende programma-lijnen en werkonderdelen geschiedt op basis van het volgende uitgangspunt: de kosten van Directie, Finance & Control, HR, IT en Facilitaire zaken, waarin de huisvestingskosten inclusief de afschrijvingen van de materiële vaste activa opgenomen zijn, worden op voorcalculatorische basis doorberekend aan de afdelingen op basis van het aantal bij de afdelingen behorende begrote formatieplaatsen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

9.5 Nadere toelichting op de enkelvoudige balans

(1) Immateriële vaste activa

(x € 1.000)	2025	2024
1 januari		
Aanschafwaarde	5.137	5.137
Cumulatieve afschrijvingen	-5.137	-5.137
Boekwaarde	0	0
Mutaties in het boekjaar		
Investerings		
Afschrijvingen		
Desinvesteringen		
Aanschafwaarde	-622	-
Cumulatieve afschrijvingen	622	-
Desinvesteringen	0	-
31 december		
Aanschafwaarde	4.515	5.137
Cumulatieve afschrijvingen	-4.515	-5.137
Boekwaarde	0	0
Afschrijvingspercentage 10% - 33%		

Onder de immateriële vaste activa zijn de investeringen met betrekking tot de software-applicaties AllSolutions, Salesforce en FRIS opgenomen.

(2) Materiële vaste activa

(x € 1.000)	Gebouwen en terreinen	Vastgoed- beleggingen	Installaties	Inventaris	Automati- sering	Auto's	Activa in uitvoering	Totaal
1 januari 2025								
Aanschafwaarde	7.150	9.910	1.732	1.333	1.187	88		21.400
Cumulatieve afschrijvingen	-1.912	-2.668	-696	-1.051	-916	-17		-7.260
Boekwaarde	5.238	7.242	1.036	282	271	71	0	14.140
Reclassificatie								
Aanschafwaarde	-1.769	1.505	-47	0	0	0	311	0
Cumulatieve afschrijvingen	672	-676	4	0	0	0	0	0
Boekwaarde	-1.097	829	-43	0	0	0	311	0
1 januari 2025								
Aanschafwaarde	5.381	11.415	1.685	1.333	1.187	88	311	21.400
Cumulatieve afschrijvingen	-1.240	-3.344	-692	-1.051	-916	-17	-7.260	
Boekwaarde	4.141	8.071	997	278	271	71	311	14.140
Mutaties in het boekjaar								
Investerings	60	316	99	66	19	43	2.066	2.669
Afschrijvingen	-104	-301	-90	-110	-96	-14		-715
	-44	15	9	-44	-77	29	2.066	1.954
Desinvesteringen								
Aanschafwaarde	-58	-189	-78	-386	-295	0	-150	-1.156
Cumulatieve afschrijvingen	11	123	78	386	295	0		893
Desinvesteringen	-47	-66	0	0	0	0	-150	-263
31 december 2025								
Aanschafwaarde	5.383	11.542	1.706	1.013	911	131	2.227	22.913
Cumulatieve afschrijvingen	-1.333	-3.522	-704	-775	-717	-31	0	-7.082
Boekwaarde	4.050	8.020	1.002	238	194	100	2.227	15.831
Totaal per locatie								
PLDC	4.050	6.984	1.002	238	194	100	2.227	14.795
Hydepark		867						867
Overige woonhuizen		169						169
Boekwaarde	4.050	8.020	1.002	238	194	100	2.227	15.831
Afschrijvingspercentage	0% - 2%	0% - 2%	2% - 5%	6% - 10%	6% - 33%	33%		

Overige woonhuizen

De hieronder opgenomen woningen zijn verhuurd. Op het moment dat deze woningen door (leeftijds)vertrek leegkomen, zullen deze worden verkocht.

WOZ-waarde onroerende goederen

De WOZ-waarde (peildatum: 1 januari 2025) van de onroerende zaken in eigendom bedraagt:

Objecten	WOZ-waarde (x € 1.000)
PLDC - Gebouw Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht	11.349
Landgoed Hydepark (excl. terrein)	3.569
Woonhuizen (Delft, Oostgeest en Amstelveen)	2.066

De verzekerde waarde van de onroerende goederen bedraagt eind 2025 € 82,1 miljoen (2024: € 61,3 miljoen).

(3) Financiële vaste activa

(x € 1.000)	31-12-2025	Mutaties 2025	31-12-2024
Leningen u/g	10.246	(40)	10.286
Deposito's	2.000		2.000
Totaal financiële vaste activa	12.246	(40)	12.286

De leningen u/g zijn als volgt te specificeren:

Leningen u/g (x € 1.000)	Looptijd / %	1-1-2025	Mutaties in 2025		31-12-2025
			Verlening	Aflossing	
Stichting Hydepark Beheer	30 jr./2,75%	8.200	-	-	8.200
Stichting Hydepark Beheer	30 jr./2,30%	902	-	(41)	861
Leger des Heils	10 jr./1,90%	1.000	-	-	1.000
Leningen instellingen		10.102	-	(41)	10.061
Hypothecaire lening	afl.vrij 2,25%	151	-	-	151
Overige leningen	>5 jr./0-8%	33	22	(21)	34
Overige leningen		184	22	(21)	185
Totaal leningen u/g		10.286	22	(62)	10.246

Lening Protestantse Stichting Hydepark Beheer

Ten behoeve van de financiering van het complex Nieuw Hydepark zijn door de Protestantse Kerk twee leningen aan Protestantse Stichting Hydepark Beheer verstrekt. Als zekerheid voor de verstrekte leningen is door de Protestantse Kerk het recht op eerste hypotheek verkregen op gebouwen Nieuw Hydepark, Dribergseweg 50, Doorn en Oranjerie, Hydepark 10, Doorn. Dit recht heeft betrekking op het bedrag van de leningen en overige geldleningen (rekening-courant krediet). Deze bedraagt € 10,4 miljoen. De leningen hebben een looptijd tot 31 december 2045.

Lening Leger des Heils

De welzijnsorganisatie van het Leger des Heils heeft een obligatielening van € 20,0 miljoen per 15 december 2020 uitgegeven ter financiering van panden voor mensen die uit de reguliere opvang komen. De Protestantse Kerk in Nederland heeft hierin voor € 1,0 miljoen ingeschreven. Kenmerken van de lening:

- looptijd: 10 jaar
- zekerheid: hypotheekrecht op courant vastgoed van het Leger des Heils. De lening is hiermee 100% gedekt, tegen een waardering van het vastgoed van 75% van de taxatiewaarde
- rente: 1,9% per jaar
- aflossing: einde looptijd.

Deposito's

De hierboven opgenomen deposito's behoren voor een bedrag van € 2,0 miljoen (2024: € 2,0 miljoen) toe aan de BCKP.

(4) Vorderingen en overlopende activa

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Rekening-courant Protestantse Stichting Hydepark Beheer	1.294	1.401
Debiteuren (verplichte) heffingen	3.402	3.105
Overige debiteuren	423	564
Te factureren dienstverlening	155	199
Verbonden partijen	213	41
Vooruitbetaalde posten	421	564
Bijdragen en subsidies	191	55
Nog te ontvangen legaten, giften en collecten	187	192
Rente	82	108
Nog te factureren quota	374	-
Overige vorderingen	10	30
Overige nog te ontvangen posten	-	86
Subtotaal vorderingen	5.458	4.944
Totaal vorderingen en overlopende activa	6.752	6.345

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van, naar verwachting, korter dan 1 jaar. Over de rekening-courant verhouding met de Protestantse Stichting Hydepark Beheer wordt geen rente in rekening gebracht.

In het saldo debiteuren (verplichte) heffingen heeft een bedrag van € 3,3 miljoen (2024: € 2,9 miljoen) betrekking op BCKP debiteuren.

(5) Effecten

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024 (*)
Oikocredit	1.000	1.000
Obligaties	18.048	32.416
Aandelen	33	19.317
Participaties Boaz-beleggingsfondsen	34.472	-
Overige beleggingen	148	639
Totaal effectenportefeuille	53.701	53.372

(*) Vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Het verloop binnen de effectenportefeuille is als volgt:

Verloopstaat effecten (x € 1.000)	Stand 31-12-2024	Aankopen	Verkopen	Koers- resultaat	Stand 31-12-2025
Oikocredit	1.000	-	-	-	1.000
Obligaties	32.416	38.238	-52.557	-48	18.048
Aandelen	19.317	-	-17.888	-1.396	33
Participaties Boaz-beleggingsfondsen	-	32.576	-	1.896	34.472
Overige beleggingen	639	-	-287	-205	148
Totaal	53.372	70.814	-70.732	247	53.701

In het boekjaar is opvolging gegeven aan het besluit om de aangehouden beleggingen onder de ABN AMRO- en ING-mandaten om te zetten naar participaties in BOAZ-beleggingsfondsen waarvan het beleggingsbeleid is gebaseerd op het door de Protestantse Kerk vastgestelde beleggingsstatuut 'Betekenisvol beleggen'. Voor de hierin opgenomen koersresultaten wordt verwezen naar de staat van baten en lasten.

Voor een nadere toelichting op de verantwoorde koersresultaten wordt verwezen naar de toelichting op de financiële baten en lasten en de hierin opgenomen gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten.

(6) Liquide middelen

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Deposito's	1.000	24.500
Banktegoeden	28.308	13.181
Kasgelden	2	7
Totaal liquide middelen	29.310	37.688

De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Deposito's die voor een bepaalde termijn zijn uitgezet maar niettemin, zij het eventueel met opoffering van rentebaten, ter onmiddellijke beschikking staan, zijn onder de liquide middelen opgenomen.

In de liquide middelen is een bedrag ten behoeve van BCKP opgenomen van € 11,4 miljoen (2024: 6,2 miljoen) opgenomen. Middelen verkregen uit de activiteit van BCKP zijn alleen beschikbaar voor BCKP.

(7) Reserves en fondsen

(x € 1.000) (*)	31-12-2025	Mutatie boekjaar	31-12-2024
Algemene reserve	16.788	-1.129	17.917
Bestemmingsreserves	65.141	-1.319	66.460
Bestemmingsfondsen	17.089	-3.441	20.530
Totaal reserves en fondsen	99.018	-5.889	104.907

Deposito's

De hieronder opgenomen deposito's behoren voor een bedrag van € 1,0 miljoen (2024: € 1,0 miljoen) toe aan de BCKP.

(*) de vergelijkende cijfers zijn ten behoeve van de vergelijkbaarheid aangepast zoals onderstaand nader gespecificeerd.

Aansluiting reserves en fondsen (x € 1.000)	Algemene reserve	Bestemmings-reserve	Bestemmings-fondsen	Totaal
Stand per 31-12-2024 - jaarrekening 2024	18.736	61.551	19.711	99.998
<i>Aanpassing vergelijkende cijfers 2024</i>				
Toerekening rendement lutherse fondsen	-819	819		-
Samensmelting BCKP		4.909		4.909
Stand per 31-12-2024 - jaarrekening 2025	17.917	66.460	20.530	104.907
Bestemming saldo baten en lasten	-1.129	-1.319	-2.820	-5.268
Rechtstreekse vermogensmutatie		-621		-621
Stand per 31 december 2025	16.788	65.141	17.089	99.018

Aansluiting saldo baten en lasten (x € 1.000)	
Saldo baten en lasten 2024 - jaarrekening 2024	-2.392
Samensmelting BCKP	-2.745
Saldo baten en lasten 2024 - jaarrekening 2025	-5.137

Het verloop van de bestemmingsreserves in het boekjaar is als volgt:

(x € 1.000)	Balans 12/31/23	Dotatie 2024	Onttrekking 2024	Balans 12/31/24	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Balans 12/31/25
Bestemmingsreserve Algemeen Kerk in Actie	8.685	6.164	5.985	8.863	6.433	7.188	8.108
Bestemmingsreserve Waardering beleggingen	8.096	-	2.296	5.800	-	3.817	1.983
Bestemmingsreserve Kerkopbouw	55	-	-	55	-	-	55
Bestemmingsreserve Steunverlening	10.611	2.642	4.951	8.301	3.158	5.578	5.881
Bestemmingsreserve Jeugdwerk	211	-	211	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Kerk en Wereld	10.090	1.173	452	10.811	1.180	351	11.640
Bestemmingsreserve Zending (PKN)	20.283	2.883	871	22.296	1.920	472	23.743
Bestemmingsreserve Missionair Werk en Kerkgroei	382	-	279	103	-	103	-
Bestemmingsreserve Regionaal	327	-	327	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Permanente Educatie	696	-	196	500	1.831	1.618	713
Bestemmingsreserve Hydepark	2.118	113	444	1.787	123	461	1.450
Bestemmingsreserve Mobiliteit en Transitie	361	3.275	707	2.929	-	475	2.454
Bestemmingsreserve BCKP	7.656	-	2.747	4.909	3.987	-	8.896
Overige bestemmingsreserves	104	-	-	104	114	-	218
Totaal bestemmingsreserves	69.675	16.250	19.464	66.460	18.746	20.063	65.141

Het verloop van de bestemmingsfondsen in het boekjaar is als volgt:

<i>(x € 1.000)</i>	Balans 12/31/23	Dotatie 2024	Onttrekking 2024	Balans 12/31/24	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Balans 12/31/25
Bestemmingsfonds Werelddiaconaat	4.006	7.793	10.229	1.570	7.598	9.004	164
Bestemmingsfonds Zending (KiA)	-	3.852	3.829	23	3.599	3.622	-
Bestemmingsfonds Noodhulp	5.309	7.901	8.099	5.111	5.577	6.039	4.649
Bestemmingsfonds Diaconaal werk	-	1.490	1.487	3	2.950	2.310	643
Bestemmingsfonds Noodhulp SHO	953	1.579	985	1.547	-	1.436	111
Bestemmingsfonds Overige Kerk in Actie	1.284	-	627	657	-	208	449
Bestemmingsfonds Kerk in Ontwikkeling	1.430	68	218	1.280	18	282	1.016
Bestemmingsfonds Jeugdwerk	3.484	180	-	3.664	353	-	4.017
Bestemmingsfonds Zending (PKN)	2.351	191	-	2.542	5	454	2.093
Bestemmingsfonds Steunverlening (derden)	458	-	458	-	-	-	-
Bestemmingsfonds Lutersch	2.195	164	80	2.279	26	84	2.221
Bestemmingsfonds Late Roeping Predikanten	-	1.689	114	1.575	-	129	1.446
Overige Bestemmingsfondsen	279	-	-	279	1	-	280
Totaal bestemmingsfondsen	21.749	24.907	26.126	20.530	20.127	23.568	17.089

Aansluiting reserves en fondsen

enkelvoudige balans - geconsolideerde balans

Het saldo van de reserves en fondsen volgens de geconsolideerde balans wijkt af van het saldo reserves en fondsen volgens de enkelvoudige balans. Deze afwijking wordt veroorzaakt door

het feit dat in de geconsolideerde balans de reserves en fondsen van Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG), Protestantse Stichting Hydepark Beheer en Stichting Steunfonds voor het Protestantisme in het Zuiden zijn opgenomen.

De aansluiting tussen het saldo reserves en fondsen volgens de geconsolideerde balans en de enkelvoudige balans is als volgt:

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Reserves en fondsen volgens de enkelvoudige balans	99.018	104.907
<i>Bij:</i>		
Reserves en fondsen Protestantse Stichting Hydepark Beheer	-3.890	-3.873
Reserves en fondsen Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)	47.055	43.928
Reserves en fondsen Stichting Steunfonds voor het Protestantisme in het Zuiden	193	194
Reserves en fondsen volgens de geconsolideerde balans	142.376	145.158

De aansluiting tussen het saldo baten en lasten volgens de geconsolideerde staat van baten en lasten en de enkelvoudige staat van baten en lasten is als volgt:

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Saldo van baten en lasten dienstenorganisatie	-5.606	-926
Saldo van baten en lasten Kerk in Actie	-3.649	-1.466
Saldo van baten en lasten Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen	3.987	-2.745
Saldo van baten en lasten volgens de enkelvoudige staat van baten en lasten	-5.268	-5.137
<i>Bij:</i>		
Saldo van baten en lasten Protestantse Stichting Hydepark Beheer	-17	-17
Saldo van baten en lasten Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)	3.127	4.064
Saldo van baten en lasten Stichting Steunfonds voor het Protestantisme in het Zuiden	-1	-
Saldo van baten en lasten volgens de geconsolideerde staat van baten en lasten	-2.159	-1.090

(8) Voorzieningen

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Voorziening reorganisatiekosten	12	31
Jubileumverplichtingen	1.014	1.042
Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten	128	140
Wachtgelden predikanten	901	1.407
Pensioenvoorzieningen Ned. medewerkers	47	65
Pensioenvoorzieningen Indonesische medewerkers.	5	5
Totaal voorzieningen	2.107	2.690

Het verloop van de voorzieningen in het boekjaar is als volgt:

(x € 1.000)	Balans 31-12-2024	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Vrijval 2025	Balans 31-12-2025
Voorziening reorganisatiekosten	31		-19		12
Pensioenvoorzieningen	70		-18		52
Overige voorzieningen	2.589		-546		2.043
Totaal voorzieningen	2.690		-583	-	2.107

Onder de overige voorzieningen is inzake jubileumverplichtingen personeel een bedrag van € 0,9 miljoen (2024: € 0,9 miljoen) opgenomen ten behoeve van BCKP.

De looptijd van de voorzieningen is hieronder nader toegelicht:

Looptijd voorzieningen	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
	672	1.382	53	2.107

Voorziening reorganisatiekosten

De voorziening reorganisatiekosten is gevormd vanwege de afwikkeling van personele afvloeiingsverplichtingen in het kader van het transformatieproces en/of eerdere reorganisaties.

Pensioenvoorziening

Onder de pensioenvoorzieningen is een voorziening opgenomen ten behoeve van de volgende regeling:

Oud-medewerkers van de Gerformeerde Kerken in Nederland (GKN) en oud-zendingsmedewerkers

Uitgangspunt voor deze voorziening vormt een actuariële berekening die periodiek wordt opgesteld. Voor de actuariële berekening zijn de volgende maatstaven gehanteerd: rekenrente 4%, sterftetabel GBM/V 1995-2000 met drie jaar leeftijdsterugtekening. Aan de voorziening voor pensioenen voor Indonesische medewerkers liggen overeenkomsten ten grondslag tussen de GKN en de desbetreffende partijen.

Voorziening wachtgeld

Voor de toekomstige verplichtingen uit hoofde van traktementsafspraken is een voorziening wachtgeld opgenomen op basis van de volgende uitgangspunten:

- de wachtgelden worden voor de maximale duur uitgekeerd, zonder rekening te houden met sterftekans;
- de verplichting wordt berekend op basis van het prijspeil 2026;
- de totale verplichting wordt met 35% verminderd vanwege de verwachte verrekening van inkomsten uit arbeid of bedrijf. Het percentage van 35% is het gemiddelde van de laatste drie jaren;
- de totale verplichting is met € 129k verminderd vanwege de kostenbesparing die naar verwachting zal worden bereikt door voortijdige beëindiging van wachtgelduitkeringen. Dit bedrag is het gemiddelde van de laatste drie jaren.

Voorzieningen jubileumverplichtingen

Onder de voorziening jubileumverplichtingen zijn voorzieningen opgenomen ten behoeve van de volgende regeling:

Personeel in loondienst

De jubileumvoorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de uitgaven die nodig zijn om de jubileumuitkering(en) af te wikkelen op de balansdatum. Verwachte toekomstige jubileumuitkeringen worden bepaald rekening houdend met verloop (personeelsverloop, sterfte, pensioenleeftijd).

Predikantstraktementen

Voor predikanten geldt een jubileumregeling, waarbij als uitgangspunten worden gehanteerd dat:

- er een uitkering is na 25 volbrachte dienstjaren en na 40 volbrachte dienstjaren;
- de opbouw plaatsvindt naar rato van de gemiddelde werktijd in de jubileumperiode;
- opgebouwde jaren blijven staan als de predikant een periode iets anders gaat doen; bij terugkeer in het ambt wordt voortgebouwd op de eerder opgebouwde rechten;
- jaren die zijn doorgebracht als kerkelijk medewerker meetellen bij de opbouw.

Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van een gemiddelde traktementsstijging van 2% per jaar en van een disconteringsrente van 4%.

(9) Langlopende schulden

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Leningen o/g	-	2
Verplichtingen (steunverlening aan gemeenten)	151	259
Vooruitontvangen giften langlopend	303	131
Totaal langlopende schulden	454	392

Steunverlening aan gemeenten

Uit de opbrengst van de solidariteitskas worden subsidies aan gemeenten verstrekt voor pastoraat, nieuwbouw en/of restauratie van kerkelijke gebouwen, subsidies in de vorm van rentereductie op leningen bij de Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG), en subsidies voor het bewaren en inbrengen van de lutherse traditie. Deze verplichtingen variëren in looptijd van 2 tot maximaal 5 jaar. De verplichtingen voor komend boekjaar worden verantwoord onder de schulden op korte termijn.

Vooruitontvangen giften langlopend

De hieronder opgenomen bedragen betreffen uit fondsen verkregen giften. Door de gever is de periode van aanwending bepaald. Deze varieert van 5 tot 11 jaar. De aanwending voor het komende boekjaar wordt onder de schulden op korte termijn verantwoord.

(10) Kortlopende schulden

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Aangegane bijdrageverplichtingen		
Aangegane bijdrageverplichtingen solidariteitskas	2.890	2.982
Overige aangegane subsidieverplichtingen	1.325	1.661
	4.215	4.643
<i>Overige schulden</i>		
Personeelsgerelateerde posten		
• Loonheffing	1.172	1.119
• Vakantiegelden (incl. sociale lasten)	4.247	4.277
• Salarissen	84	58
• PFZW, pensioenpremie	2.334	2.127
• Niet-opgenomen vakantiedagen	488	535
• Transitie- en mobiliteitsvergoedingen	17	82
Crediteuren	2.662	1.975
Rekening-courant overige instellingen/verbonden partijen	-	100
Te betalen BTW	44	23
Accountantskosten	430	201
Diverse te betalen	305	67
	11.783	10.564
<i>Vooruitontvangen posten</i>		
Waarborgsom huur	155	149
Huren januari volgend boekjaar	-	-
Giften/fondsen op naam	108	98
Vooruitontvangen diversen	-	388
	263	635
Totaal schulden op korte termijn	16.261	15.842

Naar verwachting hebben de onder de kortlopende schulden opgenomen bedragen een looptijd korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de kortlopende schulden benadert de reële waarde daarvan, gegeven de korte looptijd van de opgenomen posten.

Financiële instrumenten

Algemeen

De Protestantse Kerk heeft te maken met markt-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico. Om deze risico's te minimaliseren heeft de organisatie beleid opgesteld om deze te beperken. Er worden geen derivaten ingezet om risico's te beheersen.

Marktrisico

Marktrisico betreft het risico dat de reële waarde van financiële instrumenten wijzigt als gevolg van veranderingen in de marktprijzen. Dit risico is aanwezig voor de aangehouden effectenportefeuille.

Rente- en kasstroomrisico

De Protestantse Kerk loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen). Voor vorderingen en schulden loopt het kerkgenootschap geen risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt het kerkgenootschap risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Voor de vastrentende vorderingen worden geen financiële derivaten ter afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De Protestantse Kerk heeft geen significante concentraties van kredietrisico's, zijnde het risico dat een specifieke tegenpartij niet in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Vorderingen betreffen aangesloten kerkelijke gemeenten en groepsmaatschappijen.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het kerkgenootschap op enig moment niet kan voldoen aan zijn betalingsverplichtingen. De Protestantse Kerk houdt voldoende liquiditeiten aan om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldaan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Protestantse Stichting Hydepark Beheer (PSHB)

Aan de Protestantse Stichting Hydepark Beheer (PSHB) is een rekening-courantfaciliteit verleend van maximaal € 1,5 miljoen tot en met 31 december 2027.

Financiering van de dienstenorganisatie

De Protestantse Kerk in Nederland staat conform de generale regeling van de dienstenorganisatie (artikel 12.4) garant voor de financiering van de dienstenorganisatie.

Bankgarantie

Door de dienstenorganisatie is een bankgarantie aan Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) verstrekt van € 245k. De garantie loopt tot 1 juli 2026

Verhuurcontract met COA

Door de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland is een verhuurcontract gesloten met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Per 1 september 2025 is het verhuurcontract verlengd voor een periode van 5 jaar. De verhuuropbrengst voor 2026 bedraagt € 194k.

Verhuurcontract met ICM

Met ingang van 1 februari 2015 is door de dienstenorganisatie een verhuurcontract gesloten met ICM Opleidingen & Trainingen BV voor de periode van drie jaar. Deze verhuurovereenkomst is tussentijds verlengd en loopt tot 1 februari 2027. De verhuuropbrengst voor 2026 bedraagt € 385k.

Overige verhuurcontracten

Met 32 partijen zijn verhuurcontracten gesloten voor de verhuur van kantoorruimte in het pand Joseph Haydnlaan 2a. De totale verhuuropbrengst voor 2026 bedraagt € 1.020k.

Cateringovereenkomst

Op 30 november 2025 is de cateringovereenkomst met The Colour Kitchen on Tour BV verlengd voor een periode van 5 jaar. De overeenkomst heeft betrekking op de uitvoering van alle cateringactiviteiten voor de dienstenorganisatie. Het vaste deel van de vergoeding bedraagt voor 2026 € 210k.

Meerjarige subsidieverplichtingen Kerk in Actie

Jaarlijks worden voorwaardelijke verplichtingen vermeld inzake de steunverlening door Kerk in Actie op grond van de ontbindende voorwaarden die in de contracten voor subsidieverlening zijn opgenomen. Meerjarige subsidieverplichtingen worden aangegaan met de contractuele beperking dat de volgende termijn pas kan worden verleend als in de eerste maand van het betreffende subsidiejaar geen bericht van Kerk in Actie hierover is ontvangen. Dit vanwege het feit dat Kerk in Actie zelf geen 'gegarandeerde' inkomsten heeft en grotendeels afhankelijk is van de baten uit eigen fondsenwerving.

Aan het begin van elk jaar wordt, mede op grond van de aanwezige bestemmingsreserves en -fondsen van Kerk in Actie, beoordeeld of de subsidieverplichtingen gestand kunnen worden gedaan. Onderstaand zijn deze meerjarige verplichtingen weergegeven en uitgedrukt in relatie tot de beschikbare middelen, te weten de betreffende reserves en fondsen ultimo 2025 minus de gestelde norm, én de verwachte middelen voor (directe) steunverlening volgens de begroting 2026.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de beschikbare reserves plus de begrote middelen voor 2026 voldoende dekking bieden voor de voorwaardelijk aangegane subsidieverplichtingen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Programma (x € 1.000)	Voorwaardelijke subsidieverplichtingen				Uit reserves/ fondsen	Begr. 2026	Beschik- baar in 2026	Procentuele verplichting t.o.v. beschikbare middelen			
	2026	2027	2028 e.v.	Totaal				2026	2027	2028 e.v.	Totaal
<i>Programma's regulier</i>											
Zending	2.195	1.297	-	3.492	-	5.628	5.628	39%	23%	0%	62%
Werelddiaconaat	3.972	1.879	-	5.851	165	6.134	6.299	63%	30%	0%	93%
Noodhulp	875	278	-	1.153	4.649	4.383	9.032	10%	3%	0%	13%
Diaconaal werk binnenland	237	431	317	985	643	855	1.498	16%	29%	21%	66%
Algemene bestemmingsreserve	-	-	-	-	8.108	-	8.108	0%	0%	0%	0%
Kerk in Actie											
Overige Kerk in Actie	-	-	-	-	449	-	449	0%	0%	0%	0%
Totaal	7.279	3.885	317	11.481	14.014	17.000	31.014	23%	13%	1%	37%

9.6 Nadere toelichting op de staat van baten en lasten

(11) Baten van particulieren

Collecten, giften en schenkingen (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Kerk in Actie	19.551	21.900	20.506
Overige programma's	1.104	1.400	1.510
Totaal collecten, giften en schenkingen	20.655	23.300	22.016

De baten van particulieren zijn € 1,6 miljoen lager uitgekomen dan begroot voor 2025. Deze daling heeft met name betrekking op de afname van baten uit fondsenwerving onder particulieren.

Nalatenschappen (x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Kerk in Actie	3.165	2.850	3.498
Overige bestemmingen	726	-	-34
Totaal nalatenschappen	3.891	2.850	3.464

Totaal baten van particulieren	24.546	26.150	25.480
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------

(12) Baten van verplichte bijdragen van gemeenten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
<i>Bovenplaatselijk werk en steunverlening gemeenten</i>			
Kerkrentmeesterlijk quotum	11.273	14.000	10.807
Diaconaal quotum	2.523	3.300	2.642
Solidariteitskas	3.004	3.000	3.090
	16.800	20.300	16.539

De baten van verplichte bijdragen van gemeenten zijn € 3,5 miljoen lager uitgekomen dan begroot. Deze afname heeft betrekking op het quotum. In de begroting is gerekend met de in december 2024 vastgestelde 'nieuwe' quotumregeling. In december 2025 is dit besluit door de kleine synode herzien en is voor 2025 de 'oude' quotumregeling de basis voor de berekening van de verplichte bijdragen van gemeenten.

(13) Baten van andere organisaties zonder winststreven

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
<i>Kerk in Actie</i>			
SHO Midden-Oosten	95	-	1.579
EO Metterdaad	535	500	439
Overige instellingen	1.903	1.300	1.338
	2.533	1.800	3.356
Overige programma's	826	330	1.686
Totaal	3.359	2.130	5.042

De baten verkregen van overige instellingen zijn € 0,6 miljoen hoger uitgekomen dan begroot voor 2025. Deze bijdragen worden voornamelijk gerealiseerd uit bijdragen van stichtingen en fondsen.

De actie SHO Midden-Oosten betrof de actie voor de slachtoffers van het geweld in het Midden-Oosten. De actie liep tot 31 januari 2025. Verantwoording over deze actie heeft conform SHO in 2024 plaatsgevonden.

(14) Bijdragen van gemeenten en predikanten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
<i>Centrale kas predikantstraktementen</i>			
Bezettingsbijdragen van gemeenten (Centrale Kas)	116.276	112.899	110.024
Bijdragen van predikanten (Centrale Kas)	2.059	1.180	2.712
Tijdelijke-dienst-opslagen	634	603	534
Basisbijdragen van gemeenten	496	504	471
	119.465	115.186	113.741

De baten inzake predikantstraktementen zijn € 4,2 miljoen hoger dan begroot voor 2025. In de begroting is gerekend met een bezetting van 1.032 fte's predikanten. Over 2025 was de bezetting 1.063 fte's predikanten.

(15) Financiële baten en lasten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
<i>Beleggingen gerealiseerd</i>			
Rente en dividend	336	2.170	731
Kosten aandelen en obligaties	-97	-	-192
Gerealiseerd koersresultaat	-1.580	-	8.475
	-1.341	2.170	9.014
<i>Beleggingen ongerealiseerd</i>			
Ongerealiseerd resultaat algemeen	200	-	-2.637
Ongerealiseerd koersresultaat voorheen St. de Zending	1.254	-	-148
Ongerealiseerd koersresultaat voorheen St. Kerk en Wereld	500	-	179
	1.954	623	-2.606
<i>Overige rentebaten</i>			
Financiële vaste activa	266	220	235
Liquide middelen	503	160	462
	769	380	697
Totaal financiële baten en lasten	1.382	3.173	7.105
<i>Verdeling</i>			
Reserve waardering beleggingen	1.954	623	-2.297
Bestemmingsreserves en fondsen	753	250	441
Vermogen voorheen St. Kerk en Wereld	-529	280	1.158
Vermogen voorheen St. de Zending	-950	820	3.020
Algemene middelen Protestantse Kerk in Nederland	154	1.200	4.783
Totaal verdeling financiële baten en lasten	1.382	3.173	7.105

Beleggingen (on)gerealiseerd

In het boekjaar bedraagt het gerealiseerde koersresultaat € 1,6 miljoen negatief. Reden hiervan is het besluit om de beleggingsportefeuilles die werden aangehouden bij ING en ABN AMRO om te zetten naar participaties in de de beleggingsfondsen van Stichting Boaz. Op moment van de transitie was er sprake van dalende beurskoersen als gevolg van in de VS aangekondigde wereldwijde importheffingen. Deze situatie heeft zich in de loop van het jaar hersteld, wat ertoe heeft geleid dat op de participaties Boaz over 2025 een ongerealiseerd koersresultaat is geboekt van € 1,9 miljoen positief.

Rentebaten financiële vaste activa

De inkomsten uit financiële vaste activa betreffen rente op uitstaande leningen.

Rentebaten liquide middelen

Dit betreft de werkelijke renteresultaten op liquiditeiten aangehouden op spaarrekeningen en deposito's. De rentebaten BCKP bedragen € 92k (2024: € 41k).

(16) Bijdragen voor dienstverlening

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Utrecht: Verhuur en rest./vergadercentrum	1.966	2.394	1.935
Landgoed Hydepark: Verhuur	132	100	131
Ledenadministratie Protestantse Kerk	369	468	453
Predikantstraktementen	157	-	144
Mobiliteitspool	2.910	5.267	3.780
Overige	342	379	389
Totaal bijdragen dienstverlening	5.876	8.608	6.832

De bijdragen voor dienstverlening zijn ten opzichte van de begroting 2025 € 2,7 miljoen lager uitgekomen. Reden voor deze daling is dat de begrote groei van de mobiliteitspool niet is gerealiseerd.

(17) Personeelskosten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Brutosalarissen	16.739	20.295	16.355
Sociale lasten	2.700	3.374	2.712
Pensioenpremies	1.953	2.389	1.772
Reiskosten woon-werkverkeer	348	665	342
Ontvangen WAO-/pensioen-/WW-uitkeringen	-76	-	-98
Transitiekosten	80	-	82
Externe inhuur	1.984	1.394	2.972
Reiskosten binnenland	476	482	499
Reiskosten buitenland	194	228	141
Leaseauto's	20	31	16
Personeelswerving	170	90	156
Arbodienst	128	100	112
Opleidingskosten	352	526	271
Diversen	362	429	258
Totaal personeelskosten	25.430	30.003	25.590
Gemiddelde bezetting in fte	227.0	263.3	230.6
Gemiddelde salariskosten per fte (x € 1)	95.786	101.493	91.782

Brutosalarissen, sociale lasten en pensioenpremies

De kosten hiervan bedroegen over 2025 € 21,4 miljoen. Begroot was een bedrag van € 26,1 miljoen. De gemiddelde bezetting in fte's was in 2025 36,3 fte lager dan begroot. De salarissen zijn in 2025 niet geïndexeerd.

Externe inhuur

De kosten inzake externe inhuur zijn in 2025 € 0,6 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Het in 2025 ingezette beleid om deze kosten terug te dringen is in vergelijking met de kosten 2024 succesvol geweest, maar nog niet op het niveau dat voor ogen is.

Bezoldiging van directeur en bestuurders

In de personeelskosten is een totaal bezoldiging van € 210k (2024: € 204k) voor de algemeen directeur verantwoord. Dit totaalbedrag is inclusief het werkgeversdeel sociale lasten ad € 13k (2024: € 12k) en inclusief een belastbare vergoeding/bijtellings van € 10k (2024: € 11k). De bezoldiging van de bestuurders is nihil (2024: nihil).

Basisformatie dienstenorganisatie

Basisformatie dienstenorganisatie (in fte's)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024	Rekening 2023	Rekening 2022
Directie en secretariaat	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9
Algemene posten	1,4	1,5	1,0	1,7	2,9
Subtotaal:	5,4	5,4	4,9	5,6	6,8
<i>Begeleiding & Ontwikkeling:</i>					
Algemeen	2,0	2,0	3,1	2,0	2,8
Vitale roeping	7,0	9,2	5,9	8,8	8,5
Lokaal kerk-zijn	17,3	17,9	16,4	18,4	18,6
Begeleiding & Training	8,7	14,5	7,7	8,0	8,7
Bovenlokaal kerk-zijn	3,0	4,5	4,5	4,8	4,3
Kerk in Actie	24,8	26,3	25,1	25,6	23,1
Communicatie & Events	15,2	16,8	14,8	17,2	16,4
Fondsenwerving	16,0	18,0	18,1	16,2	14,0
Innovatie	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
Subtotaal:	94,0	109,2	95,6	101,0	97,6
<i>Ondersteuning & Beheer:</i>					
Algemeen	2,7	2,7	2,5	3,5	3,5
HR & Traktementen	7,9	8,4	8,3	8,3	8,0
Finance & Control	7,0	11,9	7,4	10,4	12,1
Informatiemanagement & Automatisering	12,0	12,3	7,6	7,8	5,9
Facilitaire zaken	11,3	13,0	12,1	11,9	13,5
Institutionele ondersteuning	39,0	47,3	38,2	38,7	38,6
Contactcentrum	10,9	10,3	8,4	12,2	12,0
Subtotaal:	90,3	105,9	84,4	92,8	93,4
Basisformatie dienstenorganisatie	190,2	220,4	184,8	199,3	197,8

Formatie bijzondere aanstellingen

Formatie bijzondere aanstellingen (in fte's)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024	Rekening 2023	Rekening 2022
<i>Mobiliteitspool</i>					
Predikanten, interim en ambulant	17,4	20,6	22,5	44,5	44,2
Categoriaal pastores	7,3	9,9	9,8	8,8	9,2
Pioniers/missionair werkers	4,0	2,5	4,8	2,9	1,9
Kerkelijk werkers	4,6	7,3	5,3	5,7	1,8
Overige	3,6	2,5	3,3	4,4	0,4
Totaal formatie bijzondere aanstellingen	36,9	42,8	45,8	66,3	57,5

Totale personeelsformatie

Totale personeelsformatie (in fte's)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024	Rekening 2023	Rekening 2022
Basisformatie dienstenorganisatie	190,2	220,4	184,8	199,3	197,8
BCKP (predikanten)	1.063,0	1.032,0	1.094,1	1.133,0	1.177,0
Formatie bijzondere aanstellingen	36,9	42,8	45,8	64,3	57,5
Totale personeelsformatie	1.290,1	1.295,2	1.324,6	1.396,6	1.432,3

Personeelskosten per fte

Personeelskosten (per fte)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024	Rekening 2023	Rekening 2022
Personeelskosten (x € 1.000)	21.743	26.723	21.164	21.865	20.516
Bezetting in fte	227,1	263,3	230,5	263,6	255,2
Personeelskosten per fte (x €)	95.742	101.493	91.818	82.949	80.391
% t.o.v. de begroting 2025	-5,7%				
t.o.v. van de rekening 2024 en eerder	4,3%	10,5%	10,7%	3,2%	

De gemiddelde personeelskosten per fte zijn gebaseerd op de brutosalarissen, sociale lasten, pensioenpremies, reiskosten woon-werkverkeer, ontvangen WAO-/pensioen-/WW-uitkeringen en transitiekosten.

(18) Predikantstraktementen

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Predikantstraktementen	114.184	111.632	115.347
Basisbijdragen van gemeenten	537	500	382
Totaal kosten traktementen	114.721	112.132	115.729

De traktementskosten zijn in 2025 € 2,6 miljoen hoger uitgekomen dan begroot voor 2025. Deze toename is in lijn met de toename van 31 fte's predikanten ten opzichte van de begroting (1.063 fte versus 1.032 fte).

(19) Apparaatskosten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Huisvestingskosten	2.077	2.004	1.880
Inventariskosten	3.108	2.156	3.029
Bureaunkosten	909	973	935
Bestuurskosten	558	561	738
Specifieke kosten	1.616	2.769	1.595
Dotaties aan voorzieningen	214	-	360
Diverse lasten	295	2	710
Totaal apparaatskosten	8.777	8.465	9.247

De apparaatskosten zijn in 2025 € 0,3 miljoen hoger uitgekomen dan begroot en in lijn met 2024. Deze stijging heeft met name betrekking op de ICT-kosten. Onder de apparaatskosten zijn afschrijvingen verantwoord voor een bedrag van € 729k (2024: € 730k).

(20) Verstrekte subsidies en giften

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Kerk in Actie	18.782	17.000	19.802
Overige programma's	2.500	3.922	2.845
Vrijval uitkeringsrekeningen	-	-	252
Totaal verstrekte subsidies of giften	21.282	20.922	22.899

De door Kerk in Actie verstrekte bedragen zijn € 1,7 miljoen hoger dan begroot vanwege een stijging van de aangevraagde bedragen. De overige programma's van steunverlening lopen in lijn met voorgaand jaar, maar blijven achter ten opzichte van de begroting.

(21) Kosten activiteiten en publicaties

(x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Kosten verbonden aan publicaties	974	801	1.073
Kosten activiteiten	6.115	6.968	6.283
Totaal kosten activiteiten en publicaties	7.089	7.769	7.366

Activiteiten en publicaties

De kosten verbonden aan publicaties omvatten onder andere de uitgaven voor de verschillende kanalen van Petrus en magazine *#protestant*. In 2025 bedragen deze kosten € 974k, tegenover € 1.073k in 2024. Ten opzichte van de begroting 2025 vallen de kosten echter € 173k hoger uit, wat grotendeels samenhangt met prijsstijgingen en inflatie-effecten.

De kosten voor activiteiten betreffen o.a. de uitgaven waarmee invulling wordt gegeven aan het beleidsthema 'Kerk-zijn tussen 18 miljoen Nederlanders'. Hieronder vallen initiatieven zoals The Passion, Graceland, Move, Hoedan en de theaterproductie In Gods Naam. Daarnaast zijn er fondswervingsactiviteiten voor Kerk in Actie. In 2025 bedragen deze kosten € 6.115k, ten opzichte van € 6.284k in 2024. Dit is een afname van € 169k. Vergeleken met de begroting 2025 (€ 6.968k) zijn de kosten € 853k lager (circa 12%), wat wijst op orderrealisatie van geplande activiteiten en aanvullende kostenbeheersing.

10. Geconsolideerde jaarrekening

10.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2025 (na bestemming saldo baten en lasten)

Activa (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2025	Balans 31-12-2024
Immateriële vaste activa	1	3.311	3.078
Materiële vaste activa	2		
Terreinen en gebouwen		4.722	4.829
Vastgoedbeleggingen		15.388	15.515
Installaties		1.002	993
Inventaris		287	340
Automatisering/overige bedrijfsmiddelen		419	489
Activa in uitvoering		2.228	311
		24.046	22.477
Financiële vaste activa	3		
Deposito's/krediet SKG		235.398	231.366
Leningen u/g		1.185	1.185
		236.583	232.551
Vaste activa		263.940	258.106
Beleggingen	4	248.477	191.498
Vorraden		1	1
Vorderingen	5	12.316	11.603
Liquide middelen	6	149.340	183.307
Vlottende activa		410.134	386.409
Totaal activa		674.074	644.515

Passiva (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2025	Balans 31-12-2024
Reserves en fondsen	7		
Algemene en bestemmingsreserves		125.288	124.626
Bestemmingsfondsen		17.089	20.532
Reserves en fondsen		142.377	145.158
Voorzieningen		2.107	2.690
Schulden op lange termijn	8	192.001	180.958
Schulden op korte termijn	9	337.589	315.709
Totaal passiva		674.074	644.515

10.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2025

Baten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2025	Rekening 2024	Verschil 2025/2024
Baten uit vrijwillige geldwerving	10	24.547	25.482	935
Baten uit verplichte heffingen	11	136.265	130.280	-5.985
Baten uit subsidies en bijdragen	12	3.399	5.078	1.679
Bijdragen voor dienstverlening	13	6.875	7.790	915
Financiële baten en lasten	14	9.392	15.719	6.327
Overige baten	15	591	936	345
Totale baten		181.069	185.285	4.216
Personeelskosten	16	27.084	27.292	208
Apparaatskosten	17	12.540	11.825	-715
Waardevermindering vaste activa		-	800	800
Financiële steun en hulpverlening	18	21.270	22.887	1.617
Specifieke kosten	19	122.335	123.572	1.237
Totale lasten		183.229	186.376	3.147
Saldo van baten en lasten		-2.160	-1.091	-1.069

Bestemming saldo van baten en lasten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024
Algemene reserves		1.979	720	1.734
Bestemmingsreserves		-1.319	-592	-1.063
Totaal bestemming reserves		660	128	671
Bestemmingsfondsen		-2.820	-1.219	-1.740
Totaal bestemming fondsen		-2.820	-1.219	-1.740
		-2.160	-1.091	-1.069

10.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (indirecte methode) (x € 1.000)	Ref.	2025	2024
Saldo van baten en lasten		-2.160	-1.091
Financiële baten en lasten		9.392	15.719
Saldo excl. financiële baten en lasten		-11.552	-16.810
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>			
Aanpassingen voor:			
Mutaties in afschrijvingen	1/2	1.738	1.457
Waardevermindering vaste activa		0	800
Effecten SKG	4	-56.650	-65.568
Mutaties in voorzieningen		-583	-468
Mutaties in vorderingen	5	-713	2.146
Mutaties in langlopende schulden	9	11.043	-7.128
Mutaties in kortlopende schulden	9	21.880	38.458
Mutatie financiële vaste activa		-4.032	3.527
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		-38.869	-43.586
Ontvangen dividenden		239	539
Ontvangen interest		8.779	9.684
		9.018	10.223
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-29.851	-33.363
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>			
Investerings in (im)materiële vaste activa	1/2	-3.540	-2.030
Effecten PKN	4	45	26.004
Leningen u/g	3	0	30
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-3.495	24.004
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>			
Langlopende schulden o/g	8	0	-364
Rechtstreekse mutatie bestemmingsfondsen		-621	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-621	-364
Totaal mutatie liquide middelen	6	-33.967	-9.723

Verloop liquide middelen (x € 1.000)	2025	2024
Stand per 1 januari	183.307	193.030
Mutatie boekjaar	-33.967	-9.723
Stand per 31 december	149.340	183.307

10.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2025

Rechtspersoon

De Protestantse Kerk in Nederland, gevestigd te Utrecht, Joseph Haydnlaan 2a, is een kerkgenootschap en is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 302.58.482. Deze geconsolideerde jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel het kerkgenootschap als de in de consolidatie opgenomen groepsmaatschappijen van het kerkgenootschap.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De in de geconsolideerde balans opgenomen schulden op korte termijn ad € 338k zijn lager dan de vlottende activa ad € 410k maar hoger dan de hierin opgenomen liquide middelen ad € 149k. Dit is voor de continuïteit geen probleem omdat tegenover de in de schulden op korte termijn opgenomen spaarproducten liquide beleggingen staan.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van 1 jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Toegepaste grondslagen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en specifiek RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

Valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van het kerkgenootschap.

Gelet op het bijzondere karakter van de stichting hanteert Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) voor de opstelling van haar jaarrekening eigen grondslagen. Indien deze grondslagen tot een materiële afwijking leiden ten opzichte van de door de Protestantse Kerk in Nederland toegepaste grondslagen, wordt dit nader in de grondslagen toegelicht.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van de Protestantse Kerk in Nederland zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende entiteiten waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Dit is het geval als het financiële en operationele beleid kan worden bepaald, en op grond daarvan belangrijke economische voordelen kunnen worden behaald en tevens belangrijke economische risico's worden gelopen met betrekking tot de activiteiten. In het kader van het opmaken van de jaarrekening 2025 heeft de Protestantse Kerk in Nederland als hoofd van de groep een beoordeling gemaakt op basis van de in de RJ 640 opgenomen criteria die leiden tot het opnemen van een entiteit in de consolidatie van de Protestantse Kerk in Nederland

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Waarderingsgrondslagen van de in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig aangepast naar RJ 640 om aan te sluiten bij de voor de geconsolideerde jaarrekening geldende waarderingsgrondslagen.

Consolidatiekring

In de consolidatie zijn de volgende entiteiten opgenomen:

Landelijke instellingen

- Protestantse Kerk in Nederland incl. Kerk in Actie (de enkelvoudige jaarrekening)*;
- Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen (BCKP)*;
- Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)*;
- Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland;
- Protestantse Stichting Hydepark Beheer (PSHB).

De Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen (BCKP)* is met ingang van het boekjaar opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van het groepshoofd, de Protestantse Kerk in Nederland.

De jaarrekeningen van met * aangegeven entiteiten worden in de vergadering van de kleine synode d.d. 26 juni 2026 vastgesteld.

Regionale instellingen

- Stichting Steunfonds voor het Protestantisme in het Zuiden (SPZ).

Waarderingsgrondslagen

De in de geconsolideerde jaarrekening gehanteerde waarderingsgrondslagen voor activa en passiva alsmede voor de bepaling van het resultaat, zijn in overeenstemming met de in paragraaf 9.4 van de enkelvoudige jaarrekening vermelde grondslagen. Als vermeld hanteert Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) eigen grondslagen. Door de stichting gehanteerde grondslagen die materieel afwijken dan wel specifiek voor deze stichting zijn, worden hieronder nader toegelicht.

Financiële vaste activa

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Deposito's met een looptijd van < 1 jaar worden opgenomen onder de liquide middelen.

De onder de financiële vaste activa opgenomen kredieten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het bestuur van de stichting stelt vast of er aanwijzingen zijn van bijzondere waardeverminderingen van kredieten.

Beleggingen

Rentedragende waardepapieren worden in principe duurzaam aangehouden tot de aflossingsdatum en worden gewaardeerd op nominale waarde. Verschillen tussen kostprijs en nominale waarde worden in het jaar van aankoop opgenomen in een

rente-egalisatierekening en gedurende de resterende looptijd geamortiseerd en ten laste dan wel ten gunste van het resultaat geboekt. Voor zover voornoemde resultaatverwerking ertoe zal leiden dat per saldo meer rentelasten worden geactiveerd dan rentebaten worden gepassiveerd, zal het meerdere als rentelast in de staat van baten en lasten worden opgenomen.

Schulden op lange termijn

De toevertrouwde middelen (inschrijvingsrekeningen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Spaarcontracten met een looptijd < 1 jaar worden opgenomen onder de schulden op korte termijn. Schulden dienen na eerste verwerking te worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld. De toevertrouwde middelen (inschrijvingsrekeningen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Spaarcontracten met een looptijd < 1 jaar worden opgenomen onder de schulden op korte termijn.

10.5 Nadere toelichting op de geconsolideerde balans

(1) Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

Immateriële vaste activa (1) (x € 1.000)	PKN Software	SKG Software	Totaal 2025	Totaal 2024
<i>Stand 1 januari</i>				
Aanschafwaarde	5.138	4.792	9.930	9.133
Cumulatieve afschrijvingen	-5.138	-1.714	-6.852	-5.625
Boekwaarden	-	3.078	3.078	3.508
Mutaties				
<i>Aanschafwaarde</i>				
Investerings	-	728	728	853
Overige desinvesteringen	-	-	-	-56
	-	728	728	797
<i>Afschrijvingen</i>				
Desinvesteringen	-622	-	-622	56
Afschrijvingen	622	-495	127	-483
Waardevermindering*	-	-	-	-800
	-	-495	-495	-1.227
Saldo mutaties	-	233	233	-430
<i>Stand 31 december</i>				
Aanschafwaarde	4.516	5.520	10.036	9.930
Cumulatieve afschrijvingen	-4.516	-2.209	-6.725	-6.852
Boekwaarden	-	3.311	3.311	3.078

Afschrijvingspercentage 10% - 33%

(*) De waardevermindering betreft ontwikkelingskosten die niet langer voldoen aan het activeringscriterium.

(2) Materiële vaste activa

(x € 1.000)	Gebouwen en terreinen	Vastgoed- beleggingen	Installaties	Inventaris	Automati- sering	Auto's	Activa in uitvoering	Totaal 2025	Totaal 2024
1 januari 2025									
Aanschafwaarde	8.386	21.956	1.732	1.409	1.440	88		35.011	
Cumulatieve afschrijvingen	-2.460	-7.270	-696	-1.069	1.022	-17		-12.534	
Boekwaarde	5.926	14.686	1.036	340	418	71	-	22.477	
Reclassificatie									
Aanschafwaarde	1.769	1.505	-47	-	-	-	311	-	
Cumulatieve afschrijvingen	672	-676	4	-	-	-	-	-	
Boekwaarde	-1.097	829	-43	-	-	-	311	-	
1 januari 2025									
Aanschafwaarde	6.617	23.461	1.685	1.409	1.440	88	311	35.011	34.128
Cumulatieve afschrijvingen	-1.788	-7.946	-692	-1.069	1.022	-17		-12.534	-11.857
Boekwaarde	4.829	15.515	993	340	418	71	311	22.477	22.271
Mutaties in het boekjaar									
Investerings	75	375	99	72	82	43	2.066	2.812	1.177
Desinvesterings	-58	-189	-78	-386	-297	0	-	-1.008	-134
	17	186	21	-314	-215	43	2.066	1.804	1.043
Afschrijvingen									
Afschrijvingen	-135	-436	-90	-125	-181	-14	-149	-1.130	-958
Cumulatieve afschrijvingen	11	123	78	386	297	0		895	121
	-124	-313	-12	261	116	-14	-149	-235	-837
31 december 2025									
Aanschafwaarde	6.634	23.400	1.694	1.356	1.341	117	2.228	36.693	35.171
Cumulatieve afschrijvingen	-1.912	-8.012	-692	-1.069	-1.022	-17	0	-12.647	-12.694
Boekwaarde	4.722	15.388	1.002	287	319	100	2.228	24.046	22.477
Totaal per locatie									
PLDC Utrecht	4.050	6.984	1.002	238	194	100	2.228	14.796	13.111
Hydepark		867						867	805
Nieuw Hydepark		5.696						5.696	5.735
Oranjerie		834						834	847
Pand Gouda	672	838		49	125			1.684	1.755
Overige woonhuizen		169						169	224
Boekwaarde	4.722	15.388	1.002	287	319	100	2.228	24.046	22.477
Afschrijvingspercentage	0% - 2%	0% - 2%	2% - 5%	6% - 10%	6% - 33%	33%			

De getaxeerde waarde (opbrengstwaarde) met peildatum 31 december 2025 bedraagt voor Nieuw Hydepark € 5,9 miljoen (2024: € 5,8 miljoen) en Oranjerie € 0,9 miljoen (2024: € 0,9 miljoen).

(3) Financiële vaste activa

De specificatie van de financiële vaste activa is als volgt:

(x € 1.000)	Balans 31-12-2025	Balans 31-12-2024
Deposito's/kredieten SKG	235.398	231.366
Leningen u/g	1.185	1.185
Totaal	236.583	232.551

Deposito's/kredieten SKG

De specificatie van de deposito's/kredieten SKG is hieronder weergegeven:

(x € 1.000)	Balans 31-12-2025	Mutaties 2025	Balans 31-12-2024
Deposito's			
1 tot 5 jaar	37.418	-5.129	42.547
meer dan 5 jaar	13.350	-2.000	15.350
	50.768	-7.129	57.897
Kredieten			
1 tot 5 jaar	55.091	5.836	49.255
meer dan 5 jaar	129.539	5.325	124.214
	184.630	11.161	173.469
Totaal	235.398	4.032	231.367

Bijna alle kredieten zijn verstrekt met hypothecaire zekerheid. Periodiek wordt getoetst of de marktwaarde van het onderpand in lijn blijft met de gewenste zekerheid ten opzichte van het pro-resto bedrag van het krediet.

Leningen u/g

Het verloop van de leningen u/g is als volgt:

Leningen u/g (3) (x € 1.000)	Looptijd / percentage	Balans 31-12-2024	Mutaties in 2025		Balans 31-12-2025
			Bij	Af	
Leger des Heils	10jr./1.9%	1.000	0	0	1.000
Overige leningen	> 5 jr./0-8%	185	0	0	185
Totaal		1.185	0	0	1.185

(4) Beleggingen

(x € 1.000)	Balans 31-12-2025 Boekwaarde	Balans 31-12-2025 Beurswaarde	Balans 31-12-2024 Boekwaarde	Balans 31-12-2024 Beurswaarde
Obligaties	212.824	212.824	170.509	167.979
Aandelen	0	0	19.574	19.574
Participaties beleggingsfondsen	34.505	34.505	0	0
Overige beleggingen	1.148	1.148	1.415	1.415
Totaal	248.477	248.477	191.498	188.968

In 2024 en 2025 zijn er door de SKG obligaties aangekocht die ultimo 2025 zijn gewaardeerd op de nominale waarde van € 194.776k. Voor het (gevoerde) beleggingsbeleid en de verloopstaat van de overige beleggingen wordt verwezen naar de enkelvoudige jaarrekening.

(5) Vorderingen

(x € 1.000)	Balans 31-12-2025	Balans 31-12-2024
Gemeenten/classes (predikantstraktementen)	3.310	2.958
Verbonden partijen	172	0
Debiteuren verplichte heffingen	92	146
Overige debiteuren	422	913
Rente	6.906	6.601
Bijdragen en subsidies	191	55
Nog te ontvangen legaten, giften en collecten	187	192
Vooruitbetaalde posten	425	536
Diversen	611	202
Totaal vorderingen	12.316	11.603

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

(6) Liquide middelen

(x € 1.000)	Balans 31-12-2025	Balans 31-12-2024
Deposito's	81.128	96.700
Banken	68.210	86.600
Kasgelden	2	7
Totaal liquide middelen	149.340	183.307

Liquide middelen staan ter vrije beschikking. De deposito's van PKN staan binnen 12 maanden ter beschikking. Deposito's die langer lopen dan 12 maanden worden gerubriceerd als financiële vaste activa. In de liquide middelen is een bedrag ten behoeve van BCKP van € 8,4 miljoen (2024: 6,2 miljoen) opgenomen. Middelen verkregen uit de activiteit van BCKP zijn alleen beschikbaar voor BCKP.

(7) Reserves en fondsen

De reserves en fondsen zijn als volgt onderverdeeld:

Algemene reserves

(x € 1.000)	Stand 31-12-2024	Aanpassing cijfers 2024	Gecorrigeerde stand 31-12-2024	Mutaties		Stand 31-12-2025
				Dotatie	Onttrekking	
Protestantse Kerk in Nederland	18.736	-819	17.917		1.129	16.788
Stichting Kerkelijk Geldbeheer	43.928		43.928	3.127		47.055
Protestantse Stichting Hydepark Beheer	-3.873		-3.873		18	-3.891
Regionale stichtingen	1		1		1	0
Totaal	58.792	-819	57.973	3.127	1.148	59.952

Bestemmingsreseves

(x € 1.000)	Stand 31-12-2024	Aanpassing cijfers 2024	Gecorrigeerde stand 31-12-2024	Mutaties		Stand 31-12-2025
				Dotatie	Onttrekking	
Protestantse Kerk in Nederland						
• Dienstenorganisatie	61.551		61.551		5.306	56.245
• Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen*	4.909		4.909	3.987		8.896
Subtotaal	66.460		66.460	3.987	5.306	65.141
Regionale stichtingen		193	193			193
Totaal	66.460	193	66.653	3.987	5.306	65.334

(*) De algemene reserve van de BCKP wordt als bestemmingsreserve geormerkt omdat deze alleen voor de activiteiten van de BCKP mag worden aangewend.

Bestemmingsfondsen

(x € 1.000)	Stand 31-12-2024	Aanpassing cijfers 2024	Gecorrigeerde stand 31-12-2024	Mutaties		Stand 31-12-2025
				Dotatie	Onttrekking	
Protestantse Kerk in Nederland	19.713	819	20.532		3.441	17.091
Regionale stichtingen	193	-193	-			-
Totaal	19.906	626	20.532	0	3.441	17.091
Totaal reserves en fondsen	145.158	-	145.158	7.114	9.895	142.377

Reserves en fondsen van de Protestantse Kerk in Nederland betreffen de in de enkelvoudige jaarrekening opgenomen en toegelichte reserves en fondsen. Door het ontbreken van een kapitaalbelang van entiteiten die deel uitmaken van de consolidatiekring ontstaat een verschil tussen de enkelvoudige en de geconsolideerde eigen reserves en fondsen. Voor de aansluiting tussen de enkelvoudige en de geconsolideerde reserves en fondsen wordt verwezen naar de toelichting die hiervan is opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening.

De algemene reserve van de SKG dient uitsluitend tot weerstandsbuif voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van de SKG en staat dus niet ter vrije beschikking van de Protestantse Kerk in Nederland. Als de buffer groter zou worden dan noodzakelijk kan het bestuur van SKG besluiten het meerdere te laten terugvloeien naar de participerende kerken.

Met betrekking tot exploitatieoverschotten voert de Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen het beleid om deze in eerste instantie toe te voegen aan haar algemene reserve. Als deze de norm van 6,6% van de begrote uitgaven van het komende boekjaar heeft bereikt, wordt het meerdere toegevoegd aan de bestemmingsreserve, waaruit de middelen aan de gemeenten worden gerestitueerd.

De overige reserves met een algemeen karakter blijven voor de doelstelling beschikbaar.

(8) Voorzieningen

Voor de toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorzieningen over het boekjaar 2025 wordt verwezen naar de toelichting zoals deze is opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening.

(8) Schulden op lange termijn

(x € 1.000)	Balans 31-12-2024	Mutaties			Balans 31-12-2025
		Bij	Af	Vrijval	
Inschrijvingsrekeningen SKG	180.566	58.143	47.162		191.547
Leningen o/g	2	-	2		
Vooruitontvangen giften	131	310	10	128	303
Verplichtingen steunverlening aan gemeenten	259	3.506	2.390	1.224	151
Totaal	180.958	61.959	49.564	1.352	192.001

Toelichting inschrijvingsrekeningen SKG

Het bedrag van € 191.547k bestaat uit inschrijvingen ad € 142.215k met een looptijd van 1 tot 5 jaar en ad € 49.332k met een looptijd van langer dan 5 jaar.

De voorwaarden van een SKG Spaarcontract zijn:

- looptijden variëren van één maand tot tien jaar;
- aflossing vindt plaats na afloop van de overeengekomen looptijd;
- rentebetalingen geschieden jaarlijks achteraf, voor het eerst één jaar na plaatsing;
- rentepercentages spaarcontracten en diaconale deposito's zijn vast gedurende de gehele looptijd van het contract.

(9) Schulden op korte termijn

(x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Rekeningen-courant SKG dagelijks opvraagbaar	63.301	54.094
Spaarrekeningen SKG	153.529	154.113
Termijndepositorekeningen	77.032	71.136
Depot inzake leningen	18.135	13.177
Rente inzake inschrijvingsrekeningen/termijndeposito's	2.291	1.902
Crediteuren	3.497	2.821
Nog te betalen accountantskosten	451	238
Personeel/premies/heffingen	8.342	8.115
Projectverplichtingen/contributies/heffingen	4.214	4.642
Vooruitontvangen posten	10	636
Rekeningen-courant kerkelijke stichtingen	-	68
Transitievergoedingen	-	82
Belastingen	191	28
Diversen	6.596	4.657
Totaal	337.589	315.709

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

Algemeen

De Protestantse Kerk en haar groepsmaatschappijen hebben te maken met een krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico. Om deze risico's te minimaliseren hebben de organisaties beleid opgesteld om deze te beperken. Er worden geen derivaten ingezet om risico's te beheersen.

Rente- en kasstroomrisico

De Protestantse Kerk en haar groepsmaatschappen lopen renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden. Voor vorderingen en schulden wordt een risico ten aanzien van toekomstige kasstromen gelopen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden worden risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente gelopen. Voor de rentedragende vorderingen worden geen financiële derivaten ter afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De Protestantse Kerk en haar groepsmaatschappijen hebben geen significante concentraties van kredietrisico's, met uitzondering van het kredietrisico bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) dat het risico omvat dat voortvloeit uit het feit dat een specifieke tegenpartij niet in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Dit specifieke kredietrisico bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) heeft betrekking op verstrekte kredieten en uitgezette geldmiddelen aan kerken, kerkelijke instellingen en gemeenten.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat op enig moment niet voldaan kan worden aan de betalingsverplichtingen. De Protestantse Kerk en haar groepsmaatschappijen houden voldoende liquiditeiten aan om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Protestantse Kerk in Nederland

Verwezen wordt naar hetgeen hierover is opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening.

Stichting Kerkelijk Geldbeheer

- *Bankgaranties*

Ultimo 2025 en 2024 betreft dit afgegeven (bank)garanties voor een totaalbedrag van € 180k.

- *Operationele leasecontracten*

De verplichtingen uit hoofde van operationele leasecontracten komen ultimo 2025 resp. 2024 uit op € 125k en € 179k.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

10.6 Nadere toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

Baten

(10) Baten uit vrijwillige geldwerving

Voor een toelichting op de baten uit vrijwillige geldwerving wordt verwezen naar de toelichting zoals deze is opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening onder baten van particulieren.

(11) Baten uit verplichte heffingen

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
<i>Centrale Kas Predikantstraktementen</i>		
Bezettingsbijdragen van gemeenten (Centrale Kas)	116.276	110.024
Bijdragen van predikanten (Centrale Kas)	2.059	2.712
Tijdelijke dienstopslagen	634	534
Basisbijdragen van gemeenten	496	471
	119.465	113.741
<i>Bovenplaatselijk werk en steunverlening gemeenten</i>		
Kerkrentmeesterlijk quotum	11.273	10.807
Diaconaal quotum	2.523	2.642
Solidariteitskas	3.004	3.090
	16.800	16.539
Totaal	136.265	130.280

(12) Baten uit subsidies en bijdragen

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Overheden		
Rijksdienst cultureel erfgoed monumenten Hydepark	40	37
	40	37
Andere organisaties		
Samenwerkende hulporganisaties	95	1.579
EO Metterdaad	535	439
Overige organisaties	2.729	3.023
	3.359	5.041
Totaal	3.399	5.078

(13) Baten voor dienstverlening

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Bijdragen uit dienstverlening dienstenorganisatie	5.876	6.832
Protestantse Stichting Hydepark Beheer	662	641
Opbrengst provisie SKG	337	317
Totaal	6.875	7.790

(14) Financiële baten en lasten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Protestantse Kerk in Nederland	-911	9.025
Herwaardering beleggingen Protestantse Kerk in Nederland	1.954	-2.243
Protestantse Stichting Hydepark Beheer	0	-8
Stichting Kerkelijk Geldbeheer	8.343	8.939
Regionale stichtingen	6	6
Totaal	9.392	15.719

(15) Overige baten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Vrijval verplichtingen	46	262
Opbrengst publicaties	219	506
Diversen	326	168
Totaal	591	936

Lasten

(16) Personeelskosten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Brutosalarissen	18.033	17.703
Sociale lasten	2.807	2.810
Pensioenpremies	2.141	1.950
Ontvangen uitkeringen	-76	-98
Reiskosten woon-werkverkeer	348	342
Externe deskundigheid en uitzendkrachten	1.984	2.972
Reiskosten declaraties	670	640
Overige personeelskosten	1.097	891
Transitiekosten	80	82
Totaal	27.084	27.292

Formatie

(FTE)	Rekening 2025	Rekening 2024
Protestantse Kerk in Nederland - dienstenorganisatie	194,2	230,6
Kerk in Actie	32,9	31,1
Beheercommissie Centrale Kas Predikantstraktementen	1.063,0	1.094,1
Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)	16,5	15,6
Totaal	1.306,6	1.371,4

(17) Apparaatskosten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Huisvestingskosten	3.176	2.938
Inventariskosten	3.108	3.029
Bureaunkosten	3.441	2.396
Specifieke kosten	1.637	1.576
Bestuurskosten	558	740
Dotatie aan voorzieningen	214	360
Diversen	406	786
Totaal	12.540	11.825

Onder de apparaatskosten zijn afschrijvingen verantwoord voor een bedrag van € 1.096k (2024: € 986k).

(18) Financiële steun- en hulpverlening

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Programma's Kerk in Actie	18.206	19.802
Overige programma's dienstenorganisatie	3.064	3.085
Totaal	21.270	22.887

(19) Specifieke kosten

(x € 1.000)	Rekening 2025	Rekening 2024
Predikantstraktementen	114.721	115.727
Activiteiten Protestantse Kerk in Nederland	6.115	6.283
Kosten verbonden aan publicaties	974	1.075
Diversen	525	488
Totaal	122.335	123.573

De kosten inzake activiteiten Protestantse Kerk in Nederland zijn nader toegelicht in de enkelvoudige jaarrekening onder de in de nadere toelichting opgenomen specificatie kosten activiteiten en publicaties.

Honoraria accountant

(x € 1.000)	KPMG Accountants B.V.	
	Rekening 2025	Rekening 2024
Onderzoek van de jaarrekening Andere controleopdrachten Assuranceopdracht van de duurzaamheidsrapportering Adviesdiensten op fiscaal terrein Andere niet-controlediensten	531	505
Totaal	531	505

De in de tabel vermelde totale honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening ongeacht of de werkzaamheden gedurende het boekjaar zijn verricht.

In de boekjaren 2024 en 2025 zijn geen werkzaamheden verricht door aan het netwerk van KPMG verbonden organisaties.

Ondertekening van de jaarrekening

De kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland heeft de jaarrekening over het boekjaar 2025 vastgesteld in de vergadering van 28 augustus 2026.

Utrecht, 28 augustus 2026

- Mw. ds. T. Bouw, voorzitter, vanuit het moderamen van de generale synode
- dr. C.M.A. van Ekris, vanuit het moderamen van de generale synode
- mw. D.H.I Ploeg-Bouwman, lid van het bestuur
- mw. L. Jaarsveld, interim-algemeen directeur dienstenorganisatie

11. Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is hierna opgenomen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie, het bestuur en de kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de Protestantse Kerk in Nederland te Utrecht (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Protestantse Kerk in Nederland per 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de enkelvoudige en geconsolideerde balans per 31 december 2025;
- 2 de enkelvoudige en geconsolideerde staat van baten en lasten over 2025; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Protestantse Kerk in Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie en het bestuur zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie, het bestuur en de kleine synode voor de jaarrekening

De directie en het bestuur zijn verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. In dit kader zijn de directie en het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie en het bestuur noodzakelijk achten om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moeten de directie en het bestuur afwegen of de Protestantse Kerk in Nederland in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moeten de directie en het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie en het bestuur het voornemen hebben om de Protestantse Kerk in Nederland te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie en het bestuur moeten gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Protestantse Kerk in Nederland haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De kleine synode is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Protestantse Kerk in Nederland.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Protestantse Kerk in Nederland;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie en het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Protestantse Kerk in Nederland haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de groepscontrole om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of onderdelen binnen de groep als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de groepscontrole zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de kleine synode onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 28 augustus 2026

KPMG Accountants N.V.

A.S. Palland RA

Protestantse Kerk in Nederland

Postbus 8504

3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl

Bezoekadres: Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht